अमरकोशः

प्रथमखण्डः

1. यस्य ज्ञानदयासिंधोरगाधस्यानघा गुणाः ।।
2. सेव्यतामक्षयो धीराः स श्रिये चामृताय च ।।
3. समाहृत्यान्यतन्त्राणि संक्षिप्तैः प्रतिसंस्कृतैः ।।
4. संपूर्णमुच्यते वर्गैर्नामलिङ्गानुशासनम् ।।
5. प्रायशो रूपभेदेन साहचर्याच्च कुत्रचित् ।।
6. स्त्रीपुंनपुंसकं ज्ञेयं तद्विशेषविधेः क्वचित् ।।
7. भेदाख्यानाय न द्वन्द्वो नैकशेषो न संकरः ।।
8. कृतोऽत्र भिन्नलिङ्गानामनुक्तानां क्रमादृते ।।
9. त्रिलिङ्ग्यां त्रिष्विति पदं मिथुने तु द्वयोरिति ।।
10. निषिद्धलिङ्गं शेषार्थं त्वन्ताथादि न पूर्वभाक् ।।
11. स्वरव्ययं स्वर्गनाकत्रिदिवत्रिदशालयाः ।।
12. सुरलोको द्योदिवौ द्वे स्त्रियां क्लीबे त्रिविष्टपम् ।।
13. अमरा निर्जरा देवास्त्रिदशा विबुधाः सुराः ।।

Edeited by CHIRANJIBI KHATIWADA

14. सुपर्वाणः सुमनसस्त्रिदिवेशा दिवौकसः ||
15. आदितेया दिविषदो लेखा अदितिनन्दनाः ||
16. आदित्या ऋभवोऽस्वप्ना अमर्त्या अमृतान्धसः ||
17. बर्हिर्मुखाः क्रतुभुजो गीर्वाणा दानवारयः ||
18. वृन्दारका दैवतानि पुंसि वा देवताः स्त्रियाम् ||
19. आदित्यविश्ववसवस्तुषिताभास्वरानिलाः ||
20. महाराजिकसाध्याश्च रुद्राश्च गणदेवताः ||
21. विद्याधराप्सरोयक्षरक्षोगन्धर्वकिंनराः ||
22. पिशाचो गुह्यकः सिद्धो भूतोऽमी देवयोनयः ||
23. असुरा दैत्यदैतेयदनुजेन्द्रारिदानवाः ||
24. शुक्रशिष्या दितिसुताः पूर्वदेवाः सुरद्विषः ||
25. सर्वज्ञः सुगतः बुद्धो धर्मराजस्तथागतः ||
26. समन्तभद्रो भगवान्मारजिल्लोकजिज्जिनः ||
27. षडभिज्ञो दशबलोऽद्वयवादी विनायकः ||
28. मुनीन्द्रः श्रीघनः शास्ता मुनिः शाक्यमुनिस्तु यः ||
29. स शाक्यसिंहः सर्वार्थसिद्धः शौद्धोदनिश्च सः ||
30. गौतमश्चार्कबन्धुश्च मायादेवीसुतश्च सः ||

31. ब्रह्मात्मभूः सुरज्येष्ठः परमेष्ठी पितामहः ॥
32. हिरण्यगर्भो लोकेशः स्वयंभूश्चतुराननः ॥
33. धाताब्जयोनिर्द्रुहिणो विरिञ्चिः कमलासनः ॥
34. स्रष्टा प्रजापतिर्वेधा विधाता विश्वसृग्विधिः ॥
35. नाभिजन्माण्डजः पूर्वो निधनः कमलोद्भवः ॥
36. सदानन्दो रजोमूर्तिः सत्यको हंसवाहनः ॥
37. विष्णुर्नारायणः कृष्णो वैकुण्ठो विष्टरश्रवाः ॥
38. दामोदरो हृषीकेशः केशवो माधवः स्वभूः ॥
39. दैत्यारिः पुण्डरीकाक्षो गोविन्दो गरुडध्वजः ॥
40. पीताम्बरोऽच्युतः शार्ङ्गी विष्वक्सेनो जनार्दनः ॥
41. उपेन्द्र इन्द्रावरजश्चक्रपाणिश्चतुर्भुजः ॥
42. पद्मनाभो मधुरिपुर्वासुदेवस्त्रिविक्रमः ॥
43. देवकीनन्दनः शौरिः श्रीपतिः पुरुषोत्तमः ॥
44. वनमाली बलिध्वंसी कंसारातिरधोक्षजः ॥
45. विश्वम्भरः कैटभजिद्विधुः श्रीवत्सलाञ्छनः ॥
46. पुराणपुरुषो यज्ञपुरुषो नरकान्तकः ॥
47. जलशायी विश्वरूपो मुकुन्दो मुरमर्दनः ॥

48. वसुदेवोऽस्य जनकः स एवानकदुन्दुभिः ॥
49. बलभद्रः प्रलम्बघ्नो बलदेवोऽच्युताग्रजः ॥
50. रेवतीरमणो रामः कामपालो हलायुधः ॥
51. नीलाम्बरो रौहिणेयस्तालाङ्को मुसली हली ॥
52. संकर्षणः सीरपाणिः कालिन्दीभेदनो बलः ॥
53. मदनो मन्मथो मारः प्रद्युम्नो मीनकेतनः ॥
54. कंदर्पो दर्पकोऽनङ्गः कामः पञ्चशरः स्मरः ॥
55. शम्बरारिर्मनसिजः कुसुमेषुरनन्यजः ॥
56. पुष्पधन्वा रतिपतिर्मकरध्वज आत्मभूः ॥
57. अरविन्दमशोकं च चूतं च नवमल्लिका ॥
58. उन्मादनस्तापनश्च शोषणः स्तम्भनस्तथा ॥
59. संमोहनश्च कामश्च पञ्च बाणाः प्रकीर्तिताः ॥
60. ब्रह्मसूर्विश्वकेतुः स्यादनिरुद्ध उषापतिः ॥
61. लक्ष्मीः पद्मालया पद्मा कमला श्रीर्हरिप्रिया ॥
62. इन्दिरा लोकमाता मा क्षीरोदतनया रमा ॥
63. भार्गवी लोकजननी क्षीरसागरकन्यका ॥
64. शङ्खो लक्ष्मीपतेः पाञ्चजन्यश्चक्रं सुदर्शनः ॥

65. कौमोदकी गदा खड्गो नन्दकः कौस्तुभो मणिः ॥
66. चापः शार्ङ्गं मुरारेस्तु श्रीवत्सो लाञ्छनं स्मृतम् ॥
67. अश्वाश्च शैव्यसुग्रीवमेघपुष्पबलाहकाः ॥
68. सारथिर्दारुको मन्त्री ह्युद्धवश्चानुजो गदः ॥
69. गरुत्मान्गरुडस्तार्क्ष्यो वैनतेयः खगेश्वरः ॥
70. नागान्तको विष्णुरथः सुपर्णः पन्नगाशनः ॥
71. शम्भुरीशः पशुपतिः शिवः शूली महेश्वरः ॥
72. ईश्वरः शर्व ईशानः शंकरश्चन्द्रशेखरः ॥
73. भूतेशः खण्डपरशुर्गिरीशो गिरिशो मृडः ॥
74. मृत्युञ्जयः कृत्तिवासाः पिनाकी प्रमथाधिपः ॥
75. उग्रः कपर्दी श्रीकण्ठः शितिकण्ठः कपालभृत् ॥
76. वामदेवो महादेवो विरूपाक्षस्त्रिलोचनः ॥
77. कृशानुरेताः सर्वज्ञो धूर्जटिर्नीललोहितः ॥
78. हरः स्मरहरो भर्गस्त्र्यम्बकस्त्रिपुरान्तकः ॥
79. गङ्गाधरोऽन्धकरिपुः क्रतुध्वंसी वृषध्वजः ॥
80. व्योमकेशो भवो भीमः स्थाणू रुद्र उमापतिः ॥
81. अहिर्बुध्न्योऽष्टमूर्तिश्च गजारिश्च महानटः ॥

82. कपर्दोऽस्य जटाजूटः पिनाकोऽजगवं धनुः ॥
83. प्रमथाः स्युः पारिषदा ब्राह्मीत्याद्यास्तु मातरः ॥
84. विभूतिर्भूतिरैश्वर्यमणिमादिकमष्टधा ॥
85. अणिमा महिमा चैव गरिमा लघिमा तथा ॥
86. प्राप्तिः प्राकाम्यमीशित्वं वशित्वं चाष्ट सिद्धयः ॥
87. उमा कात्यायनी गौरी काली हैमवतीश्वरी ॥
88. शिवा भवानी रुद्राणी शर्वाणी सर्वमङ्गला ॥
89. अपर्णा पार्वती दुर्गा मृडानी चण्डिकाम्बिका ॥
90. आर्या दाक्षायणी चैव गिरिजा मेनकात्मजा ॥
91. कर्ममोटी तु चामुण्डा चर्ममुण्डा तु चर्चिका ॥
92. विनायको विघ्नराजद्वैमातुरगणाधिपाः ॥
93. अप्येकदन्तहेरम्बलम्बोदरगजाननाः ॥
94. कार्तिकेयो महासेनः शरजन्मा षडाननः ॥
95. पार्वतीनन्दनः स्कन्दः सेनानीरग्निभूर्गुहः ॥
96. बाहुलेयस्तारकजिद्विशाखः शिखिवाहनः ॥
97. षाण्मातुरः शक्तिधरः कुमारः क्रौञ्चदारणः ॥
98. शृङ्गी भृङ्गी रिटिस्तुण्डी नन्दिको नन्दिकेश्वरः ॥

99. इन्द्रो मरुत्वान्मघवा बिडौजाः पाकशासनः ॥
100. वृद्धश्रवाः सुनासीरः पुरुहूतः पुरन्दरः ॥
101. जिष्णुर्लेखर्षभः शक्रः शतमन्युर्दिवस्पतिः ॥
102. सुत्रामा गोत्रभिद्वज्री वासवो वृत्रहा वृषा ॥
103. बास्तोष्पतिः सुरपतिर्बलारातिः शचीपतिः ॥
104. जम्भभेदी हरिहयः स्वाराण्नमुचिसूदनः ॥
105. संक्रन्दनो दुश्च्यवनस्तुराषाण्मेघवाहनः ॥
106. आखण्डलः सहस्राक्ष ऋभुक्षास्तस्य तु प्रिया ॥
107. पुलोमजा शचीन्द्राणी नगरी त्वमरावती ॥
108. हय उच्चैःश्रवा सूतो मातलिर्नन्दनं वनम् ॥
109. स्यात्प्रासादो वैजयन्तो जयन्तः पाकशासनिः ॥
110. ऐरावतोऽभ्रमातङ्गैरावणाऽभ्रमुवल्लभाः ॥
111. ह्लादिनी वज्रमस्त्री स्यात् कुलिशं भिदुरं पविः ॥
112. शतकोटिः स्वरुः शम्बो दम्भोलिरशनिर्द्वयोः ॥
113. व्योमयानं विमानोऽस्त्री नारदाद्याः सुरर्षयः ॥
114. स्यात् सुधर्मा देवसभा पीयूषममृतं सुधा ॥
115. मन्दाकिनी वियद्गङ्गा स्वर्णदी सुरदीर्घिका ॥

116. मेरुः सुमेरुर्हेमाद्री रत्नसानुः सुरालयः ॥
117. पञ्चैते देवतरवो मन्दारः पारिजातकः ॥
118. सन्तानः कल्पवृक्षश्च पुंसि वा हरिचन्दनम् ॥
119. सनत्कुमारो वैधात्रः स्ववैंद्यावश्विनीसुतौ ॥
120. नासत्यावश्विनौ दस्रावाश्विनेयौ च तावुभौ ॥
121. स्त्रियां बहुष्वप्सरसः स्ववेंश्या उर्वशीमुखाः ॥
122. हाहा हूहूश्चैवमाद्या गन्धर्वास्त्रिदिवौकसाम् ॥
123. अग्निर्वैश्वानरो वह्निर्वीतिहोत्रो धनञ्जयः ॥
124. कृपीटयोनिर्ज्वलनो जातवेदास्तनूनपात् ॥
125. बर्हिः शुष्मा कृष्णवर्त्मा शोचिष्केश उपर्बुधः ॥
126. आश्रयाशो बृहद्भानुः कृशानुः पावकोऽनलः ॥
127. रोहिताश्वो वायुसखः शिखावानाशुशुक्षणिः ॥
128. हिरण्यरेता हुतभुग् दहनो हव्यवाहनः ॥
129. सप्तार्चिर्दमुनाः शुक्रश्चित्रभानुर्विभावसुः ॥
130. शुचिरप्पित्तमौर्वस्तु वाडवो वडवानलः ॥
131. वह्नेर्द्वयोर्ज्वालकीलावर्चिर्हेतिः शिखाः स्त्रियाम् ॥
132. त्रिषु स्फुलिङ्गोऽग्निकणः संतापः संज्वरः समौ ॥

133. उल्का स्यात् निर्गतज्वाला भूतिर्भसितभस्मनी ॥
134. क्षारो रक्षा च दावस्तु दवो वनहुताशनः ॥
135. धर्मराजः पितृपतिः समवर्ती परेतराट् ॥
136. कृतान्तो यमुनाभ्राता शमनो यमराड् यमः ॥
137. कालो दण्डधरः श्राद्धदेवो वैवस्वतोऽन्तकः ॥
138. राक्षसः कोणपः क्रव्यात् क्रव्यादोऽस्रप आशरः ॥
139. रात्रिञ्चरो रात्रिचरः कर्बुरो निकषात्मजः ॥
140. यातुधानः पुण्यजनो नैरृतो यातुरक्षसी ॥
141. प्रचेता वरुणः पाशी यादसांपतिरप्पतिः ॥
142. श्वसनः स्पर्शनो वायुर्मातरिश्वा सदागतिः ॥
143. पृषदश्वो गन्धवहो गन्धवाहाऽनिलाऽऽशुगाः ॥
144. समीरमारुतमरुत् जगत्प्राणसमीरणाः ॥
145. नभस्वद्वातपवनपवमानप्रभञ्जनाः ॥
146. प्रकम्पनो महावातो झञ्झावातः सवृष्टिकः ॥
147. प्राणोऽपानः समानश्चोदानव्यानौ च वायवः ॥
148. शरीरस्था इमे रंहस्तरसी तु रयः स्यदः ॥
149. जवोऽथ शीघ्रं त्वरितं लघु क्षिप्रमरं द्रुतम् ॥

150. सत्वरं चपलं तूर्णमविलम्बितमाशु च ||
151. सततेऽनारताऽश्रान्तसंततताविरतानिशम् ||
152. नित्याऽनवरताऽजस्रमप्यथाऽतिशयो भरः ||
153. अतिवेलभृशाऽत्यर्थाऽतिमात्रोद्गाढनिर्भरम् ||
154. तीव्रैकान्तनितान्तानि गाढबाढदृढानि च ||
155. क्लीबे शीघ्राऽऽद्यसत्त्वे स्यात् त्रिष्वेषां सत्त्वगामि यत् ||
156. कुबेरस्त्र्यम्बकसखो यक्षराड् गुह्यकेश्वरः ||
157. मनुष्यधर्मा धनदो राजराजो धनाधिपः ||
158. किन्नरेशो वैश्रवणः पौलस्त्यो नरवाहनः ||
159. यक्षैकपिङ्गैलविलश्रीदपुण्यजनेश्वराः ||
160. अस्योद्यानं चैत्ररथं पुत्रस्तु नलकूबरः ||
161. कैलासः स्थानमलका पूर्विमानं तु पुष्पकम् ||
162. स्यात् किन्नरः किम्पुरुषस्तुरङ्गवदनो मयुः ||
163. निधिर्नाशेवधिर्भेदाः पद्मशङ्खाऽऽदयो निधेः ||
164. महापद्मश्च पद्मश्च शङ्खो मकरकच्छपौ ||
165. मुकुन्दकुन्दनीलाश्च खर्वश्च निधयो नव ||
166. द्योदिवौ द्वे स्त्रियामभ्रं व्योम पुष्करमम्बरम् ||

167. नभोऽन्तरिक्षं गगनमनन्तं सुरवर्त्म खम् ॥
168. वियद् विष्णुपदं वा तु पुंस्याकाशविहायसी ॥
169. विहासयोऽपि नाकोऽपि द्युरपि स्यात् तदव्ययम् ॥
170. तारापथोऽन्तरिक्षं च मेघाध्वा च महाबिलम् ॥
171. विहायाः शकुने पुंसि गगने पुंनपुंसकम् ॥
172. दिशस्तु ककुभः काष्ठा आशाश्च हरितश्च ताः ॥
173. प्राच्यवाचीप्रतीच्यस्ताः पूर्वदक्षिणपश्चिमाः ॥
174. उत्तरादिगुदीची स्याद्दिश्यं तु त्रिषु दिग्भवे ॥
175. अवाग्भवमवाचीनमुदीचीचीनमुदग्भवम् ॥
176. प्रत्यग्भवं प्रतीचीनं प्राचीनं प्राग्भवं त्रिषु ॥
177. इन्द्रो वह्निः पितृपतिर्नैरृतो वरुणो मरुत् ॥
178. कुबेर ईशः पतयः पूर्वाऽऽदीनां दिशां क्रमात् ॥
179. रविः शुक्रो महीसूनुः स्वर्भानुर्भानुजो विधुः ॥
180. बुधो बृहस्पतिश्चेति दिशां चैव तथा ग्रहाः ॥
181. ऐरावतः पुण्डरीको वामनः कुमुदोऽञ्जनः ॥
182. पुष्पदन्तः सार्वभौमः सुप्रतीकश्च दिग्गजाः ॥
183. करिण्योऽभ्रमुकपिलापिङ्गलाऽनुपमाः क्रमात् ॥

184. ताम्रकर्णी शुभ्रदन्ती चाऽङ्गना चाऽञ्जनावती ||
185. क्लीबाऽव्ययं त्वपदिशं दिशोर्मध्ये विदिक् स्त्रियाम् ||
186. अभ्यन्तरं त्वन्तरालं चक्रवालं तु मण्डलम् ||
187. अभ्रं मेघो वारिवाहः स्तनयित्नुर्बलाहकः ||
188. धाराधरो जलधरस्तडित्वान् वारिदोऽम्बुभृत् ||
189. घनजीमूतमुदिरजलमुग्धूमयोनयः ||
190. कादम्बिनी मेघमाला त्रिषु मेघभवेऽभ्रियम् ||
191. स्तनितं गर्जितम् मेघनिर्घोषे रसिताऽदि च ||
192. शम्पा शतह्रदाह्रादिन्यैरावत्यः क्षणप्रभा ||
193. तडित्सौदामिनी विद्युच्चञ्चला चपला अपि ||
194. स्फूर्जथुर्वज्रनिर्घोषो मेघज्योतिरिरंमदः ||
195. इन्द्रायुधं शक्रधनुस्तदेव ऋजुरोहितम् ||
196. वृष्टिवर्षं तद्विघातेऽवग्राहाऽवग्रहौ समौ ||
197. धारासम्पात आसारः शीकरोम्बुकणाः स्मृताः ||
198. वर्षोपलस्तु करका मेघच्छन्नेऽह्नि दुर्दिनम् ||
199. अन्तर्धा व्यवधा पुंसि त्वन्तर्धिरपवारणम् ||
200. अपिधानतिरोधानपिधानाऽऽच्छादनानि च ||

201. हिमांशुश्चन्द्रमाश्चन्द्र इन्दुः कुमुदबान्धवः ॥
202. विधुः सुधांशुः शुभ्रांशुरोषधीशो निशापतिः ॥
203. अब्जो जैवातृकः सोमो ग्लौर्मृगाङ्कः कलानिधिः ॥
204. द्विजराजः शशधरो नक्षत्रेशः क्षपाकरः ॥
205. कला तु षोडशो भागो बिम्बोऽस्त्री मण्डलं त्रिषु ॥
206. भित्तं शकलखण्डे वा पुंस्यर्धोऽर्धं समेंशके ॥
207. चन्द्रिका कौमुदी ज्योत्स्ना प्रसादस्तु प्रसन्नता ॥
208. कलङ्काङ्कौ लाञ्छनं च चिह्नं लक्ष्म च लक्षणम् ॥
209. सुषमा परमा शोभा शोभा कान्तिर्द्युतिश्च्छविः ॥
210. अवश्यायस्तु नीहारस्तुषारस्तुहिनं हिमम् ॥
211. प्रालेयं मिहिका चाऽथ हिमानी हिमसंहतिः ॥
212. शीतं गुणे तद्वदर्थाः सुषीमः शिशिरो जडः ॥
213. तुषारः शीतलः शीतो हिमः सप्ताऽन्यलिङ्गकाः ॥
214. ध्रुव औत्तानपादिः स्यात् अगस्त्यः कुम्भसम्भवः ॥
215. मैत्रावरुणिरस्यैव लोपामुद्रा सधर्मिणी ॥
216. नक्षत्रमृक्षं भं तारा तारकाऽप्युडु वा स्त्रियाम् ॥
217. दाक्षायिण्योऽश्विनीत्यादितारा अश्वयुगश्विनी ॥

218. राधाविशाखा पुष्ये तु सिध्यतिष्यौ श्रविष्ठया ॥
219. समा धनिष्ठाः स्युः प्रोष्ठपदा भाद्रपदाः स्त्रियः ॥
220. मृगशीर्षं मृगशिरस्तस्मिन्नेवाऽऽग्रहायणी ॥
221. इल्वलास्तच्छिरोदेशे तारका निवसन्ति याः ॥
222. बृहस्पतिः सुराचार्यो गीष्पतिर्धिषणो गुरुः ॥
223. जीव आङ्गिरसो वाचस्पतिश्चित्रशिखण्डिजः ॥
224. शुक्रो दैत्यगुरुः काव्य उशना भार्गवः कविः ॥
225. अङ्गारकः कुजो भौमो लोहिताङ्गो महीसुतः ॥
226. रौहिणेयो बुधः सौम्यः समौ सौरिशनैश्चरौ ॥
227. तमस्तु राहुः स्वर्भानुः सैंहिकेयो विधुन्तुदः ॥
228. सप्तर्षयो मरीच्यत्रिमुखाश्चित्रशिखण्डिनः ॥
229. राशीनामुदयो लग्नं ते तु मेषवृषादयः ॥
230. सूरसूर्यार्यमादित्यद्वादशात्मदिवाकराः ॥
231. भास्कराहस्करब्रध्नप्रभाकरविभाकराः ॥
232. भास्वद्विवस्वत्सप्ताश्वहरिदश्वोष्णरश्मयः ॥
233. विकर्तनार्कमार्तण्डमिहिरारुणपूषणः ॥
234. द्युमणिस्तरणिर्मित्रश्चित्रभानुर्विरोचनः ॥

235. विभावसुर्ग्रहपतिस्त्विषांपतिरहर्पतिः ||
236. भानुर्हंसः सहस्रांशुस्तपनः सविता रविः ||
237. पद्माक्षस्तेजसांराशिश्छायानाथस्तमिस्रहा ||
238. कर्मसाक्षी जगच्चक्षुर्लोकबन्धुस्त्रयीतनुः ||
239. प्रद्योतनो दिनमणिः खद्योतो लोकबान्धवः ||
240. इनो भगो भामनिधिश्चांऽशुमाल्यब्जिनीपतिः ||
241. माठरः पिङ्गलो दण्डश्चण्डांशोः परिपार्श्वकाः ||
242. सूरसूतोऽरुणोऽनूरुः काश्यपिर्गरुडाग्रजः ||
243. परिवेषस्तुपरिधिरुपसूर्यकमण्डले ||
244. किरणोस्रमयूखांऽशुगभस्तिघृणिरश्मयः ||
245. भानुः करो मरीचिः स्त्रीपुंसयोर्दीधितिः स्त्रियाम् ||
246. स्युः प्रभारुग्रुचिस्त्विड्भाभाश्छविद्युतिदीप्तयः ||
247. रोचिः शोचिरुभे क्लीबे प्रकाशो द्योत आतपः ||
248. कोष्णं कवोष्णं मन्दोष्णं कदुष्णं त्रिषु तद्वति ||
249. तिग्मं तीक्ष्णं खरं तद्वन्मृगतृष्णा मरीचिका ||
250. कालो दिष्टोऽप्यनेहापि समयोऽप्यथ पक्षतिः ||
251. प्रतिपद् द्वे इमे स्त्रीत्वे तदाऽऽद्यास्तिथयो द्वयोः ||

252. घस्रो दिनाऽहनी वा तु क्लीबे दिवसवासरौ ॥
253. प्रत्यूषोऽहर्मुखं कल्यमुषःप्रत्युषसी अपि ॥
254. व्युष्टं विभातं द्वे क्लीबे पुंसि गोसर्ग इष्यते ॥
255. प्रभातं च दिनान्ते तु सायं संध्या पितृप्रसूः ॥
256. प्राह्णापराह्णमध्याह्नस्त्रिसंध्यमथ शर्वरी ॥
257. निशा निशीथिनी रात्रिस्त्रियामा क्षणदा क्षपा ॥
258. विभावरी तमस्विन्यौ रजनी यामिनी तमी ॥
259. तमिस्रा तामसी रात्रिर्ज्यौत्स्नी चन्द्रिकयाऽन्विता ॥
260. आगामिवर्तमानार्हयुक्तायां निशि पक्षिणी ॥
261. गणरात्रं निशा बह्व्यः प्रदोषो रजनीमुखम् ॥
262. अर्धरात्रनिशीथौ द्वौ द्वौ यामप्रहरौ समौ ॥
263. स पर्वसंधिः प्रतिपत्पञ्चदश्योर्यदन्तरम् ॥
264. पक्षान्तौ पञ्चदश्यौ द्वे पौर्णमासी तु पौर्णिमा ॥
265. कलाहीने साऽनुमतिः पूर्णे राका निशाकरे ॥
266. अमावास्या त्वमावस्या दर्शः सूर्येन्दुसंगमः ॥
267. सा दृष्टेन्दुः सिनीवाली सा नष्टेन्दुकला कुहूः ॥
268. उपरागो ग्रहो राहुग्रस्ते त्विन्दौ च पूष्णि च ॥

269. सोपप्लवोपरक्तौ द्वौ अग्न्युत्पात उपाहितः ॥
270. एकयोक्त्या पुष्पवन्तौ दिवाकरनिशाकरौ ॥
271. अष्टादश निमेषास्तु काष्टा त्रिंशत् तु ताः कला ॥
272. तास्तु त्रिंशत् क्षणस्ते तु मुहूर्तो द्वादशाऽस्त्रियाम् ॥
273. ते तु त्रिंशदहोरात्रः पक्षस्ते दशपञ्च च ॥
274. पक्षौ पूर्वाऽपरौ शुक्लकृष्णौ मासस्तु तावुभौ ॥
275. द्वौ द्वौ मार्गादि मासौ स्यादृतुस्तैरयनं त्रिभिः ॥
276. अयने द्वे गतिरुदग्दक्षिणाऽर्कस्य वत्सरः ॥
277. समरात्रिदिवे काले विषुवद्विषुवं च तत् ॥
278. पुष्पयुक्ता पौर्णमासी पौषी मासे तु यत्र सा ॥
279. नाम्ना स पौषो माघाऽऽद्याश्चैवमेकादशाऽपरे ॥
280. मार्गशीर्षे सहा मार्ग आग्रहायणिकश्च सः ॥
281. पौषे तैषसहस्यौ द्वौ तपा माघेऽथ फाल्गुने ॥
282. स्यात्तपस्यः फाल्गुनिकः स्याच्चैत्रे चैत्रिको मधुः ॥
283. वैशाखे माधवो राधो ज्येष्ठे शुक्रः शुचिस्त्वयम् ॥
284. आषाढे श्रावणे तु स्यान्नभाः श्रावणिकश्च सः ॥
285. स्युर्नभस्यप्रौष्ठपदभाद्रभाद्रपदाः समाः ॥

286. स्यादाश्विन इषोऽप्याश्वयुजोऽपि स्यात्तुकार्तिके ॥
287. बाहुलोर्जौ कार्तिकिको हेमन्तः शिशिरोऽस्त्रियाम् ॥
288. वसन्ते पुष्पसमयः सुरभिर्ग्रीष्म ऊष्मकः ॥
289. निदाघ उष्णोपगम उष्ण ऊष्मागमस्तपः ॥
290. स्त्रियां प्रावृट् स्त्रियां भूम्नि वर्षा अथ शरत्स्त्रियाम् ॥
291. षडमी ऋतवः पुंसि मार्गादीनां युगैः क्रमात् ॥
292. संवत्सरो वत्सरोऽब्दो हायनोऽस्त्री शरत्समाः ॥
293. मासेन स्यादहोरात्रः पैत्रो वर्षेण दैवतः ॥
294. दैवे युगसहस्रे द्वे ब्राह्मः कल्पौ तु तौ नृणाम् ॥
295. मन्वन्तरं तु दिव्यानां युगानामेकसप्ततिः ॥
296. संवर्तः प्रलयः कल्पः क्षयः कल्पान्त इत्यपि ॥
297. अस्त्री पङ्कं पुमान्पाप्मा पापं किल्बिषकल्मषम् ॥
298. कलुषं वृजिनैनोऽघमंहो दुरितदुष्कृतम् ॥
299. स्याद्धर्ममस्त्रियां पुण्यश्रेयसी सुकृतं वृषः ॥
300. मुत्प्रीतिः प्रमदो हर्षः प्रमोदाऽऽमोदसम्मदाः ॥
301. स्यादानन्दथुरानन्दः शर्मशातसुखानि च ॥
302. श्वः श्रेयसं शिवं भद्रं कल्याणं मङ्गलं शुभम् ॥

303. भावुकं भविकं भव्यं कुशलं क्षेममस्त्रियाम् ॥
304. शस्तं चाऽथ त्रिषु द्रव्ये पापं पुण्यं सुखादि च ॥
305. मतल्लिका मचर्चिका प्रकाण्डमुद्धतल्लजौ ॥
306. प्रशस्तवाचकान्यमून्ययः शुभाऽऽवहो विधिः ॥
307. दैवं दिष्टं भागधेयं भाग्यं स्त्री नियतिर्विधिः ॥
308. हेतुर्ना कारणं बीजं निदानं त्वादिकारणम् ॥
309. क्षेत्रज्ञ आत्मा पुरुषः प्रधानं प्रकृतिः स्त्रियाम् ॥
310. विशेषः कालिकोऽवस्था गुणाः सत्त्वं रजस्तमः ॥
311. जनुर्जननजन्मानि जनिरुत्पत्तिरुद्भवः ॥
312. प्राणी तु चेतनो जन्मी जन्तुजन्युशरीरिणः ॥
313. जातिर्जातं च सामान्यं व्यक्तिस्तु पृथगात्मता ॥
314. चित्तं तु चेतो हृदयं स्वान्तं हृन्मानसं मनः ॥
315. बुद्धिर्मनीषा धिषणा धीः प्रज्ञा शेमुषी मतिः ॥
316. प्रेक्षोपलब्धिश्चित्संवित्प्रतिपज्ज्ञप्तिचेतनाः ॥
317. धीर्धारणावती मेधा संकल्पः कर्म मानसम् ॥
318. अवधानं समाधानं प्रणिधानम् तथैव च ॥
319. चित्ताभोगो मनस्कारश्चर्चा संख्या विचारणा ॥

320. विमर्शो भावना चैव वासना च निगद्यते ॥
321. अध्याहारस्तर्क ऊहो विचिकित्सा तु संशयः ॥
322. संदेहद्वापरौ चाथ समौ निर्णयनिश्चयौ ॥
323. मिथ्यादृष्टिर्नास्तिकता व्यापादो द्रोहचिन्तनम् ॥
324. समौ सिद्धान्तराद्धान्तौ भ्रान्तिर्मिथ्यामतिर्भ्रमः ॥
325. संविदागूः प्रतिज्ञानं नियमाश्रवसंश्रवाः ॥
326. अङ्गीकाराभ्युपगमप्रतिश्रवसमाधयः ॥
327. मोक्षे धीर्ज्ञानमन्यत्र विज्ञानं शिल्पशास्त्रयोः ॥
328. मुक्तिः कैवल्यनिर्वाणश्रेयोनिःश्रेयसामृतम् ॥
329. मोक्षोऽपवर्गोऽथाज्ञानमविद्याऽहंमतिः स्त्रियाम् ॥
330. रूपं शब्दो गन्धरसस्पर्शाश्च विषया अमी ॥
331. गोचरा इन्द्रियार्थाश्च हृषीकं विषयीन्द्रियम् ॥
332. कर्मेन्द्रियं तु पाय्वादि मनोनेत्रादि धीन्द्रियम् ॥
333. तुवरस्तु कषायोऽस्त्री मधुरो लवणः कटुः ॥
334. तिक्तोऽम्लश्च रसाः पुंसि तद्वत्सु षडमी त्रिषु ॥
335. विमर्दोत्थे परिमलो गन्धे जनमनोहरे ॥
336. आमोदः सोऽतिनिर्हारी वाच्यलिङ्गत्वमागुणात् ॥

337. समाकर्षी तु निर्हारी सुरभिर्घ्राणतर्पणः ॥
338. इष्टगन्धः सुगन्धिः स्यादामोदी मुखवासनः ॥
339. पूतिगन्धस्तु दुर्गन्धो विस्रं स्यादामगन्धि यत् ॥
340. शुक्लशुभ्रशुचिश्वेतविशदश्येतपाण्डराः ॥
341. अवदातः सितो गौरोऽवलक्षो धवलोऽर्जुनः ॥
342. हरिणः पाण्डुरः पाण्डुरीषत्पाण्डुस्तु धूसरः ॥
343. कृष्णे नीलासितश्यामकालश्यामलमेचकाः ॥
344. पीतो गौरो हरिद्राभः पलाशो हरितो हरित् ॥
345. लोहितो रोहितो रक्तः शोणः कोकनदच्छविः ॥
346. अव्यक्तरागस्त्वरुणः श्वेतरक्तस्तु पाटलः ॥
347. श्यावः स्यात्कपिशो धूम्रधूमलौ कृष्णलोहिते ॥
348. कडारः कपिलः पिङ्गपिशङ्गौ कद्रुपिङ्गलौ ॥
349. चित्रं किर्मीरकल्माषशबलैताश्च कर्बुरे ॥
350. गुणे शुक्लादयः पुंसि गुणिलिङ्गास्तु तद्वति ॥
351. ब्राह्मी तु भारती भाषा गीर्वाग्वाणी सरस्वती ॥
352. व्याहार उक्तिर्लपितं भाषितं वचनं वचः ॥
353. अपभ्रंशोऽपशब्दः स्याच्छास्त्रे शब्दस्तु वाचकः ॥

354. तिङ् सुबन्तचयो वाक्यं क्रिया वा कारकान्विता ॥
355. श्रुतिः स्त्री वेद आम्नायस्त्रयी धर्मस्तु तद्विधिः ॥
356. स्त्रियामृक् सामयजुषी इति वेदास्त्रयस्त्रयी ॥
357. शिक्षेत्यादि श्रुतेरङ्गमोङ्कारप्रणवौ समौ ॥
358. इतिहासः पुरावृत्तमुदात्ताद्यास्त्रयः स्वराः ॥
359. आन्वीक्षिकी दण्डनीतिस्तर्कविद्याऽर्थशास्त्रयोः ॥
360. आख्यायिकोपलब्धार्था पुराणं पञ्चलक्षणम् ॥
361. प्रबन्धकल्पना कथा प्रवह्लिका प्रहेलिका ॥
362. स्मृतिस्तु धर्मसंहिता समाहृतिस्तु संग्रहः ॥
363. समस्या तु समासार्था किंवदन्ती जनश्रुतिः ॥
364. वार्ता प्रवृत्तिर्वृत्तान्त उदन्तः स्यादथाऽह्वयः ॥
365. आख्याह्वे अभिधानं च नामधेयं च नाम च ॥
366. हूतिराकारणाऽऽह्वानं संहूतिर्बहुभिः कृता ॥
367. विवादो व्यवहारः स्यादुपन्यासस्तु वाङ्मुखम् ॥
368. उपोद्धात उदाहारः शपनं शपथः पुमान् ॥
369. प्रश्नोऽनुयोगः पृच्छा च प्रतिवाक्योत्तरे समे ॥
370. मिथ्याभियोगोऽभ्याख्यानमथ मिथ्याभिशंसनम् ॥

371. अभिशापः प्रणादस्तु शब्दः स्यादनुरागजः ॥
372. यशः कीर्तिः समज्ञा च स्तवः स्तोत्रं स्तुतिर्नुतिः ॥
373. आम्रेडितं द्विस्त्रिरुक्तमुच्चैर्घुष्टं तु घोषणा ॥
374. काकुः स्त्रियां विकारो यः शोकभीत्यादिभिर्ध्वनेः ॥
375. अवर्णाऽक्षेपनिर्वादपरीवादापवादवत्. ॥
376. उपक्रोशो जुगुप्सा च कुत्सा निन्दा च गर्हणे ॥
377. पारुष्यमतिवादः स्याद् भर्त्सनं त्वपकारगीः ॥
378. यः सनिन्द उपालम्भस्तत्र स्यात्परिभाषणम् ॥
379. तत्र त्वाक्षारणा यः स्यादाक्रोशो मैथुनं प्रति ॥
380. स्यादाभाषणमालापः प्रलापोऽनर्थकं वचः ॥
381. अनुलापो मुहुर्भाषा विलापः परिदेवनम् ॥
382. विप्रलापो विरोधोक्तिः संलापो भाषणं मिथः ॥
383. सुप्रलापः सुवचनमपलापस्तु निह्नवः ॥
384. चोद्यमाक्षेपाऽभियोगौ शापाऽक्रोशौ दुरेषणा ॥
385. अस्त्री चाटु चटु श्लाघा प्रेम्णा मिथ्याविकत्थनम् ॥
386. संदेशवाग्वाचिकं स्याद्वाग्भेदास्तु त्रिषूत्तरे ॥
387. रुशती वागकल्याणी स्यात्कल्या तु शुभात्मिका ॥

388. अत्यर्थमधुरं सान्त्वं संगतं हृदयङ्गमम् ॥
389. निष्ठुरं परुषं ग्राम्यमश्लीलं सूनृतं प्रिये ॥
390. सत्येऽथ संकुलक्लिष्टे परस्परपराहते ॥
391. लुप्तवर्णपदं ग्रस्तं निरस्तं त्वरितोदितम् ॥
392. जम्बूकृतं सनिष्ठीवमबद्धं स्यादनर्थकम् ॥
393. अनक्षरमवाच्यं स्यादाहतं तु मृषार्थकम् ॥
394. सोल्लुठनं तु सोत्प्रासं मणितं रतिकूजितम् ॥
395. श्राव्यं हृद्यं मनोहारि विस्पष्टं प्रकटोदितम् ॥
396. अथ म्लिष्टमविस्पष्टं वितथं त्वनृतं वचः ॥
397. सत्यं तथ्यमृतं सम्यगमूनि त्रिषु तद्वति ॥
398. शब्दे निनादनिनदध्वनिध्वानरवस्वनाः ॥
399. स्वाननिर्घोषनिर्ह्रादनादनिस्वाननिस्वनाः ॥
400. आरवाऽऽरावसंरावविरावा अथ मर्मरः ॥
401. स्वनिते वस्त्रपर्णानां भूषणानां तु शिञ्जितम् ॥
402. निक्वाणो निक्वणः क्वाणः क्वणः क्वणनमित्यपि ॥
403. वीणायाः क्वणिते प्रादेः प्रक्वाणप्रक्वणादयः ॥
404. कोलाहलः कलकलस्तिरश्चां वाशितं रुतम् ॥

405. स्त्री प्रतिश्रुत्प्रतिध्वाने गीतं गानमिमे समे ॥
406. निषादर्षभगान्धारषड्जमध्यमधैवताः ॥
407. पञ्चमश्चेत्यमी सप्त तन्त्रीकण्ठोत्थिताः स्वराः ॥
408. काकली तु कले सूक्ष्मे ध्वनी तु मधुराऽस्फुटे ॥
409. कलो मन्द्रस्तु गम्भीरे तारोऽत्युच्चैस्त्रयस्त्रिषु ॥
410. नृणामुरसि मध्यस्थो द्वाविंशतिविधो ध्वनिः ॥
411. स मन्द्रः कण्ठमध्यस्थस्तारः शिरसि गीयते ॥
412. समन्वितलयस्त्वेकतालो वीणा तु वल्लकी ॥
413. त्रिपञ्ची सा तु तन्त्रीभिः सप्तभिः परिवादिनी ॥
414. ततं वीणाऽऽदिकं वाद्यमानद्धं मुरजाऽऽदिकम् ॥
415. वंशाऽऽदिकं तु सुषिरं कांस्यतालाऽऽदिकं घनम् ॥
416. चतुर्विधमिदं वाद्यं वादित्राऽऽतोद्यनामकम् ॥
417. मृदङ्गा मुरजा भेदास्त्वङ्क्याऽऽलिङ्ग्योर्ध्वकास्त्रयः ॥
418. स्याद् यशःपटहो ढक्का भेरी स्त्री दुन्दुभिः पुमान् ॥
419. आनकः पटहोऽस्त्री स्यात् कोणो वीणाऽऽदि वादनम् ॥
420. वीणादण्डः प्रवालः स्यात् ककुभस्तु प्रसेवकः ॥
421. कोलम्बकस्तु कायोऽस्या उपनाहो निबन्धनम् ॥

422. वाद्यप्रभेदा डमरुमड्डुडिण्डिमझर्झराः ॥
423. मर्दलः पणवोऽन्ये च नर्तकीलासिके समे ॥
424. विलम्बितं द्रुतं मध्यं तत्त्वमोघो घनं क्रमात् ॥
425. तालः कालक्रियामानं लयः साम्यममथाऽस्त्रियाम् ॥
426. ताण्डवं नटनं नाट्यं लास्यं नृत्यं च नर्तने ॥
427. तौर्यत्रिकं नृत्यगीतवाद्यं नाट्यमिदं त्रयम् ॥
428. भ्रकुंसश्च भ्रुकुंसश्च भ्रूकुंसश्चेति नर्तकः ॥
429. स्त्रीवेषधारी पुरुषो नाट्योक्तौ गणिकाञ्जुका ॥
430. भगिनीपतिरावुत्तो भावो विद्वानथाऽऽवुकः ॥
431. जनको युवराजस्तु कुमारो भर्तृदारकः ॥
432. राजा भट्टारको देवस्तत्सुता भर्तृदारिका ॥
433. देवी कृताभिषेकायामितरासु तु भट्टिनी ॥
434. अब्रह्मण्यमवध्योक्तौ राजश्यालस्तु राष्ट्रियः ॥
435. अम्बा माताऽथ बाला स्याद्वासूरार्यस्तु मारिषः ॥
436. अत्तिका भगिनी ज्येष्ठा निष्ठा निर्वहणे समे ॥
437. हण्डे हञ्जे हलाऽऽह्वाने नीचां चेटीं सखीं प्रति ॥
438. अङ्गहारोऽङ्गविक्षेपो व्यञ्जकाऽभिनयौ समौ ॥

439. निर्वृत्ते त्वङ्गसत्त्वाभ्यां द्वे त्रिष्वाङ्गिकसात्त्विके ॥
440. शृङ्गारवीरकरुणाऽद्भुतहास्यभयानकाः ॥
441. बीभत्सरौद्रौ च रसाः शृङ्गारः शुचिरुज्ज्वलः ॥
442. उत्साहवर्धनो वीरः कारुण्यं करुणा घृणा ॥
443. कृपा दयाऽनुकम्पा स्यादनुक्रोशोऽप्यथो हसः ॥
444. हासो हास्यं च बीभत्सं विकृतं त्रिष्विदं द्वयम् ॥
445. विस्मयोऽद्भुतमाश्चर्यं चित्रमप्यथ भैरवम् ॥
446. दारुणं भीषणं भीष्मं घोरं भीमं भयानकम् ॥
447. भयङ्करं प्रतिभयं रौद्रं तूग्रममी त्रिषु ॥
448. चतुर्दश दरस्त्रासो भीतिर्भीः साध्वसं भयम् ॥
449. विकारो मानसो भावोऽनुभावो भावबोधकः ॥
450. गर्वोऽभिमानोऽहङ्कारो मानश्चित्तसमुन्नतिः ॥
451. दर्पोऽवलोकोऽवष्टम्भश्चित्तोद्रेकः स्मयो मदः ॥
452. अनादरः परिभवः परीभावस्तिरस्क्रिया ॥
453. रीढाऽवमाननाऽवज्ञाऽवहेलनमसूर्क्षणम् ॥
454. मन्दाक्षं ह्रीस्त्रपा व्रीडा लज्जा साऽपत्रपाऽन्यतः ॥
455. क्षान्तिस्तितिक्षाऽभिध्या तु परस्य विषये स्पृहा ॥

456. अक्षान्तिरीर्ष्याऽसूया तु दोषाऽऽरोपो गुणेष्वपि ॥
457. वैरं विरोधो विद्वेषो मन्युशोकौ तु शुक् स्त्रियाम् ॥
458. पश्चात्तापोऽनुतापश्च विप्रतीसार इत्यपि ॥
459. कोपक्रोधाऽमर्षरोषप्रतिघा रुट् कृधौ स्त्रियौ ॥
460. शुचौ तु चरिते शीलमुन्मादश्चित्तविभ्रमः ॥
461. प्रेमा ना प्रियता हार्दं प्रेमस्नेहोऽथ दोहदम् ॥
462. इच्छा काङ्क्षा स्पृहेहा तृड् वाञ्छा लिप्सा मनोरथः ॥
463. कामोऽभिलाषस्तर्षश्च सोऽत्यर्थं लालसा द्वयोः ॥
464. उपाधिर्ना धर्मचिन्ता पुंस्याधिर्मानसी व्यथा ॥
465. स्याच्चिन्ता स्मृतिराध्यानमुत्कण्ठोत्कलिके समे ॥
466. उत्साहोऽध्यवसायः स्यात् स वीर्यमतिशक्तिभाक् ॥
467. कपटोऽस्त्री व्याजदम्भोपधयश् छद्मकैतवे ॥
468. कुसृतिर्निकृतिः शाठ्यं प्रमादोऽनवधानता ॥
469. कौतूहलं कौतुकं च कुतुकं च कुतूहलम् ॥
470. स्त्रीणां विलासबिब्बोकविभ्रमा ललितं तथा ॥
471. हेला लीलेत्यमी हावाःक्रियाः शृङ्गारभावजाः ॥
472. द्रवकेलिपरीहासाः क्रीडा लीला च नर्म च ॥

473. व्याजोऽपदेशो लक्ष्यं च क्रीडा खेला च कूर्दनम् ॥
474. घर्मो निदाघः स्वेदः स्यात्प्रलयो नष्टचेष्टता ॥
475. अवहित्थाकारगुप्तिः समौ संवेगसंभ्रमौ ॥
476. स्यादाच्छुरितकं हासः सोत्प्रासः स मनाक् स्मितम् ॥
477. मध्यमः स्याद्विहसितं रोमाञ्चो रोमहर्षणम् ॥
478. क्रन्दितं रुदितम् क्रुष्टं जृम्भस्तु त्रिषु जृम्भणम् ॥
479. विप्रलम्भो विसंवादो रिङ्गणं स्खलनं समे ॥
480. स्यान्निद्रा शयनं स्वापः स्वप्नः संवेश इत्यपि ॥
481. तन्द्री प्रमीला भ्रकुटिर्भ्रुकुटिर्भ्रूकुटिः स्त्रियाम् ॥
482. अदृष्टिः स्यादसौम्येऽक्षिण संसिद्धिप्रकृती त्विमे ॥
483. स्वरूपं च स्वभावश्च निसर्गश्चाथ वेपथुः ॥
484. कम्पोऽथ क्षण उद्धर्षो मह उद्धव उत्सवः ॥
485. अधोभुवनपातालं बलिसद्म रसातलम् ॥
486. नागलोकोऽथ कुहरं सुषिरं विवरं बिलम् ॥
487. छिद्रं निर्व्यथनं रोकं रन्ध्रं श्वभ्रं वपा सुषिः ॥
488. गर्ताऽवटौ भुवि श्वभ्रे सरन्ध्रे सुषिरं त्रिषु ॥
489. अन्धकारोऽस्त्रियां ध्वान्तं तमिस्रं तिमिरं तमः ॥

490. ध्वान्ते गाढेऽन्धतमसं क्षीणेऽवतमसं तमः ॥
491. विष्वक्संतमसं नागाः काद्रवेयास्तदीश्वरे ॥
492. शेषोऽनन्तो वासुकिस्तु सर्पराजोऽथ गोनसे ॥
493. तिलित्सः स्यादजगरे शयुर्वाहस इत्युभौ ॥
494. अलगर्दो जलव्यालः समौ राजिलडुण्डुमौ ॥
495. मालुधानो मातुलाहिर्निर्मुक्तो मुक्तकञ्चुकः ॥
496. सर्पः पृदाकुर्भुजगो भुजङ्गोऽहिर्भुजङ्गमः ॥
497. आशीविषो विषधरश्चक्री व्यालः सरीसृपः ॥
498. कुण्डली गूढपाच्चक्षुःश्रवाः काकोदरः फणी ॥
499. दर्वीकरो दीर्घपृष्ठो दन्दशूको बिलेशयः ॥
500. उरगः पन्नगो भोगी जिह्मगः पवनाशनः ॥
501. लेलिहानो द्विरसनो गोकर्णः कञ्चुकी तथा ॥
502. कुम्भीनसः फणधरो हरिर्भोगधरस्तथा ॥
503. अहेः शरीरं भोगः स्यादाशीरप्यहिदंष्ट्रिका ॥
504. त्रिष्वाहेयं विषाऽस्थ्यादि स्फटायां तु फणा द्वयोः ॥
505. समौ कञ्चुकनिर्मोकौ क्ष्वेडस्तु गरलं विषम् ॥
506. पुंसि क्लीबे च काकोलकालकूटहलाहलाः ॥

507. सौराष्ट्रिकः शौक्लिकेयो ब्रह्मपुत्रः प्रदीपनः ॥
508. दारदो वत्सनाभश्च विषभेदा अमी नव ॥
509. विषवैद्यो जाङ्गुलिको व्यालग्राह्यहितुण्डिकः ॥
510. स्यान्नारकस्तु नरको निरयो दुर्गतिः स्त्रियाम् ॥
511. तद्भेदास्तपनाऽवीचिमहारौरवरौरवाः ॥
512. संघातः कालसूत्रं चेत्याद्याः सत्त्वास्तु नारकाः ॥
513. प्रेता वैतरणी सिन्धुः स्यादलक्ष्मीस्तु निर्ऋतिः ॥
514. विष्टिराजूः कारणा तु यातना तीव्रवेदना ॥
515. पीडा बाधा व्यथा दुःखमामनस्यं प्रसूतिजम् ॥
516. स्यात्कष्टं कृच्छ्रमाभीलं त्रिष्वेषां भेद्यगामि यत् ॥
517. समुद्रोऽब्धिरकूपारः पारावारः सरित्पतिः ॥
518. उदन्वानुदधिः सिन्धुः सरस्वान्सागरोऽर्णवः ॥
519. रत्नाकरो जलनिधिर्यादःपतिरपाम्पतिः ॥
520. तस्य प्रभेदाः क्षीरोदो लवणोदस्तथाऽपरे ॥
521. आपः स्त्री भूम्नि वार्वारि सलिलं कमलं जलं ॥
522. पयः कीलालममृतं जीवनं भुवनं वनम् ॥
523. कबन्धमुदकं पाथः पुष्करं सर्वतोमुखम् ॥

524. अम्भोर्णस्तोयपानीयनीरक्षीरोऽम्बुशम्बरम् ॥
525. मेघपुष्पं घनरसस्त्रिषु द्वे आप्यमम्मयम् ॥
526. भङ्गस्तरङ्ग ऊर्मिर्वा स्त्रियां वीचिरथोर्मिषु ॥
527. महत्सूल्लोलकल्लोलौ स्यादावर्तोऽम्भसां भ्रमः ॥
528. पृषन्ति बिन्दुपृषताः पुमांसो विप्रुषः स्त्रियाम् ॥
529. चक्राणि पुटभेदाः स्युर्भ्रमाश्च जलनिर्गमाः ॥
530. कूलं रोधश्च तीरं च प्रतीरं च तटं त्रिषु ॥
531. पारावारे परार्वाची तीरे पात्रं तदन्तरम् ॥
532. द्वीपोऽस्त्रियामन्तरीपं यदन्तर्वारिणस्तटम् ॥
533. तोयोत्थितं तत्पुलिनं सैकतं सिकतामयम् ॥
534. निषद्वरस्तु जम्बालः पङ्कोऽस्त्री शादकर्दमौ ॥
535. जलोच्छ्वासाः परीवाहाः कूपकास्तु विदारकाः ॥
536. नाव्यं त्रिलिङ्गं नौतार्ये स्त्रियां नौस्तरणिस्तरिः ॥
537. उडुपं तु प्लवः कोलः स्रोतोऽम्बुसरणं स्वतः ॥
538. आतरस्तरपण्यं स्याद् द्रोणी काष्टाम्बुवाहिनी ॥
539. सांयात्रिकः पोतवणिक् कर्णधारस्तु नाविकः ॥
540. नियामकाः पोतवाहाः कूपको गुणवृक्षकः ॥

541. नौकादण्डः क्षेपणी स्यादरित्रं केनिपातकः ॥
542. अभ्रिः स्त्री काष्ठकुद्दालः सेकपात्रं तु सेचनम् ॥
543. क्लीबेऽर्धनावं नावोऽर्धेऽतीतनौकेऽतिनु त्रिषु ॥
544. त्रिष्वागाधात्प्रसन्नोऽच्छः कलुषोऽनच्छ आविलः ॥
545. निम्नं गभीरं गम्भीरमुत्तानं तद्विपर्यये ॥
546. अगाधमतलस्पर्शे कैवर्ते दाशधीवरौ ॥
547. आनायः पुंसि जालं स्याच्छणसूत्रं पवित्रकम् ॥
548. मत्स्याधानी कुवेणी स्याद् बडिशं मत्स्यवेधनम् ॥
549. पृथुरोमा झषो मत्स्यो मीनो वैसारिणोऽण्डजः ॥
550. विसारः शकुली चाथ गडकः शकुलार्भकः ॥
551. सहस्रदंष्ट्रः पाठीन उलूपी शिशुकः समौ ॥
552. नलमीनश्चिलिचिमः प्रोष्ठी तु शफरी द्वयोः ॥
553. क्षुद्राण्डमत्स्यसंघातः पोताधानमथो झषाः ॥
554. रोहितो मद्गुरः शालो राजीवः शकुलस्तिमिः ॥
555. तिमिङ्गलादयश्चाथ यादांसि जलजन्तवः ॥
556. तद्भेदाः शिशुमारोद्रशङ्कवो मकरादयः ॥
557. स्यात्कुलीरः कर्कटकः कूर्मे कमठकच्छपौ ॥

558. ग्राहोऽवहारो नक्रस्तु कुम्भीरोऽथ महीलता ॥
559. गण्डूपदः किञ्चुलको निहाका गोधिका समे ॥
560. रक्तपा तु जलौकायां स्त्रियां भूम्नि जलौकसः ॥
561. मुक्तास्फोटः स्त्रियां शुक्तिः शङ्खः स्यात्कम्बुरस्त्रियौ ॥
562. क्षुद्रशङ्खाः शङ्खनखाः शम्बूका जलशुक्तयः ॥
563. भेके मण्डूकवर्षाभूशालूरप्लवदर्दुराः ॥
564. शिली गण्डूपदी भेकी वर्षाभ्वी कमठी डुलिः ॥
565. मद्गुरस्य प्रिया शृङ्गी दुर्नामा दीर्घकोशिका ॥
566. जलाशया जलाधारास्तत्रागाधजलो ह्रदः ॥
567. आहावस्तु निपानं स्यादुपकूपजलाशये ॥
568. पुंस्येवाऽन्धुः प्रहिः कूप उदपानं तु पुंसि वा ॥
569. नेमिस्त्रिकास्य वीनाहो मुखबन्धनमस्य यत् ॥
570. पुष्करिण्यां तु खातं स्यादखातं देवखातकम् ॥
571. पद्माकरस्तडागोऽस्त्री कासारः सरसी सरः ॥
572. वेशन्तः पल्वलं चाल्पसरो वापी तु दीर्घिका ॥
573. खेयं तु परिखाधारस्त्वम्भसां यत्र धारणम् ॥
574. स्यादालवालमावालमावापोऽथ नदी सरित् ॥

575. तरङ्गिणी शैवलिनी तटिनी ह्रादिनी धुनी ॥
576. स्रोतस्विनी द्वीपवती स्रवन्ती निम्नगाऽपगा ॥
577. कूलङ्कषा निर्झरिणी रोधोवक्रा सरस्वती ॥
578. गङ्गा विष्णुपदी जह्नुतनया सुरनिम्नगा ॥
579. भागीरथी त्रिपथगा त्रिस्रोता भीष्मसूरपि ॥
580. कालिन्दी सूर्यतनया यमुना शमनस्वसा ॥
581. रेवा तु नर्मदा सोमोद्भवा मेकलकन्यका ॥
582. करतोया सदानीरा बाहुदा सैतवाहिनी ॥
583. शतद्रुस्तु शुतुद्रिः स्याद्विपाशा तु विपाट् स्त्रियाम् ॥
584. शोणो हिरण्यवाहः स्यात्कुल्याऽल्पा कृत्रिमा सरित् ॥
585. शरावती वेत्रवती चन्द्रभागा सरस्वती ॥
586. कावेरी सरितोऽन्याश्च सम्भेदः सिन्धुसङ्गमः ॥
587. द्वयोः प्रणाली पयसः पदव्यां त्रिषु तूत्तरौ ॥
588. देविकायां सरय्वां च भवे दाविकसारवौ ॥
589. सौगन्धिकं तु कल्हारं हल्लकं रक्तसंध्यकम् ॥
590. स्यादुत्पलं कुवलयमथ नीलाम्बुजन्म च ॥
591. इन्दीवरं च नीलेऽस्मिन्सिते कुमुदकैरवे ॥

592. शालूकमेषां कन्दः स्याद्वारिपर्णी तु कुम्भिका ॥
593. जलनीली तु शैवालं शैवलोऽथ कुमुद्वती ॥
594. कुमुदिन्यां नलिन्यां तु विसिनीपद्मिनीमुखाः ॥
595. वा पुंसि पद्मं नलिनमरविन्दं महोत्पलम् ॥
596. सहस्रपत्रं कमलं शतपत्रं कुशेशयम् ॥
597. पङ्केरुहं तामरसं सारसं सरसीरुहम् ॥
598. बिसप्रसूनराजीवपुष्कराऽम्भोरुहाणि च ॥
599. पुण्डरीकं सिताम्भोजमथ रक्तसरोरुहे ॥
600. रक्तोत्पलं कोकनदं नालो नालमथाऽस्त्रियाम् ॥
601. मृणालं बिसमब्जादिकदम्बे खण्डमस्त्रियाम् ॥
602. करहाटः शिफाकन्दः किञ्जल्कः केसरोऽस्त्रियाम् ॥
603. संवर्तिका नवदलं बीजकोशो वराटकः ॥
604. उक्तं स्वर्व्योमदिक्कालधीशब्दादि सनाट्यकम् ॥
605. पातालभोगिनरकं वारि चैषां च सङ्गतम् ॥
606. इत्यमरसिंहकृतौ नामलिङ्गानुशासने ॥
607. स्वरादिकाण्डः प्रथमः साङ्ग एव समर्थितः ॥

अमरकोशे द्वितीयं भूम्यादिकाण्डम्

608. वर्गाः पृथ्वीपुरक्ष्माभृद्वनौषधिमृगादिभिः ॥
609. नृब्रह्मक्षत्रविट् शूद्रैः साङ्गोपाङ्गैरिहोदिताः ॥

भूमिवर्गः

610. भूर्भूमिरचलाऽनन्ता रसा विश्वम्भरा स्थिता ॥
611. धरा धरित्री धरणिः क्षोणिर्ज्या काश्यपी क्षितिः ॥
612. सर्वंसहा वसुमती वसुधोर्वी वसुन्धरा ॥
613. गोत्रा कुः पृथिवी पृथ्वी क्ष्माऽवनिर्मेदिनी मही ॥
614. विपुला गह्वरी धात्री गौरिला कुम्भिनी क्षमा ॥
615. भूतधात्री रत्नगर्भा जगती सागराम्बरा ॥
616. मृन्मृत्तिका प्रशस्ता तु मृत्सा मृत्स्ना च मृत्तिका ॥
617. उर्वरा सर्वसस्याढ्या स्यादूषः क्षारमृत्तिका ॥
618. ऊषवानूषरो द्वावप्यन्यलिङ्गौ स्थलं स्थली ॥
619. समानौ मरुधन्वानौ द्वे खिलाप्रहते समे ॥
620. त्रिष्वथो जगती लोको विष्टपं भुवनं जगत् ॥
621. लोकोऽयं भारतं वर्षम् शरावत्यास्तु योऽवधेः ॥
622. देशः प्राग्दक्षिणः प्राच्य उदीच्यः पश्चिमोत्तरः ॥
623. प्रत्यन्तो म्लेच्छदेशः स्यान्मध्यद्देशस्तु मध्यमः ॥

624. आर्यावर्तः पुण्यभूमिर्मध्यं विन्ध्यहिमालयोः ॥
625. नीवृज्जनपदो देशविषयौ तूऽपवर्तनम् ॥
626. त्रिष्वागोष्ठान्नडप्राये नड्वान्नड्वल इत्यपि ॥
627. कुमुद्वान्कुमुदप्राये वेतस्वान्बहुवेतसे ॥
628. शाद्वलः शादहरिते सजम्बाले तु पङ्किलः ॥
629. जलप्रायमनूपं स्यात्पुंसि कच्छस्तथाविधः ॥
630. स्त्री शर्करा शर्करिलः शार्करः शर्करावति ॥
631. देश एवादिमावेववमुन्नेयाः सिकतावति ॥
632. देशो नद्यम्बुवृष्ट्यम्बुसंपन्नव्रीहिपालितः ॥
633. स्यान्नदीमातृको देवमातृकश्च यथाक्रमम् ॥
634. सुराज्ञि देशे राजन्वान्स्यात्ततोऽन्यत्र राजवान् ॥
635. गोष्ठं गोस्थानकं तत्तु गौष्ठीनं भूतपूर्वकम् ॥
636. पर्यन्तभूः परिसरः सेतुरालौ स्त्रियां पुमान् ॥
637. वामलूरश्च नाकुश्च वल्मीकं पुंनपुंसकम् ॥
638. अयनम् वर्त्म मार्गाध्वपन्थानः पदवी सृतिः ॥
639. सरणिः पद्धतिः पद्या वर्तन्येकपदीति च ॥
640. अतिपन्थाः सुपन्थाश्च सत्पथश्चार्चितेऽध्वनि ॥
641. व्यध्वो दुरध्वो विपथः कदध्वा कापथः समाः ॥

642. अपन्थास्त्वपथं तुल्ये शृणगाटकचतुष्पथे ॥
643. प्रान्तरं दूरशून्योऽध्वा कान्तारं वर्त्म दुर्गमम् ॥
644. गव्यूतिः स्त्री क्रोशयुगं नल्वः किष्कुचतुःशतम् ॥
645. घण्टापथः संसरणं तत्पुरस्योपनिष्करम् ॥
646. द्यावापृथिव्यौ रोदस्यौ द्यावाभूमी च रोदसी ॥
647. दिवस्पृथिव्यौ गञ्जा तु रुमा स्याल्लवणाकरः ॥

पुरवर्गः

648. पूः स्त्री पुरीनगर्यौ वा पत्तनं पुटभेदनम् ॥
649. स्थानीयं निगमोऽन्यत्तु यन्मूलनगरात्पुरम् ॥
650. तच्छाखानगरं वेशो वेश्याजनसमाश्रयः ॥
651. आपणस्तु निषद्यायां विपणिः पण्यवीथिका ॥
652. रथ्या प्रतोली विशिखा स्याच्चयो वप्रमस्त्रियाम् ॥
653. प्राकारो वरणः सालः प्राचीनं प्रातन्तो वृतिः ॥
654. भित्तिः स्त्री कुड्यमेडूकं यदन्तर्न्यस्तकीकसम् ॥
655. गृहं गेहोदवसितं वेश्म सद्म निकेतनम् ॥
656. निशान्तं पस्त्यसदनं भवनागारमन्दिरम् ॥
657. गृहाः पुंसि च भूम्न्येव निकाय्यनिलयालयाः ॥
658. वासः कुटी द्वयोः शाला सभा संजवनं त्विदम् ॥

659. चतुःशालं मुनीनां तु पर्णशालोटजोऽस्त्रियाम् ॥
660. चैत्यमायतनं तुल्ये वाजिशाला तु मन्दुरा ॥
661. आवेशनं शिल्पिशाला प्रपा पानीयशालिका ॥
662. मठश्छात्रादिनिलयो गञ्जा तु मदिरागृहम् ॥
663. गर्भागारं वासगृहमरिष्टं सूतिकागृहम् ॥
664. कुट्टिमोऽस्त्री निबद्धा भूश्चन्द्रशाला शिरोगृहम् ॥
665. वातायनं गवाक्षोऽथ मण्डपोऽस्त्री जनाश्रयः ॥
666. हर्म्यादि धनिनां वासः प्रासादो देवभूभुजाम् ॥
667. सौधोऽस्त्री राजसदनमुपकार्योपकारिका ॥
668. स्वस्तिकः सर्वतोभद्रो नन्द्यावर्तादयोऽपि च ॥
669. विच्छन्दकः प्रभेदा हि भवन्तीश्वरसद्मनाम् ॥
670. स्त्र्यगारं भूभुजामन्तःपुरं स्यादवरोधनम् ॥
671. शुद्धान्तश्चावरोधश्च स्यादट्टः क्षौममस्त्रियाम् ॥
672. प्रघाणप्रघणालिन्दा बहिर्द्वारप्रकोष्ठके ॥
673. गृहावग्रहणी देहल्यङ्गणं चत्वराजिरे ॥
674. अधस्ताद्दारुणि शिला नासा दारुपरि स्थितम् ॥
675. प्रच्छन्नमन्तर्द्वारं स्यात्पक्षद्वारं तु पक्षकम् ॥
676. वलीकनीध्रे पटलप्रान्तेऽथ पटलं छदिः ॥

677. गोपानसी तु वलभी छादने वक्रदारुणि ॥
678. कपोतपालिकायां तु विटङ्कं पुंनपुंसकम् ॥
679. स्त्री द्वार्द्वारं प्रतीहारः स्याद्वितर्दिस्तु वेदिका ॥
680. तोरणोऽस्त्री बहिर्द्वारम् पुरद्वारं तु गोपुरम् ॥
681. कूटं पूर्द्वारि यद्धस्तिनखस्तस्मिन्नथ त्रिषु ॥
682. कपाटमररं तुल्ये तद्विष्कम्भोऽर्गलं न ना ॥
683. आरोहणं स्यात्सोपानं निश्रेणिस्त्वधिरोहिणी ॥
684. संमार्जनी शोधनी स्यात्संकरोऽवकरस्तथा ॥
685. क्षिप्ते मुखं निःसरणं संनिवेशो निकर्षणम् ॥
686. समौ संवसथग्रामौ वेश्मभूर्वास्तुरस्त्रियाम् ॥
687. ग्रामान्त उपशल्यं स्यात्सीमसीमे स्त्रियामुभे ॥
688. घोष आभीरपल्ली स्यात्पक्कणः शबरालयः ॥

अथ शैलवर्गः

689. महीध्रे शिखरिक्ष्माभृदहार्यधरपर्वताः ॥
690. अद्रिगोत्रगिरिग्रावाचलशैलशिलोच्चयाः ॥
691. लोकालोकश्चक्रवालस्त्रिकूटस्त्रिककुत्समौ ॥
692. अस्तस्तु चरमक्ष्माभृदुदयः पूर्वपर्वतः ॥
693. हिमवान्निषधो विन्ध्यो माल्यवान्पारियात्रिकः ॥

694. गन्धमादनमन्ये च हेमकूटादयो नगाः ॥
695. पाषाणप्रस्तरग्रावोपलाश्मानः शिला दृषत् ॥
696. कूटोऽस्त्री शिखरं शृङ्गं प्रपातस्त्वतटो भृगुः ॥
697. कटकोऽस्त्री नितम्बोऽद्रेः स्नुः प्रस्थः सानुरस्त्रियाम् ॥
698. उत्सः प्रस्रवणं वारिप्रवाहो निर्झरो झरः ॥
699. दरी तु कन्दरो वा स्त्री देवखातबिले गुहा ॥
700. गह्वरं गण्डशैलास्तु च्युताः स्थूलोपला गिरेः ॥
701. दन्तकास्तु बहिस्तिर्यक् प्रदेशान्निर्गता गिरेः ॥
702. खनिः स्त्रियामाकरः स्यात्पादाः प्रत्यन्तपर्वताः ॥
703. उपत्यकाद्रेरासन्ना भूमिरूर्ध्वमधित्यका ॥
704. धातुर्मनःशिलाद्यद्रेर्गैरिकं तु विशेषतः ॥
705. निकुञ्जकुञ्जौ वा क्लीबे लतादिपिहितोदरे

अथ वनौषधिवर्गः

706. अटव्यरण्यं विपिनं गहनं काननं वनम् ॥
707. महारण्यमरण्यानी गृहारामास्तु निष्कुटाः ॥
708. आरामः स्यादुपवनं कृत्रिमं वनमेव यत् ॥
709. अमात्यगणिकागेहोपवने वृक्षवाटिका ॥
710. पुमानाक्रीड उद्यानं राज्ञः साधारणं वनम् ॥

711. स्यादेतदेव प्रमदवनमन्तःपुरोचितम् ॥
712. वीथ्यालिरावलिः पङ्क्तिः श्रेणी लेखास्तु राजयः ॥
713. वन्या वनसमूहे स्यादङ्कुरोऽभिनवोद्भिदि ॥
714. वृक्षो महीरुहः शाखी विटपी पादपस्तरुः ॥
715. अनोकहः कुटः शालः पलाशी द्रुद्रुमागमाः ॥
716. वानस्पत्यः फलैः पुष्पात्तैरपुष्पाद्वनस्पतिः ॥
717. ओषध्यः फलपाकान्ताः स्युरवन्ध्यह् फलेग्रहिः ॥
718. वन्ध्योऽफलोऽवकेशी च फलवान्फलिनः फली ॥
719. प्रफुल्लोत्फुल्लसंफुल्लव्याकोशविकचस्फुटाः ॥
720. फुल्लश्चैते विकसिते स्युरवन्ध्यादयस्त्रिषु ॥
721. स्थाणुर्वा ना ध्रुवः शङ्कुर्ह्रस्वशाखाशिफः क्षुपः ॥
722. अप्रकाण्डे स्तम्बगुल्मौ वल्ली तु व्रततिर्लता ॥
723. लता प्रतानिनी वीरुद्गुल्मिन्युलप इत्यपि ॥
724. नगाद्यारोह उच्छ्राय उत्सेधश्चोच्छ्रयश्च सः ॥
725. अस्त्री प्रकाण्डः स्कन्धः स्यान्मूलाच्छाखावधिस्तरोः ॥
726. समे शाखालते स्कन्धशाखाशाले शिफाजटे ॥
727. शाखाशिफावरोहः स्यान्मूलाच्चाग्रं गता लता ॥
728. शिरोग्रं शिखरं वा ना मूलं बुध्नोऽङ्घ्रिनामकः ॥

729. सारो मज्जा नरि त्वक्स्त्री वल्कं वल्कलमस्त्रियाम् ॥
730. काष्ठं दार्विन्धनं त्वेध इध्ममेधः समित्स्त्रियाम् ॥
731. निष्कुहः कोटरं वा ना वल्लरिर्मञ्जरिः स्त्रियौ ॥
732. पत्रं पलाशं छदनं दलं पर्णं छदः पुमान् ॥
733. पल्लवोऽस्त्री किसलयं विस्तारो विटपोऽस्त्रियाम् ॥
734. वृक्षादीनां फलं सस्यं वृन्तं प्रसवबन्धनम् ॥
735. आमे फले शलाटुः स्याच्छुष्के वानमुभे त्रिषु ॥
736. क्षारको जालकं क्लीबे कलिका कोरकः पुमान् ॥
737. स्याद्गुच्छकस्तु स्तबकः कुङ्मलो मुकुलोऽस्त्रियाम् ॥
738. स्त्रियः सुमनसः पुष्पं प्रसूनं कुसुमं सुमम् ॥
739. मकरन्दः पुष्परसः परागः सुमनोरजः ॥
740. द्विहीनं प्रसवे सर्वं हरीतक्यादयः स्त्रियाम् ॥
741. आश्वत्थवैणवप्लाक्षनैयग्रोधैङ्गुदम् फले ॥
742. बार्हतं च फले जम्ब्वा जम्बूः स्त्री जम्बु जाम्बवम् ॥
743. पुष्पे जातीप्रभृतयः स्वलिङ्गाः व्रीहयः फले ॥
744. विदार्याद्यास्तु मूलेऽपि पुष्पे क्लीबेऽपि पाटला ॥
745. बोधिद्रुमश्चलदलः पिप्पलः कुञ्जराशनः ॥
746. अश्वत्थेऽथ कपित्थे स्युर्दधित्थग्राहिमन्मथाः ॥

747. तस्मिन्दधिफलः पुष्पफलदन्तशठावपि ॥
748. उदुम्बरो जन्तुफलो यज्ञाङ्गो हेमदुग्धकः ॥
749. कोविदारे चमरिकः कुद्दालो युगपत्रकः ॥
750. सप्तपर्णो विशालत्वक् शारदो विषमच्छदः ॥
751. आरग्वधे राजवृक्षशम्पाकचतुरङ्गुलाः ॥
752. आरेवतव्याधिघातकृतमालसुवर्णकाः ॥
753. स्युर्जम्बीरे दन्तशठजम्भजम्भीरजम्भलाः ॥
754. वरुणो वरणः सेतुस्तिक्तशाकः कुमारकः ॥
755. पुंनागे पुरुषस्तुङ्गः केसरो देववल्लभः ॥
756. पारिभद्रे निम्बतरुर्मन्दारः पारिजातकः ॥
757. तिनिशे स्यन्दनो नेमी रथद्रुरतिमुक्तकः ॥
758. वञ्जुलश्चित्रकृच्चाथ द्वौ पीतनकपीतनौ ॥
759. आम्रातके मधूके तु गुडपुष्पमधुद्रुमौ ॥
760. वानप्रस्थमधुष्ठीलौ जलजेऽत्र मधूलकः ॥
761. पीलौ गुडफलः स्रंसी तस्मिंस्तु गिरिसम्भवे ॥
762. अक्षोटकन्दरालौ द्वावङ्कोटे तु निकोचकः ॥
763. पलाशे किंशुकः पर्णो वातपोतोऽथ वेतसे ॥
764. रथाभ्रपुष्पविदुरशीतवानीरवञ्जुलाः ॥

765. द्वौ परिव्याधविदुलौ नादेयी चाम्बुवेतसे ॥
766. शोभाञ्जने शिग्रुतीक्ष्णगन्धकाक्षीवमोचकाः ॥
767. रक्तोऽसौ मधुशिग्रुः स्यादरिष्टः फेनिलः समौ ॥
768. बिल्वे शाण्डिल्यशैलूषौ मालूरश्रीफलावपि ॥
769. प्लक्षो जटी पर्कटी स्यान्न्यग्रोधो बहुपाद्वटः ॥
770. गालवः शाबरो लोध्रस्तिरीटस्तिल्वमार्जनौ ॥
771. आम्रश्चूतो रसालोऽसौ सहकारोऽतिसौरभः ॥
772. कुम्भोलूखलकं क्लीबे कौशिको गुग्गुलुः पुरः ॥
773. शेलुः श्लेष्मातकः शीत उद्दालो बहुवारकः ॥
774. राजादनं प्रियालः स्यात्सन्नकद्रुर्धनुःपटः ॥
775. गम्भारी सर्वतोभद्रा काश्मरी मधुपर्णिका ॥
776. श्रीपर्णी भद्रपर्णी च काश्मर्यश्चाप्यथ द्वयोः ॥
777. कर्कन्धूर्बदरी कोलिः कोलं कुवलफेनिले ॥
778. सौवीरं बदरं घोण्टाप्यथ स्यात्स्वादुकण्टकः ॥
779. विकङ्कतः स्रुवावृक्षो ग्रन्थिलो व्याघ्रपादपि ॥
780. ऐरावतो नागरङ्गो नादेयी भूमिजम्बुका ॥
781. तिन्दुकः स्फूर्जकः कालस्कन्धश्च शितिसारके ॥
782. काकेन्दुः कुलकः काकतिन्दुकः काकपीलुके ॥

783. गोलीढो झाटलो घण्टापाटलिर्मोक्षमुष्ककौ ||
784. तिलकः क्षुरकः श्रीमान्समौ पिचुलझावुकौ ||
785. श्रीपर्णिका कुमुदिका कुम्भी कैटर्यकट्फलौ ||
786. क्रमुकः पट्टिकाख्यः स्यात्पट्टी लाक्षाप्रसादनः ||
787. तूदस्तु यूपः क्रमुको ब्रह्मण्यो ब्रह्मदारु च ||
788. तूलं च नीपप्रियककदम्बास्तु हरिप्रियः ||
789. वीरवृक्षोऽरुष्करोऽग्निमुखी भल्लातकी त्रिषु ||
790. गर्दभाण्डे कन्दरालकपीतनसुपार्श्वकाः ||
791. प्लक्षश्च तिन्तिडी चिञ्चाम्लिकाथो पीतसारके ||
792. सर्जकासनबन्धूकपुष्पप्रियकजीवकाः ||
793. साले तु सर्जकार्श्याश्वकर्णकाः सस्यसम्बरः ||
794. नदीसर्जो वीरतरुरिन्द्रद्रुः ककुभोऽर्जुनः ||
795. राजादनः फलाध्यक्षः क्षीरिकायामथ द्वयोः ||
796. इङ्गुदी तापसतरुर्भूर्जे चर्मिमृदुत्वचौ ||
797. पिच्छिला पूरणी मोचा स्थिरायुः शाल्मलिर्द्वयोः ||
798. पिच्छा तु शाल्मलीवेष्टे रोचनः कूटशाल्मलिः ||
799. चिरबिल्वो नक्तमालः करजश्च करञ्जके ||
800. प्रकीर्यः पूतिकरजः पूतिकः कलिमारकः ||

801. करञ्जभेदाः षड्ग्रन्थो मर्कट्यङ्गारवल्लरी ॥
802. रोही रोहितकः प्लीहशत्रुर्दाडिमपुष्पकः ॥
803. गायत्री बालतनयः खदिरो दन्तधावनः ॥
804. अरिमेदो विट्खदिरे कदरः खदिरे सिते ॥
805. सोमवल्कोऽप्यथ व्याघ्रपुच्छगन्धर्वहस्तकौ ॥
806. एरण्ड उरुबूकश्च रुचकश्चित्रकश्च सः ॥
807. चञ्चुः पञ्चाङ्गुलो मण्डवर्धमानव्यडम्बकाः ॥
808. अल्पा शमी शमीरः स्याच्छमी सक्तुफला शिवा ॥
809. पिण्डीतको मरुबकः श्वसनः करहाटकः ॥
810. शल्यश्च मदने शक्रपादपः पारिभद्रकः ॥
811. भद्रदारु द्रुकिलिमं पीतदारु च दारु च ॥
812. पूतिकाष्ठं च सप्त स्युर्देवदारुण्यथ द्वयोः ॥
813. पाटलिः पाटलामोघा काचस्थाली फलेरुहा ॥
814. कृष्णवृन्ता कुबेराक्षी श्यामा तु महिलाह्वया ॥
815. लता गोवन्दनी गुन्द्रा प्रियङ्गुः फलिनी फली ॥
816. विष्वक्सेना गन्धफली कारम्भा प्रियकश्च सा ॥
817. मण्डूकपर्णपत्रोर्णनटकट्वङ्गटुण्टुकाः ॥
818. स्योनाकशुकनासर्क्षदीर्घवृन्तकुटन्नटाः ॥

819. अमृता च वयःस्था च त्रिलिङ्गस्तु बिभीतकः ॥
820. नाक्षस्तुषः कर्षफलो भूतावासः कलिद्रुमः ॥
821. अभया त्वव्यथा पथ्या कायस्था पूतनामृता ॥
822. करीतकी हैमवती चेतकी श्रेयसी शिवा ॥
823. पीतद्रुः सरलः पूतिकाष्ठं चाथ द्रुमोत्पलः ॥
824. कर्णिकारः परिव्याधो लकुचो लिकुचो डहुः ॥
825. पनसः कण्टकिफलो निचुलो हिज्जलोऽम्बुजः ॥
826. काकोदुम्बरिका फल्गुर्मलयूर्जघनेफला ॥
827. अरिष्टः सर्वतोभद्रहिङ्गुनिर्यासमालकाः ॥
828. पिचुमन्दश्च निम्बेऽथ पिच्छिलागुरुशिंशपा ॥
829. कपिला भस्मगर्भा सा शिरीषस्तु कपीतनः ॥
830. भण्डिलोऽप्यथ चाम्पेयश्चम्पको हेमपुष्पकः ॥
831. एतस्य कलिका गन्धफली स्यादथ केसरे ॥
832. बकुलो वञ्जुलोऽशोके समौ करकदाडिमौ ॥
833. चाम्पेयः केसरो नागकेसरः काञ्चनाह्वयः ॥
834. जया जयन्ती तर्कारी नादेयी वैजयन्तिका ॥
835. श्रीपर्णमग्निमन्थः स्यात्कणिका गणिकारिका ॥
836. जयोऽथ कुटजः शक्रो वत्सको गिरिमल्लिका ॥

837. एतस्यैव कलिङ्गेन्द्रयवभद्रयवं फले ॥
838. कृष्णपाकफलाविग्नसुषेणाः करमर्दके ॥
839. कालस्कन्धस्तमालः स्यात्तापिच्छोऽप्यथ सिन्दुके ॥
840. सिन्दुवारेन्द्रसुरसौ निर्गुण्डीन्द्राणिकेत्यपि ॥
841. वेणी गरा गरी देवताडो जीमूत इत्यपि ॥
842. श्रीहस्तिनी तु भूरुण्डी तृणशून्यं तु मल्लिका ॥
843. भूपदी शीतभीरुश्च सैवास्फोटा वनोद्भवा ॥
844. शेफालिका तु सुवहा निर्गुण्डी नीलिका च सा ॥
845. सितासौ श्वेतसुरसा भूतवेश्यथ मागधी ॥
846. गणिका यूथिकाम्बष्ठा सा पीता हेमपुष्पिका ॥
847. अतिमुक्तः पुण्ड्रकः स्याद्वासन्ती माधवी लता ॥
848. सुमना मालती जातिः सप्तला नवमालिका ॥
849. माध्यं कुन्दं रक्तकस्तु बन्धूको बन्धुजीवकः ॥
850. सहा कुमारी तरणिरम्लानस्तु महासहा ॥
851. तत्र शोणे कुरबकस्तत्र पीते कुरकण्टकः ॥
852. नीली झिण्टी द्वयोर्बाणा दासी चार्तगलश्च सा ॥
853. सैरेयकस्तु झिण्टी स्यात्तस्मिन्कुरबकोऽरुणे ॥
854. पीता कुरण्टको झिण्टी तस्मिन्सहचरी द्वयोः ॥

855. ओण्ड्रपुष्पं जपापुष्पं वज्रपुष्पं तिलस्य तु ॥
856. प्रतिहासशतप्रासचण्डातहयमारकाः ॥
857. करवीरे करीरे तु क्रकरग्रन्थिलावुभौ ॥
858. उन्मत्तः कितवो धूर्तो धत्तूरः कनकाह्वयः ॥
859. मातुलो मदनश्चास्य फले मातुलपुत्रकः ॥
860. फलपूरो बीजपूरो रुचको मातुलुङ्गके ॥
861. समीरणो मरुबकः प्रस्थपुष्पः फणिज्जकः ॥
862. जम्बीरोऽप्यथ पर्णासे कठिञ्जरकुठेरकौ ॥
863. सितेऽर्जकोऽत्र पाठी तु चित्रको वह्निसंज्ञकः ॥
864. अर्काह्ववसुकास्फोटगणरूपविकीरणाः ॥
865. मन्दारश्चार्कपर्णोऽत्र शुक्लेऽलर्कप्रतापसौ ॥
866. शिवमल्ली पाशुपत एकाष्ठीलो बुको वसुः ॥
867. वन्दा वृक्षादनी वृक्षरुहा जीवन्तिकेत्यपि ॥
868. वत्सादनी छिन्नरुहा गुडूची तन्त्रिकामृता ॥
869. जीवन्तिका सोमवल्ली विशल्या मधुपर्ण्यपि ॥
870. मूर्वा देवी मधुरसा मोरटा तेजनी स्रवा ॥
871. मधूलिका मधुश्रेणी गोकर्णी पीलुपर्ण्यपि ॥
872. पाटाम्बष्टा विद्धकर्णी स्थापनी श्रेयसी रसा ॥

873. एकाष्ठीला पापचेली प्राचीना वनतिक्तिका ||
874. कटुः कटम्भराशोकरोहिणी कटुरोहिणी ||
875. मत्स्यपित्ता कृष्णभेदी चक्राङ्गी शकुलादनी ||
876. आत्मगुप्ताजहाव्यण्डा कण्डूरा प्रावृषायणी ||
877. ऋष्यप्रोक्ता शूकशिम्बिः कपिकच्छुश्च मर्कटी ||
878. चित्रोपचित्रा न्यग्रोधी द्रवन्ती शम्बरी वृशा ||
879. प्रत्यक्श्रेणी सुतश्रेणी रण्डा मूषिकपर्ण्यपि ||
880. अपामार्गः शैखरिको धामार्गवमयूरकौ ||
881. प्रत्यक्पर्णी केशपर्णी किणिही खरमञ्जरी ||
882. हञ्जिका ब्राम्हणी पद्मा भर्गी ब्राह्मणयष्टिका ||
883. अङ्गारवल्ली बालेयशाकबर्बरवर्धकाः ||
884. मञ्जिष्टा विकसा जिङ्गी समङ्गा कालमेषिका ||
885. मण्डूकपर्णी मण्डीरी भण्डी योजनवल्ल्यपि ||
886. यासो यवासो दुःस्पर्शो धन्वयासः कुनाशकः ||
887. रोदनी कच्छुरानन्ता समुद्रान्ता दुरालभा ||
888. पृश्निपर्णी पृथक्पर्णी चित्रपर्ण्यङ्घ्रिवल्लिका ||
889. क्रोष्टुविन्ना सिंहपुच्छी कलशी धावनी गुहा ||
890. निदिग्धिका स्पृशी व्याघ्री बृहती कण्टकारिका ||

891. प्रचोदनी कुली क्षुद्रा दुःस्पर्शा राष्ट्रिकेत्यपि ॥
892. नीली काला क्लीतकिका ग्रामीणा मधुपर्णिका ॥
893. रञ्जनी श्रीफली तुत्था द्रोणी दोला च नीलिनी ॥
894. अवल्गुजः सोमराजी सुवल्लिः सोमवल्लिका ॥
895. कालमेषी कृष्णफली बाकुची पूतिफल्यपि ॥
896. कृष्णोपकुल्या वैदेही मागधी चपला कणा ॥
897. उषणा पिप्पली शौण्डी कोलाथ करिपिप्पली ॥
898. कपिवल्ली कोलवल्ली श्रेयसी वशिरः पुमान् ॥
899. चव्यं तु चविका काकचिञ्चीगुञ्जे तु कृष्णला ॥
900. पलंकषा त्विक्षुगन्धा श्वदंष्ट्रा स्वादुकण्टकः ॥
901. गोकण्टको गोक्षुरको वनशृन्ङ्गाट इत्यपि ॥
902. विश्वा विषा प्रतिविषातिविषोपविषारुणा ॥
903. शृन्गी महौषधं चाथ क्षीरावी दुग्धिका समे ॥
904. शतमूली बहुसुताभीरूरिन्दीवरी वरी ॥
905. ऋष्यप्रोक्ताभीरुपत्रीनारायण्यः शतावरी ॥
906. अहेरुरथ पीतद्रुकालीयकहरिद्रवः ॥
907. दार्वी पचंपचा दारुहरिद्रा पर्जनीत्यपि ॥
908. वचोग्रगन्धा षड्ग्रन्था गोलोमी शतपर्विका ॥

909. शुक्ला हैमवती वैध्यमातृसिंह्यौ तु वाशिका ||
910. वृषोऽटरूषः सिंहास्यो वासको वाजिदन्तकः ||
911. आस्फोटा गिरिकर्णी स्याद्विष्णुक्रान्तापराजिता ||
912. इक्षुगन्धा तु काण्डेक्षुकोकिलाक्षेक्षुरक्षुराः ||
913. शालेयः स्याच्छीतशिवश्छत्रा मधुरिका मिसिः ||
914. मिश्रेयाप्यथ सीहुण्डो वज्रः स्नुक्स्त्री स्नुही गुडा ||
915. समन्तदुग्धाथो वेल्लममोघा चित्रतण्डुला ||
916. तण्डुलश्च कृमिघ्नश्च विडङ्गं पुंनपुंसकम् ||
917. बला वाट्यालका घण्टारवा तु शणपुष्पिका ||
918. मृद्वीका गोस्तनी द्राक्षा स्वाद्वी मधुरसेति च ||
919. सर्वानुभूतिः सरला त्रिपुटा त्रिवृता त्रिवृत् ||
920. त्रिभण्डी रोचनी श्यामापालिन्ध्यौ तु सुषेणिका ||
921. काला मसूरविदलार्धचन्द्रा कालमेषिका ||
922. मधुकं क्लीतकं यष्टिमधुकं मधुयष्टिका ||
923. विदारी क्षीरशुक्लेक्षुगन्धा क्रोष्टी तु या सिता ||
924. अन्या क्षीरविदारी स्यान्महाश्वेतर्क्षगन्धिका ||
925. लाङ्गली शारदी तोयपिप्पली शकुलादनी ||
926. खराश्वा कारवी दीप्यो मयूरो लोचमस्तकः ||

927. गोपी श्यामा शारिवा स्यादनन्तोत्पलशारिवा ॥
928. योग्यमृद्धिः सिद्धिलक्ष्म्यौ वृद्धेरप्याह्वया इमे ॥
929. कदली वारणबुसा रम्भा मोचांशुमत्फला ॥
930. काष्ठीला मुद्गपर्णी तु काकमुद्गा सहेत्यपि ॥
931. वार्ताकी हिङ्गुली सिंही भण्टाकी दुष्प्रधर्षिणी ॥
932. नाकुली सुरसा रास्ना सुगन्धा गन्धनाकुली ॥
933. नकुलेष्टा भुजंगाक्षी छत्राकी सुवहा च सा ॥
934. विदारिगन्धांशुमती सालपर्णी स्थिरा ध्रुवा ॥
935. तुण्डिकेरी समुद्रान्ता कार्पासी बदरेति च ॥
936. भारद्वाजी तु सा वन्या शृङ्गी तु ऋषभो वृशः ॥
937. गाङ्गेरुकी नागबला झषा ह्रस्वगवेधुका ॥
938. धामार्गवो घोशकः स्यान्महाजाली स पीतकः ८८३ ॥
939. ज्योत्स्नी पटोलिका जाली नादेयी भूमिजम्बुका ॥
940. स्याल्लाङ्गलिक्यग्निशिखा काकाङ्गी काकनासिका ॥
941. गोधापदी तु सुवहा मुसली तालमूलिका ॥
942. अजशृङ्गी विषाणी स्याद्गोजिह्वादार्विके समे ॥
943. ताम्बूलवल्ली तम्बूली नागवल्ल्यप्यथ द्विजा ॥
944. हरेणू रेणुका कौन्ती कपिला भस्मगन्धिनी ॥

945. एलावालुकमैलेयं सुगन्धि हरिवालुकम् ॥
946. वालुकं चाथ पालङ्क्यां मुकुन्दः कुन्दकुन्दुरू ॥
947. बालं ह्रीबेरबर्हिष्ठोदीच्यं केशाम्बुनाम च ॥
948. कालानुसार्यवृद्धाश्मपुष्पशीतशिवानि तु ॥
949. शैलेयं तालपर्णी तु दैत्या गन्धकुटी मुरा ॥
950. गन्धिनी गजभक्ष्या तु सुवहा सुरभी रसा ॥
951. महेरणा कुन्दुरुकी सल्लकी ह्लादिनीति च ॥
952. अग्निज्वालासुभिक्षे तु धातकी धातुपुष्पिका ॥
953. पृथ्वीका चन्द्रवालैला निष्कुटिर्बहिलाथ सा ॥
954. सूक्ष्मोपकुञ्चिका तुत्था कोरङ्गी त्रिपुटा त्रुटिः ॥
955. व्याधिः कुष्टं पारिभाव्यं वाप्यं पाकलमुत्पलम् ॥
956. शङ्खिनी चोरपुष्पी स्यात्केशिन्यथ वितुन्नकः ॥
957. झटामलाज्झटा ताली शिवा तामलकीति च ॥
958. प्रपौण्डरीकं पौण्डर्यमथ तुन्नः कुबेरकः ॥
959. कुणिः कच्छः कान्तलको नन्दिवृक्षोऽथ राक्षसी ॥
960. चण्डा धनहरी क्षेमदुष्पत्रगणहासकाः ॥
961. व्याडायुधं व्याघ्रनखं करजं चक्रकारकम् ॥
962. सुषिरा विद्रुमलता कपोताङ्घ्रिर्नटी नली ॥

963. धमन्यञ्जनकेशी च हनुर्हट्टविलासिनी ||
964. शुक्तिः शङ्खः खुरः कोलदलं नखमथाढकी ||
965. काक्षी मृत्स्ना तुवरिका मृत्तालकसुराष्ट्रजे ||
966. कुटन्नटं दाशपुरं वानेयं परिपेलवम् ||
967. प्लवगोपुरगोनर्दकैवर्तीमुस्तकानि च ||
968. ग्रन्थिपर्णं शुकं बर्हं पुष्पं स्थौणेयकुक्कुरे ||
969. मरुन्माला तु पिशुना स्पृक्का देवी लता लघुः ||
970. समुद्रान्ता वधूः कोटिवर्षा लङ्कोपिकेत्यपि ||
971. तपस्विनी जटामांसी जटिला लोमशामिषी ||
972. त्वक्पत्रमुत्कटं भृङ्गं त्वचं चोचं वराङ्गकम् ||
973. कर्चूरको द्राविडकः काल्पको वेधमुख्यकः ||
974. ओषध्यो जातिमात्रे स्युरजातौ सर्वमौषधम् ||
975. शाकाख्यं पत्रपुष्पादि तण्डुलीयोऽल्पमारिषः ||
976. विशल्याग्निशिखानन्ता फलिनी शक्रपुष्पिका ||
977. स्याद्दक्षगन्धा छगलान्त्रयावेगी वृद्धदारकः ||
978. जुङ्गो ब्रम्ही तु मत्स्याक्षी वयःस्था सोमवल्लरी ||
979. पटुपर्णी हैमवती स्वर्णक्षीरी हिमावती ||
980. हयपुच्छी तु काम्बोजी माषपर्णी महासहा ||

981. तुण्डिकेरी रक्तफला बिम्बिका पीलुपर्ण्यपि ||
982. बर्बरा कबरी तुङ्गी खरपुष्पाजगन्धिका ||
983. एलापर्णी तु सुवहा रास्ना युक्तरसा च सा ||
984. चाङ्गेरी चुक्रिका दन्तशटाम्बष्ठाम्ललोणिका ||
985. सहस्रवेधी चुक्रोऽम्लवेतसः शतवेध्यपि ||
986. नमस्कारी गण्डकारी समङ्गा खदिरेत्यपि ||
987. जीवन्ती जीवनी जीवा जीवनीया मधुस्रवा ||
988. कूर्चशीर्षो मधुरकः शृङ्गह्रस्वाङ्गजीवकाः ||
989. किराततिक्तो भूनिम्बोऽनार्यतिक्तोऽथ सप्तला ||
990. विमला सातला भूरिफेना चर्मकषेत्यपि ||
991. वायसोली स्वादुरसा वयःस्थाथ मकूलकः ||
992. निकुम्भो दन्तिका प्रत्यक्श्रेण्युदुम्बरपर्ण्यपि ||
993. अजमोदा तूग्रगन्धा ब्रह्मदर्भा यवानिका ||
994. मूले पुष्करकाश्मीरपद्मपत्राणि पौष्करे ||
995. अव्यथातिचरा पद्मा चारटी पद्मचारिणी ||
996. काम्पिल्यः कर्कशश्चन्द्रो रक्ताङ्गो रोचनीत्यपि ||
997. प्रपुन्नाडस्त्वेडगजो दद्रुघ्नश्चक्रमर्दकः ||
998. पद्माट उरणाख्यश्च पलाण्डुस्तु सुकन्दकः ||

999. लतार्कदुद्रुमौ तत्र हरितेऽथ महौषधम् ॥
1000. लशुनं गृञ्जनारिष्टमहाकन्दरसोनकाः ॥
1001. पुनर्नवा तु शोथघ्नी वितुन्नं सुनिषण्णकम् ॥
1002. स्याद्वाअतकः शीतलोऽपराजिता शणपर्ण्यपि ॥
1003. पारावताङ्घ्रिः कटभी पण्या ज्योतिष्मती लता ॥
1004. वार्षिकं त्रायमाणा स्यात्त्रायन्ती बलभद्रिका ॥
1005. विष्वक्सेनप्रिया गृष्टिर्वाराही बदरेत्यपि ॥
1006. मार्कवो भृङ्गराजः स्यात्काकमाची तु वायसी ॥
1007. शतपुष्पा सितच्छत्रातिच्छत्रा मधुरा मिसिः ॥
1008. अवाक्पुष्पी कारवी च सरणा तु प्रसारिणी ॥
1009. तस्यां कटंभरा राजबला भद्रबलेत्यपि ॥
1010. जनी जतूका रजनी जतुकृच्चक्रवर्तिनी ॥
1011. संस्पर्शाथ शटी गन्धमूली षड्ग्रन्थिकेत्यपि ॥
1012. कर्चूरोऽपि पलाशोऽथ कारवेल्लः कठिल्लकः ॥
1013. सुषवी चाथ कुलकं पतोलस्तिक्तकः पटुः ॥
1014. कूष्माण्डकस्तु कर्कारुरुर्वारुः कर्कटी स्त्रियौ ॥
1015. इक्ष्वाकुः कटुतुम्बी स्यात्तुम्ब्यलाबूरुभे समे ॥
1016. चित्रा गवाक्षी गोडुम्बा विशाला त्विन्द्रवारुणी ॥

1017. अर्शोघ्नः सूरणः कन्दो गण्डीरस्तु समष्ठिला ॥
1018. कलम्ब्युपोदिका स्त्री तु मूलकं हिलमोचिका ॥
1019. वास्तुकं शाकभेदाः स्युर्दूर्वा तु शतपर्विका ॥
1020. सहस्रवीर्याभार्गव्यौ रुहानन्ताथ सा सिता ॥
1021. गोलोमी शतवीर्या च गण्डाली शकुलाक्षका ॥
1022. कुरुविन्दो मेघनामा मुस्ता मुस्तकमस्त्रियाम् ॥
1023. स्याद्भद्रमुस्तको गुन्द्रा चूडाला चक्रलोच्चटा ॥
1024. वंशे त्वक्सारकर्मारत्वाचिसारतृणध्वजाः ॥
1025. शतपर्वा यवफलो वेणुमस्करतेजनाः ९७० ॥
1026. वेणवः कीचकास्ते स्युर्ये स्वनन्त्यनिलोद्धताः ॥
1027. ग्रन्थिर्ना पर्वपरुशी गुन्द्रस्तेजनकः शरः ॥
1028. नडस्तु धमनः पोटकलोऽथो काशमस्त्रियाम् ॥
1029. इक्षुगन्धा पोटगलः पुंसि भूम्नि तु बल्वजाः ॥
1030. रसाल इक्षुस्तद्भेदाः पुण्ड्रकान्तारकादयः ॥
1031. स्याद्वीरणं वीरतरं मूलेऽस्योशीरमस्त्रियाम् ॥
1032. अभयं नलदं सेव्यममृणालं जलाशयम् ॥
1033. लामज्जकं लघुलयमवदाहेष्टकापथे ॥
1034. नडादयस्तृणं गर्मुच्छ्यामाकप्रमुखा अपि ॥

1035. अस्त्री कुशं कुथो दर्भः पवित्रमथ कत्तृणम् ९८० ॥
1036. पौरसौगन्धिकध्यामदेवेजग्धकरौहिषम् ॥
1037. छत्रातिच्छत्रपालघ्नौ मालातृणकभूस्तृणे ॥
1038. शष्पं बालतृणम् घासो यवसं तृणमर्जुनम् ॥
1039. तृणानां संहतिस्तृण्या नड्या तु नडसंहतिः ॥
1040. तृणराजाह्वयस्तालो नालिकेरस्तु लाङ्गली ॥
1041. घोण्टा तु पूगः क्रमुको गुवाकः खपुरोऽस्य तु ॥
1042. फलमुद्वेगमेते च हिन्तालसहितास्त्रयः ॥
1043. खर्जूरः केतकी ताली खर्जुरी च तृणद्रुमाः ॥
1044. अथ सिंहादि वर्गः
1045. सिंहो मृगेन्द्रः पञ्चास्यो हर्यक्षः केसरी हरिः ॥
1046. कण्टीरवो मृगारिपुर्मृगदृष्टिर्मृगाशनः ॥
1047. पुण्डरीकः पञ्चनखचित्रकायमृगद्विषः ॥
1048. शार्दूलद्वीपिनौ व्याघ्रे तरक्षुस्तु मृगादनः ॥
1049. वराहः सूकरो घृष्टिः कोलः पोत्री किरिः किटिः ॥
1050. दंष्ट्री घोणी स्तब्धरोमा क्रोडो भूदार इत्यपि ॥
1051. कपिप्लवंगप्लवगशाखामृगवलीमुखाः ॥
1052. मर्कटो वानरः कीशो वनौका अथ भल्लुके ॥

1053. ऋक्षाच्छभल्लभल्लूका गण्डके खड्गखड्गिनौ ॥
1054. लुलायो महिषो वाहाद्विषत्कासरसैरिभाः ॥
1055. स्त्रियां शिवा भूरिमायगोमायुमृगधूर्तकाः ॥
1056. शृगालवञ्चकक्रोष्टुफेरुफेरवजम्बुकाः ॥
1057. ओतुर्बिडालो मार्जारो वृषदंशक आखुभुक् ॥
1058. त्रयो गौधेरगौधारगौधेया गोधिकात्मजे १००० ॥
1059. श्वावित्तु शल्यस्तल्लोम्नि शलली शललं शलम् ॥
1060. वातप्रमीर्वातमृगः कोकस्त्वीहामृगो वृकः ॥
1061. मृगे कुरङ्गवातायुहरिणाजिनयोनयः ॥
1062. ऐणेयमेण्याश्चर्माध्यमेणस्यैणमुभे त्रिषु ॥
1063. कदली कन्दली चीनश्चमूरुप्रियकावपि ॥
1064. समूरुश्चेति हरिणा अमी अजिनयोनयः ॥
1065. कृष्णसाररुरुन्यङ्कुरङ्कुशम्बररौहिषाः ॥
1066. गोकर्णपृषतैणर्श्यरोहिताश्चमरो मृगाः ॥
1067. गन्धर्वः शरभो रामः सृमरो गवयः शशः ॥
1068. इत्यादयो मृगेन्द्राद्या गवाद्याः पशुजातयः १०१० ॥
1069. अधोगन्ता तु खनको वृकः पुंध्वज उन्दुरः ॥
1070. उन्दुरुर्मूषकोऽप्याखुर्गिरिका बालमूषिका ॥

1071. चुन्दरी गन्धमूषी दीर्घदेही तु मूषिका ॥
1072. सरटः कृकलासः स्यान्मुसली गृहगोधिका ॥
1073. ता स्त्री तन्तुवायोर्णनाभमर्कटकाः समाः ॥
1074. नीलङ्गुस्तु कृमिः कर्णजलौकाः शतपद्युभे ॥
1075. श्चिकः शूककीटः स्यादलिद्रुणौ तु वृश्चिके ॥
1076. पारावतः कलरवः कपोतोऽथ शशादनः ॥
1077. पत्री श्येन उलूकस्तु वायसारातिपेचकौ ॥
1078. दिवान्धः कौशिको घूको दिवाभीतो निशाटनः ॥
1079. घ्राटः स्याद्भरद्वाजः खञ्जरीटस्तु खञ्जनः ॥
1080. लोहपृष्ठस्तु कङ्कः स्यादथ चाषः किकीदिविः ॥
1081. कलिङ्गभृङ्गधूम्याटा अथ स्याच्छतपत्रकः १०२० ॥
1082. दार्वाघाटोऽथ सारङ्गः स्तोककश्चातकः समाः ॥
1083. कृकवाकुस्ताम्रचूडः कुक्कुटश्चरणायुधः ॥
1084. चटकः कलविङ्कः स्यात्तस्य स्त्री चटका तयोः ॥
1085. मपत्ये चाटकैरः स्त्र्यपत्ये चटकैव सा ॥
1086. कर्करेटुः करेटुः स्यात्कृकणक्रकरौ समौ ॥
1087. वनप्रियः परभृतः कोकिलः पिक इत्यपि ॥
1088. काके तु करटारिष्टबलिपुष्टसकृत्प्रजाः ॥

1089. ङ्क्षात्मघोषपरभृद्बलिभुग्वायसा अपि ॥
1090. स एव च चिरञ्जीवी चैकदृष्टिश्च मौकुलिः ॥
1091. णकाकस्तु काकोलो दात्यूहः कालकण्ठकः ॥
1092. आतापिचिल्लौ दाक्षाय्यगृध्रौ कीरशुकौ समौ १०३० ॥
1093. ङ्क्रौञ्चोऽथ बकः कह्वः पुष्कराह्वस्तु सारसः ॥
1094. कोकश्चक्रश्चक्रवाको रथाङ्गाह्वयनामकः ॥
1095. कादम्बः कलहंसः स्यादुत्क्रोशकुररौ समौ ॥
1096. सास्तु श्वेतगरुतश्चक्राङ्गा मानसौकसः ॥
1097. जहंसास्तु ते चञ्चुचरणैर्लोहितैः सिताः ॥
1098. मलिनैर्मल्लिकाक्षास्ते धार्तराष्ट्राः सितेतरैः ॥
1099. शरारिराटिराडिश्च बलाका बिसकण्ठिका ॥
1100. सस्य योषिद्वरटा सारसस्य तु लक्ष्मणा ॥
1101. जतुकाजिनपत्रा स्यात्परोष्णी तैलपायिका ॥
1102. वर्वणा मक्षिका नीला सरघा मधुमक्षिका ॥
1103. पतङ्गिका पुत्तिका स्याद्दंशस्तु वनमक्षिका ॥
1104. शी तज्जातिरल्पा स्याद्गन्धोली वरटा द्वयोः ॥
1105. ङ्गारी झीरुका चीरी झिल्लिका च समा इमाः ॥
1106. समौ पतङ्गशलभौ खद्योतो ज्योतिरिङ्गणः ॥

1107. मधुव्रतो मधुकरो मधुलिण्मधुपालिनः ॥
1108. द्विरेफपुष्पलिड् भृङ्ग षट्पद भ्रमरालयः ॥
1109. मयूरो बर्हिणो बर्ही नीलकण्ठो भुजंगभुक् ॥
1110. शिखावलः शिखी केकी मेघनादानुलास्यपि ॥
1111. केका वाणी मयूरस्य समौ चन्द्रकमेचकौ ॥
1112. शिखा चूडा शिखण्डस् तु पिच्छबर्हे नपुंसके ॥
1113. खगे विहङ्गविहगविहङ्गमविहायसः ॥
1114. शकुन्तिपक्षिशकुनिशकुन्तशकुनद्विजाः ॥
1115. पतत्रिपत्रिपतगपतत्पत्ररथाण्डजाः ॥
1116. नगौकोवाजिविकिरविविष्किरपतत्रयः ॥
1117. नीडोद्भवाः गरुत्मन्तः पित्सन्तो नभसंगमाः ॥
1118. तेषां विशेषा हारीतो मद्गुः कारण्डवः प्लवः ॥
1119. तित्तिरिः कुक्कुभो लावो जीवञ्जीवश्च कोरकः ॥
1120. कोयष्टिकष् टिट्टिभको वर्तको वर्तिकादयः ॥
1121. गरुत्पक्षच्छदाः पत्रं पतत्रं च तनूरुहम् ॥
1122. स्त्री पक्षतिः पक्षमूलं चञ्चुस्त्रोटिरुभे स्त्रियौ ॥
1123. प्रडीनोड्डीनसंडीनान्येताः खगगतिक्रियाः ॥
1124. पेशी कोशो द्विहीनेऽण्डं कुलायो नीडमस्त्रियाम् ॥

1125. पोतः पाकोऽर्भको डिम्भः पृथुकः शावकः शिशुः ॥
1126. स्त्रीपुंसौ मिथुनं द्वन्द्वं युग्मं तु युगुलं युगम् ॥
1127. समूहे निवहव्यूहसंदोहविसरव्रजाः ॥
1128. स्तोमौघनिकरव्रातवारसंघातसंचयाः ॥
1129. समुदायः समुदयः समवायश्च यो गणः ॥
1130. स्त्रियां तु संहतिर्वृन्दं निकुरम्बं कदम्बकम् ॥
1131. वृन्दभेदाः समैर्वर्गः संघसार्थौ तु जन्तुभिः ॥
1132. सजातीयैः कुलं यूथं तिरश्चां पुंनपुंसकम् ॥
1133. पशूनां समजोऽन्येषां समाजोऽथ सधर्मिणाम् ॥
1134. स्यान्निकायः पुञ्जराशी तूत्करः कूटमस्त्रियाम् ॥
1135. कापोतशौकमायूरतैत्तिरादीनि तद्गणे ॥
1136. गृहासक्ताः पक्षिमृगाश्छेकास्ते गृह्यकाश्च ते ॥

अथ मनुष्यवर्गः

1137. मनुष्या मानुषा मर्त्या मनुजा मानवा नराः ॥
1138. स्युः पुमांसः पञ्चजनाः पुरुषाः पूरुषा नरः ॥
1139. स्त्री योषिदबला योषा नारी सीमन्तिनी वधूः ॥
1140. प्रतीपदर्शिनी वामा वनिता महिला तथा ॥
1141. विशेषास्त्वङ्गना भीरुः कामिनी वामलोचना ॥

1142. प्रमदा मानिनी कान्ता ललना च नितम्बिनी ||
1143. सुन्दरी रमणी रामा कोपना सैव भामिनी ||
1144. वरारोहा मत्तकाशिन्युत्तमा वरवर्णिनी ||
1145. क्रताभिषेका महिषी भोगिन्योऽन्या न्रपस्त्रियः ||
1146. पत्नी पाणिग्रहीतीति च द्वितीया सहधर्मिणी ||
1147. भार्या जायाथ पुंभूम्नि दाराः स्यात्तु कुटुम्बिनी ||
1148. पुरंध्री सुचरित्रा तु सती साध्वी पतिव्रता ||
1149. क्रतसापत्निकाध्यूढाधिविन्नाथ स्वयंवरा ||
1150. पतिंवरा च वर्याथ कुलस्त्री कुलपालिका ||
1151. कन्या कुमारी गौरी तु नग्निकाऽनागतार्तवा ||
1152. स्यान्मध्यमा द्र्ष्टरजास्तरुणी युवतिः समे ||
1153. समाः स्नुषाजनीवध्वश्चिरिण्टी तु सुवासिनी ||
1154. इच्छावती कामुका स्याद् व्रषस्यन्ती तु कामुकी ||
1155. कान्तार्थिनी तु या याति संकेतं साभिसारिका ||
1156. पुंश्चली धर्षिणी बन्धक्यसती कुलटेत्वरी ||
1157. स्वैरिणी पांसुला च स्यादशिश्वी शिशुना विना ||
1158. अवीरा निष्पतिसुता विश्वस्ताविधवे समे ||
1159. आलिः सखी वयस्याथ पतिवत्नी सभर्त्र्का ||

1160. वृद्धा पलिक्नी प्राज्ञी तु प्रज्ञा प्राज्ञा तु धीमती ॥
1161. शूद्री शूद्रस्य भार्या स्याच्छूद्रा तज्जातिरेव च ॥
1162. आभीरी तु महाशूद्री जातिपुंयोगयोः समा ॥
1163. अर्याणी स्वयमर्या स्यात्क्षत्रिया क्षत्रियाण्यपि ॥
1164. उपाध्यायाप्युपाध्यायी स्यादाचार्यापि च स्वतः ॥
1165. आचार्यानी तु पुंयोगे स्यादर्यी क्षत्रियी तथा ॥
1166. उपाध्यायान्युपाध्यायी पोटा स्त्रीपुंसलक्षणा ॥
1167. वीरपत्नी वीरभार्या वीरमाता तु वीरसूः ॥
1168. जातापत्या प्रजाता च प्रसूता च प्रसूतिका ॥
1169. स्त्री नग्निका कोटवी स्याद्दूतीसंचारिके समे ॥
1170. कात्यायन्यर्धवृद्धा या काषायवसनाऽधवा ॥
1171. सैरन्ध्री परवेश्मस्था स्ववशा शिल्पकारिका ॥
1172. असिक्नी स्यादवृद्धा या प्रेष्याऽन्तःपुरचारिणी ॥
1173. वारस्त्री गणिका वेश्या रूपाजीवाथ सा जनैः ॥
1174. सत्कृता वारमुख्या स्यात्कुट्टनी शम्भली समे ॥
1175. विप्रश्निका त्वीक्षणिका दैवज्ञाथ रजस्वला ॥
1176. स्त्रीधर्मिण्यविरात्रेयी मलिनी पुष्पवत्यपि ॥
1177. र्तुमत्यप्युदक्यापि स्याद्रजः पुष्पमार्तवम् ॥

1178. श्रद्धालुर्दोहदवती निष्कला विगतार्तवा ||
1179. आपन्नसत्त्वा स्याद्गुर्विण्यन्तर्वत्नी च गर्भिणी ||
1180. गणिकादेस्तु गाणिक्यं गार्भिणं यौवतं गणे ||
1181. पुनर्भूर्दिधिषूरूढा द्विस्तस्या दिधिषुः पतिः ||
1182. स तु द्विजोऽग्रेदिधिषूः सैव यस्य कुटुम्बिनी ||
1183. कानीनः कन्यकाजातः सुतोऽथ सुभगासुतः ||
1184. सौभागिनेयः स्यात्पारस्त्रैणेयस्तु परस्त्रियाः ||
1185. पैतृष्वसेयः स्यात्पैतृष्वस्रीयश्च पितृष्वसुः ||
1186. सुतो मातृष्वसुश्चैवं वैमात्रेयो विमातृजः ||
1187. अथ बान्धकिनेयः स्याद्बन्धुलश्चासतीसुतः ||
1188. कौलटेरः कौलतेयो भिक्षुकी तु सती यदि ||
1189. तदा कौलटिनेयोऽस्याः कौलतेयोऽपि चात्मजः ||
1190. आत्मजस्तनयः सूनुः सुतः पुत्रः स्त्रियां त्वमी ||
1191. आहुर्दुहितरं सर्वेऽपत्यं तोकं तयोः समे ||
1192. स्वजाते त्वौरसोरस्यौ तातस्तु जनकः पिता ||
1193. जनयित्री प्रसूर्माता जननी भगिनी स्वसा ||
1194. ननान्दा तु स्वसा पत्युर्नप्त्री पौत्री सुतात्मजा ||
1195. भार्यास्तु भ्रातृवर्गस्य यातरः स्युः परस्परम् ||

1196. प्रजावती भ्रातृजाया मातुलानी तु मातुली ॥
1197. पतिपत्न्योः प्रसूः श्वश्रूः श्वशुरस्तु पिता तयोः ॥
1198. पितुर्भ्राता पितृव्यः स्यान्मातुर्भ्राता तु मातुलः ॥
1199. श्यालाः स्युर्भ्रातरः पत्न्याः स्वामिनो देवृदेवरौ ॥
1200. स्वस्रीयो भागिनेयः स्याज्जमाता दुहितुः पतिः ॥
1201. पितामहः पितृपिता तत्पिता प्रपितामहः ॥
1202. मातुर्मातामहाद्येवं सपिण्डास्तु सनाभयः ॥
1203. समानोदर्यसोदर्यसगर्भ्यसहजाः समाः ॥
1204. सगोत्रबान्धवज्ञातिबन्धुस्वस्वजनाः समाः ॥
1205. ज्ञातेयं बन्धुता तेषां क्रमाद्भावसमूहयोः ॥
1206. धवः प्रियः पतिर्भर्ता जारस्तूपपतिः समौ ॥
1207. अमृते जारजः कुण्डो मृते भर्तरि गोलकः ॥
1208. भ्रात्रीयो भ्रातृजो भ्रातृभगिन्यौ भ्रातरावुभौ ॥
1209. मातापितरौ पितरौ मातरपितरौ प्रसूजनयितारौ ॥
1210. श्वश्रूश्वशुरौ श्वशुरौ पुत्रौ पुत्रश्च दुहिता च ॥
1211. दंपती जंपती जायापती भार्यापती च तौ ॥
1212. गर्भाशयो जरायुः स्यादुल्बं च कललोऽस्त्रियाम् ॥
1213. सूतिमासो वैजननो गर्भो भ्रूण इमौ समौ ॥

1214. त्रीयाप्रक्रितः शण्ढः क्लीबः पण्दो नपुंसके ||
1215. शिशुत्वं शैशवं बाल्यं तारुण्यं यौवनं समे ||
1216. स्यात्स्थाविरं तु व्र्द्धत्वं व्र्द्धसंघेऽपि वार्धकम् ||
1217. पलितं जरसा शौक्ल्यं केशादौ विस्रसा जरा ||
1218. स्यादुत्तानशया डिम्भा स्तनपा च स्तनंधयी ||
1219. बालस्तु स्यान्माणवको वयस्थस्तरुणो युवा ||
1220. प्रवयाः स्थविरो व्र्द्धो जीनो जीर्णो जरन्नपि ||
1221. वर्षीयान्दशमी ज्यायान्पूर्वजस्त्वग्रियोऽग्रजः ||
1222. जघन्यजे स्युः कनिष्ठयवीयोऽवरजानुजाः ||
1223. अमांसो दुर्बलश् छातो बलवान्मांसलोंऽसलः ||
1224. तुन्दिलस्तुन्दिभस्तुन्दी ब्र्हत्कुक्षिः पिचण्डिलः ||
1225. अवटीटोऽवनाटश्चावभ्रटो नतनासिके ||
1226. केशवः केशिकः केशी वलिनो वलिभः समौ ||
1227. विकलाङ्गस्त्वपोगण्डः खर्वो ह्रस्वश्च वामनः ||
1228. खरणाः स्यात्खरणसो विग्रस्तु गतनासिकः ||
1229. खुरणाः स्यात्खुरणसः प्रज्ञुः प्रगतजानुकः ||
1230. ऊर्ध्वज्ञुरूर्ध्वजानुः स्यात्संज्ञुः संहतजानुकः ||
1231. स्यादेडे बधिरः कुब्जे गडुलः कुकरे कुणिः ||

1232. प्रिश्निरल्पतनौ श्रोणः पङ्गौ मुण्डस्तु मुण्डिते ॥
1233. वलिरः केकरे खोडे खञ्जस्त्रिषु जरावराः ॥
1234. जडुलः कालकः पिप्लुस्तिलकस्तिलकालकः ॥
1235. अनामयं स्यादारोग्यं चिकित्सा रुक्प्रतिक्रिया ॥
1236. भेषजौषधभैषज्यान्यगदो जायुरित्यपि ॥
1237. स्त्री रुग्रुजा चोपतापरोगव्याधिगदामयाः ॥
1238. क्षयः शोषश्च यक्ष्मा च प्रतिश्यायस्तु पीनसः ॥
1239. स्त्री क्षुत्क्षुतं क्षवः पुंसि कासस्तु क्षवथुः पुमान् ॥
1240. शोफस्तु श्वयथुः शोथः पादस्फोटो विपादिका ॥
1241. किलाससिध्मे कच्छ्वां तु पाम पामा विचर्चिका ॥
1242. कण्डूः खर्जूश्च कण्डूया विस्फोटः पिटकः स्त्रियाम् ॥
1243. व्रणोऽस्त्रियामीर्ममरुः क्लीबे नाडीव्रणः पुमान् ॥
1244. कोठो मण्डलकं कुश्ठश्वित्रे दुर्नामकार्शसी ॥
1245. आनाहस्तु निबन्धः स्याद्ग्रहणीरुक्प्रवाहिका ॥
1246. प्रच्छर्दिका वमिश्च स्त्री पुमांस्तु वमथुः समाः ॥
1247. व्याधिभेदा विद्रधिः स्त्री ज्वरमेहभगंदराः ॥
1248. श्लीपदं पादवल्मीकं केशघ्नस्त्विन्द्रलुप्तकः ॥
1249. अश्मरी मूत्रक्रच्छ्रम् स्यात्पूर्वे शुक्रावधेस्त्रिषु ॥

1250. रोगहार्यगदंकारो भिषग्वैद्यौ चिकित्सके ॥
1251. वार्तो निरामयः कल्य उल्लाघो निर्गतो गदात् ॥
1252. ग्लानग्लास्नू आमयावी विक्रतो व्याधितोऽपटुः ॥
1253. आतुरोऽभ्यमितोऽभ्यान्तः समौ पामनकच्छुरौ ॥
1254. दद्रुणो दद्रुरोगी स्यादर्शोरोगयुतोऽर्शसः ॥
1255. वातकी वातरोगी स्यात्सातिसारोऽतिसारकी ॥
1256. स्युः क्लिन्नाक्षे चुल्लचिल्लपिल्लाः क्लिन्नेऽक्षिण चाप्यमी ॥
1257. उन्मत्त उन्मादवति श्लेष्मलः श्लेष्मणः कफी ॥
1258. न्युब्जो भुग्ने रुजा वृद्धनाभौ तुन्दिलतुन्दिभौ ॥
1259. विलासी सिध्मलोऽन्धोऽद्र्ङ्ङ्च्छाले मूर्तमूर्च्छितौ ॥
1260. शुक्रं तेजोरेतसी च बीजवीर्येन्द्रियाणि च ॥
1261. मायुः पित्तं कफः श्लेष्मा स्त्रियां तु त्वगसृग्धरा ॥
1262. पिशितं तरसं मांसं पललं क्रव्यमामिषम् ॥
1263. उत्ततप्तं शुश्कमांसं स्यात्तद्वल्लूरं त्रिलिङ्गकम् ॥
1264. रुधिरेऽसृग्लोहितास्त्ररक्तक्षतजशोणितम् ॥
1265. बुक्काग्रमांसं हृदयं हृन्मेदस्तु वपा वसा ॥
1266. पश्चाद्ग्रीवाशिरा मन्या नाडी तु धमनिः शिरा ॥
1267. तिलकं क्लोम मस्तिष्कं गोर्दं किट्टं मलोऽस्त्रियाम् ॥

1268. अन्त्रं पुरीतगुल्मस्तु प्लीहा पुंस्यथ वस्नसा ॥
1269. स्नायुः स्त्रियां कालखण्डयक्रती तु समे इमे ॥
1270. स्णिका स्यन्दनी लाला दूषिका नेत्रयोर्मलम् ॥
1271. नासामलं तु सिंघाणं पिञ्जूषं कर्णयोर्मलम् ॥
1272. मूत्रं प्रस्राव उच्चारावस्करौ शमलं शक्रत् ॥
1273. पुरीषं गूथवर्चस्कमस्त्री विष्ठाविशौ स्त्रियौ ॥
1274. स्यात्कर्परः कपालोऽस्त्री कीकसं कुल्यमस्थि च ॥
1275. स्याच्छरीरास्थ्नि कंकालः प्रष्ठास्थ्नि तु कशेरुका ॥
1276. शिरोस्थनि करोटिः स्त्री पार्श्वास्थनि तु पर्शुका ॥
1277. अङ्गं प्रतीकोऽवयवोऽपघनोऽथ कलेवरम् ॥
1278. गात्रं वपुः संहननं शरीरं वर्ष्म विग्रहः ॥
1279. कायो देहः क्लीबपुंसोः स्त्रियां मूर्तिस्तनुस्तनूः ॥
1280. पादाग्रं प्रपदं पादः पदङ्घ्रिश्चरणोऽस्त्रियाम् ॥
1281. तद् ग्रन्थी घुटिके गुल्फौ पुमान्पार्ष्णिस्तयोरधः ॥
1282. जङ्घा तु प्रस्ता जानूरुपर्वाष्ठीवदस्त्रियाम् ॥
1283. सक्थि क्लीबे पुमानूरुस्तत्संधिः पुंसि वङ्क्षणः ॥
1284. गुदं त्वपानं पायुर्ना बस्तिर्नाभेरधो द्वयोः ॥
1285. कटो ना श्रोणिफलकं कटिः श्रोणिः ककुद्मती ॥

1286. पश्चान्नितम्बः स्त्रीकट्याः क्लीबे तु जघनं पुरः ॥
1287. कूपकौ तु नितम्बस्थौ द्वयहीने ककुन्दरे ॥
1288. स्त्रियाम् स्फिचौ कटिप्रोथावुपस्थो वक्ष्यमाणयोः ॥
1289. भगं योनिर्द्वयोः शिश्नो मेढ्रो मेहनशेफसी ॥
1290. मुष्कोऽण्डकोशो वृषणः पृष्ठवंशाधरे त्रिकम् ॥
1291. पिचण्डकुक्षी जठरोदरं तुन्दं स्तनौ कुचौ ॥
1292. चूचुकं तु कुचाग्रं स्यान्न ना क्रोडं भुजान्तरम् ॥
1293. उरो वत्सं च वक्षश्च पृष्ठं तु चरमं तनोः ॥
1294. स्कन्धो भुजशिरोंसोऽस्त्री संधी तस्यैव जत्रुणी ॥
1295. बाहुमूले उभे कक्षौ पार्श्वमस्त्री तयोरधः ॥
1296. मध्यमं चावलग्नं च मध्योऽस्त्री द्वौ परौ द्वयोः ॥
1297. भुजबाहू प्रवेष्टो दोः स्यात्कफोणिस्तु कूर्परः ॥
1298. अस्योपरि प्रगण्डः स्यात्प्रकोष्ठस्तस्य चाप्यधः ॥
1299. मणीबन्धादाकनिष्ठं करस्य करभो बहिः ॥
1300. पञ्चशाखः शयः पाणिस्तर्जनी स्यात्प्रदेशिनी ॥
1301. अङ्गुल्यः करशाखाः स्युः पुंस्यङ्गुष्ठः प्रदेशिनी ॥
1302. मध्यमाऽनामिका चापि कनिष्ठा चेति ताः क्रमात् ॥
1303. पुनर्भवः कररुहो नखोऽस्त्री नखरोऽस्त्रियाम् ॥

1304. प्रादेशतालगोकर्णास्तर्जन्यादियुते तते ॥
1305. अङ्गुष्ठे सकनिष्ठे स्याद्वितस्तिर्द्वादशाङ्गुलः ॥
1306. पाणौ चपेटप्रतलप्रहस्ता विस्तृताङ्गुलौ ॥
1307. द्वौ संहतौ संहततलप्रतलौ वामदक्षिणौ ॥
1308. पाणिर्निकुब्जः प्रसृतिस्तौ युतावञ्जलिः पुमान् ॥
1309. प्रकोष्ठे विस्तृतकरे हस्तो मुष्ट्या तु बद्धया ॥
1310. स रत्निः स्यादरत्निस्तु निष्कनिष्ठेन मुष्टिना ॥
1311. व्यामो बाह्वोः सकरयोस्ततयोस्तिर्यगनन्तरम् ॥
1312. ऊर्ध्वविस्तृतदोः पाणिनृमाने पौरुषं त्रिषु ॥
1313. कण्ठो गलोऽथ ग्रीवायां शिरोधिः कन्धरेत्यपि ॥
1314. कम्बुग्रीवा त्रिरेखा साऽवटुर्घाटा कृकाटिका ॥
1315. वक्त्रास्ये वदनं तुण्डमाननं लपनं मुखम् ॥
1316. क्लीबे घ्राणं गन्धवहा घोणा नासा च नासिका ॥
1317. ओष्ठाधरौ तु रदनच्छदौ दशनवाससी ॥
1318. अधस्ताच्चिबुकं गण्डौ कपोलौ तत्परा हनुः ॥
1319. रदना दशना दन्ता रदास्तालु तु काकुदम् ॥
1320. रसज्ञा रसना जिह्वा प्रान्तावोष्ठस्य सृक्किणी ॥
1321. ललाटमलिकं गोधिरूर्ध्वे दृग्भ्यां भ्रुवौ स्त्रियौ ॥

1322. कूर्चमस्त्री भ्रुवोर्मध्यं तारकाक्ष्णः कनीनिका ||
1323. लोचनं नयनं नेत्रमीक्षणं चक्षुरक्षिणी ||
1324. दृग्दृष्टी चास्रु नेत्राम्बु रोदनं चास्रमश्रु च ||
1325. अपाङ्गौ नेत्रयोरन्तौ कटाक्षोऽपाङ्गदर्शने ||
1326. कर्णशब्दग्रहौ श्रोत्रं श्रुतिः स्त्री श्रवणं श्रवः ||
1327. उत्तमाङ्गं शिरः शीर्षं मूर्धा ना मस्तकोऽस्त्रियाम् ||
1328. चिकुरः कुन्तलो वालः कचः केशः शिरोरुहः ||
1329. तद्वृन्दे कैशिकं कैश्यमलकाश्चूर्णकुन्तलाः ||
1330. ते ललाटे भ्रमरकाः काकपक्षः शिखण्डकः ||
1331. कबरी केशवेशोऽथ धम्मिल्लः संयताः कचाः ||
1332. शिखा चूडा केशपाशी व्रतिनस्तु सटा जटा ||
1333. वेणी प्रवेणी शीर्षण्यशिरस्यौ विशदे कचे ||
1334. पाशः पक्षश्च हस्तश्च कलापार्थाः कचात्परे ||
1335. तनूरुहं रोम लोम तद्वृद्धौ श्मश्रु पुम्मुखे ||
1336. आकल्पवेषौ नेपथ्यं प्रतिकर्म प्रसाधनम् ||
1337. दशैते त्रिष्वलंकर्ताऽलंकरिष्णुश्च मण्डितः ||
1338. प्रसाधितोऽलंकृतश्च भूषितश्च परिष्कृतः ||
1339. विभ्राड्भ्राजिष्णुरोचिष्णू भूषणं स्यादलंक्रिया ||

1340. अलंकारस्त्वाभरणं परिष्कारो विभूषणम् ॥
1341. मण्डनं चाथ मुकुटं किरीटं पुंनपुंसकम् ॥
1342. चूडामणिः शिरोरत्नं तरलो हारमध्यगः ॥
1343. वालपाश्या पारितथ्या पत्रपाश्या ललाटिका ॥
1344. कर्णिका तालपत्रं स्यात्कुण्डलं कर्णवेष्टनम् ॥
1345. ग्रैवेयकं कण्ठभूषा लम्बनं स्याल्ललन्तिका ॥
1346. स्वर्णैः प्रालम्बिकाऽथोरःसूत्रिका मौक्तिकैः क्रता ॥
1347. हारो मुक्तावली देवच्छन्दोऽसौ शतयष्टिका ॥
1348. हारभेदा यष्टिभेदाद्गुच्छगुच्छार्धगोस्तनाः ॥
1349. अर्धहारो माणवक एकावल्येकयष्टिका ॥
1350. सैव नक्षत्रमाला स्यात्सप्तविंशतिमौक्तिकैः ॥
1351. आवापकः पारिहार्यः कटको वलयोऽस्त्रियाम् ॥
1352. केयूरमङ्गदं तुल्ये अङ्गुलीयकमूर्मिका ॥
1353. साक्षराङ्गुलिमुद्रा स्यात्कङ्कणं करभूषणम् ॥
1354. स्त्रीकट्यां मेखला काञ्ची सप्तकी रशना तथा ॥
1355. क्लीबे सारसनं चाथ पुंस्कट्यां श्रृङ्खलं त्रिषु ॥
1356. पादाङ्गदं तुलाकोटिर्मञ्जीरो नूपुरोऽस्त्रियाम् ॥
1357. हंसकः पादकटकः किङ्किणी क्षुद्रघण्टिका ॥

1358. त्वक्फलक्रिमरोमाणि वस्त्रयोनिर्दश त्रिषु ॥
1359. वाल्कं क्षौमादि फालं तु कार्पासं बादरं च तत् ॥
1360. कौशेयं क्रिमकोशोत्थं राङ्कवं म्रगरोमजम् ॥
1361. अनाहतं निष्प्रवाणि तन्त्रकं च नवाम्बरे ॥
1362. तस्यादुद्गमनीयं यद्धौतयोर्वस्त्रयोर्युगम् ॥
1363. पत्रोर्णं धौतकौशेयं बहुमूल्यं महाधनम् ॥
1364. क्षौमं दुकूलं स्याद्द्वे तु निवीतं प्राव्रतं त्रिषु ॥
1365. स्त्रियां बहुत्वे वस्त्रस्य दशाः स्युर्वस्तयोर्द्वयोः ॥
1366. दैर्घ्यमायाम आरोहः परिणाहो विशालता ॥
1367. पटच्चरं जीर्णवस्त्रं समौ नक्तककर्पटौ ॥
1368. वस्त्रमाच्छादनं वासश्चैलं वसनमंशुकम् ॥
1369. सुचेलकः पटोऽस्त्री स्याद्वराशिः स्थूलशाटकः ॥
1370. निचोलः प्रच्छदपटः समौ रल्लककम्बलौ ॥
1371. अन्तरीयोपसंव्यानपरिधानान्यधोंशुके ॥
1372. द्वौ प्रावारोत्तरासङ्गौ समौ ब्रहतिका तथा ॥
1373. संव्यानमुत्तरीयं च चोलः कूर्पासकोऽस्त्रियाम् ॥
1374. नीशारः स्यात्प्रावरणे हिमाऽनिलनिवारणे ॥
1375. अर्धोरुकं वरस्त्रीणां स्याच्छण्डातकमस्त्रियाम् ॥

1376. स्यात् त्रिष्वाप्रपदीनं तत्प्राप्नोत्याप्रपदं हि यत् ॥
1377. अस्त्री वितानमुल्लोचो दूष्याद्यं वस्त्रवेश्मनि ॥
1378. प्रतिसीरा जवनिका स्यात्तिरस्करिणी च सा ॥
1379. परिकर्माङ्गसंस्कारः स्यान्मार्ष्टिर्मार्जना मृजा ॥
1380. उद्वर्तनोत्सादने द्वे समे आप्लाव आप्लवः ॥
1381. स्नानं चर्चा तु चार्चिक्यं स्थासकोऽथ प्रबोधनम् ॥
1382. अनुबोधः पत्रलेखा पत्राङ्गुलिरिमे समे ॥
1383. तमालपत्रतिलकचित्रकाणि विशेषकम् ॥
1384. द्वितीयं च तुरीयं च न स्त्रियामथ कुङ्कुमम् ॥
1385. काश्मीरजन्माग्निशिखं वरं बाह्लीकपीतने ॥
1386. रक्तसंकोचपिशुनं धीरं लोहितचन्दनम् ॥
1387. लाक्षा राक्षा जतु क्लीबे यावोऽलक्तो द्रुमामयः ॥
1388. लवङ्गं देवकुसुमं श्रीसंज्ञमथ जायकम् ॥
1389. कालीयकं च कालानुसार्यं चाथ समार्थकम् ॥
1390. वंशिकागुरुराजार्हलोहकृमिजजोङ्गकम् ॥
1391. कालागुर्वगुरु स्यात्तु मङ्गल्या मल्लिगन्धि यत् ॥
1392. यक्षधूपः सर्जरसो रालसर्वरसावपि ॥
1393. बहुरूपोऽप्यथ वृकधूपकृत्रिमधूपकौ ॥

1394. तुरुष्कः पिण्डकः सिह्लो यावनोऽप्यथ पायसः ॥
1395. श्रीवासो वृकधूपोऽपि श्रीवेष्टसरलद्रवौ ॥
1396. मृगनाभिर्मृगमदः कस्तूरी चाथ कोलकम् ॥
1397. कङ्कोलकं कोशफलमथ कर्पूरमस्त्रियाम् ॥
1398. तैलपर्णिकगोशीर्षे हरिचन्दनमस्त्रियाम् ॥
1399. तिलपर्णी तु पत्राङ्गं रञ्जनं रक्तचन्दनम् ॥
1400. कुचन्दनं चाथ जातीकोशजातीफले समे ॥
1401. कर्पूरागुरुकस्तूरीकक्कोलैर्यक्षकर्दमः ॥
1402. गात्रानुलेपनी वर्तिर्वर्णकं स्याद्विलेपनम् ॥
1403. चूर्णानि वासयोगाः स्युर्भावितं वासितं त्रिषु ॥
1404. संस्कारो गन्धमाल्याद्यैर्यः स्यात्तदधिवासनम् ॥
1405. माल्यं मालास्रजौ मूर्ध्नि केशमध्ये तु गर्भकः ॥
1406. प्रभ्रष्टकं शिखालम्बि पुरोन्यस्तं ललामकम् ॥
1407. प्रालम्बमृजुलम्बि स्यात्कण्ठाद्वैकक्षिकं तु तत् ॥
1408. यत्तिर्यक् क्षिप्तमुरसि शिखास्वापीडशेखरौ ॥
1409. रचना स्यात्परिस्यन्द आभोगः परिपूर्णता ॥
1410. उपधानं तूपबर्हः शय्यायां शयनीयवत् ॥
1411. शयनं मञ्चपर्यङ्कपल्यङ्काः खट्वया समाः ॥

1412. गेन्दुकः कन्दुको दीपः प्रदीपः पीठमासनम् ॥
1413. समुद्गकः संपुटकः प्रतिग्राहः पतद्ग्रहः ॥
1414. प्रसाधनी कङ्कतिका पिष्टातः पटवासकः ॥
1415. दर्पणे मुकुरादर्शौ व्यजनं तालवृन्तकम् ॥

अथ ब्रह्मवर्गः

1416. संततिर्गोत्रजननकुलान्यभिजनान्वयौ ॥
1417. वंशोऽन्ववायः संतानो वर्णाः स्युर्ब्राह्मणादयः ॥
1418. विप्रक्षत्रियविट् शूद्राश्चातुर्वर्ण्यमिति स्मृतम् ॥
1419. राजबीजी राजवंश्यो बीज्यस्तु कुलसंभवः ॥
1420. महाकुलकुलीनार्यसभ्यसज्जनसाधवः ॥
1421. ब्रह्मचारी गृही वानप्रस्थो भिक्षुश्चतुष्टये ॥
1422. आश्रमोऽस्त्री द्विजात्यग्रजन्मभूदेववाडवाः ॥
1423. विप्रश्च ब्राह्मणोऽसौ षट्कर्मा यागादिभिर्वृतः ॥
1424. विद्वान्विपश्चिद्दोषज्ञः सन्सुधीः कोविदो बुधः ॥
1425. धीरो मनीषी ज्ञः प्राज्ञः संख्यावान्पण्डितः कविः ॥
1426. धीमान्सूरिः कृती कृष्टिर्लब्धवर्णो विचक्षणः ॥
1427. दूरदर्शी दीर्घदर्शी श्रोत्रियच्छान्दसौ समौ ॥
1428. मीमांसको जैमिनीये वेदान्ती ब्रह्मवादिनि ॥

1429. वैशेषिके स्यादौलूक्यः सौगतः शून्यवादिनि ॥
1430. नैयायिकस्त्वक्षपादः स्यात्स्याद्वादिक आर्हकः ॥
1431. चार्वाकलौकायतिकौ सत्कार्ये सांख्यकापिलौ ॥
1432. उपाध्यायोऽध्यापकोऽथ स्यान्निषेकादिकृद्गुरुः ॥
1433. मन्त्रव्याख्याकृदाचार्य आदेष्टा त्वध्वरे व्रती ॥
1434. यष्टा च यजमानश्च स सोमवति दीक्षितः ॥
1435. इज्याशीलो यायजूको यज्वा तु विधिनेष्टवान् ॥
1436. स गीर्पतीष्टया स्थपतिः सोमपीथी तु सोमपाः ॥
1437. सर्ववेदाः स येनेष्टो यागः सर्वस्वदक्षिणः ॥
1438. अनूचानः प्रवचने साङ्गेऽधीती गुरोस्तु यः ॥
1439. लब्धानुज्ञः समावृत्तः सुत्वा त्वभिषवे कृते ॥
1440. छात्रान्तेवासिनौ शिष्ये शैक्षाः प्राथमकल्पिकाः ॥
1441. एकब्रह्मव्रताचारा मिथः सब्रह्मचारिणः ॥
1442. सतीर्थ्यास्त्वेकगुरवश्चितवानग्निमग्निचित् ॥
1443. पारम्पर्योपदेशे स्यादैतिह्यमितिहाव्ययम् ॥
1444. उपज्ञा ज्ञानमाद्यं स्याज्ज्ञात्वारम्भ उपक्रमः ॥
1445. यज्ञः सवोऽध्वरो यागः सप्ततन्तुर्मखः क्रतुः ॥
1446. पाठो होमश्चातिथीनां सपर्या तर्पणं बलिः ॥

1447. एते पञ्चमहायज्ञा ब्रह्मयज्ञादिनामकाः ||
1448. समज्या परिषद्गोष्ठी सभासमितिसंसदः ||
1449. आस्थानी क्लीबमास्थानं स्त्रीनपुंसकयोः सदः ||
1450. प्राग्वंशः प्राग् हविर्गेहात्सदस्या विधिदर्शिनः ||
1451. सभासदः सभास्ताराः सभ्याः सामाजिकाश्च ते ||
1452. अध्वर्यूद्गातृहोतारो यजुःसामर्ग्विदः क्रमात् ||
1453. आग्नीध्राद्या धनैर्वार्या त्र्विजो याजकाश्च ते ||
1454. वेदिः परिष्कृता भुमिः समे स्थण्डिलचत्वरे ||
1455. चषालो यूपकटकः कुम्बा सुगहना व्र्तिः ||
1456. यूपाग्रं तर्म निर्मन्थ्यदारुणि त्वरणिर्द्वयोः ||
1457. दक्षिणाग्निर्गार्हपत्याहवनीयौ त्रयोऽग्नयः ||
1458. अग्नित्रयमिदं त्रेता प्रणीतः संस्कृतोऽनलः ||
1459. समूह्यः परिचाय्योपचाय्यावग्नौ प्रयोगिणः ||
1460. यो गार्हपत्यादानीय दक्षिणाग्निः प्रणीयते ||
1461. तस्मिन्नानाय्योऽथाग्नायी स्वाहा च हुतभुक्प्रिया ||
1462. क्र्सामिधेनी धाय्या च या स्यादग्निसमिन्धने ||
1463. गायत्रीप्रमुखं छन्दो हव्यपाके चरुः पुमान् ||
1464. आमिक्षा सा श्र्तोष्णे या क्षीरे स्याद्दधियोगतः ||

1465. धवित्रं व्यजनं तद्यद्रचितं म्रगचर्मणा ॥
1466. प्रषदाज्यं सदध्याज्ये परमान्नं तु पायसम् ॥
1467. हव्यकव्ये दैवपित्र्ये अन्ने पात्रं स्रुवादिकम् ॥
1468. ध्रुवोपभ्रृज्जुहूर्ना तु स्रुवो भेदाः स्रुचः स्त्रियः ॥
1469. उपाक्रतः पशुरसौ योऽभिमन्त्र्य क्रतौ हतः ॥
1470. परम्पराकम् शमनं प्रोक्षणं च वधार्थकम् ॥
1471. वाच्यलिङ्गाः प्रमीतोपसंपन्नप्रोक्षिता हते ॥
1472. सांनाय्यं हविरग्नौ तु हुतं त्रिषु वषट् क्रतम् ॥
1473. दीक्षान्तोऽवभ्रतो यज्ञे तत्कर्मार्हं तु यज्ञियम् ॥
1474. त्रिष्वथ क्रतुकर्मेष्टं पूर्तं खातादि कर्म यत् ॥
1475. अम्रतं विघसो यज्ञशेषभोजनशेषयोः ॥
1476. त्यागो विहापितं दानमुत्सर्जनविसर्जने ॥
1477. विश्राणनं वितरणं स्पर्शनं प्रतिपादनम् ॥
1478. प्रादेशनं निर्वपणमपवर्जनमंहतिः ॥
1479. म्रतार्थं तदहे दानं त्रिषु स्यादौर्ध्वदेहिकम् ॥
1480. पित्रदानं निवापः स्याच्छ्राद्धं तत्कर्म शस्त्रतः ॥
1481. अन्वाहार्यं मासिकेंऽशोऽष्टमोऽह्नः कुतपोऽस्त्रियाम् ॥
1482. पर्येषणा परीष्टिश्चान्वेषणा च गवेषणा ॥

1483. सनिस्त्वध्येषणा याञ्चाऽभिशस्तिर्याचनार्थना ॥
1484. षट्तु त्रिष्वर्घ्यमर्घार्थे पाद्यं पादाय वारिणि ॥
1485. क्रमादातिथ्यातिथेये अतिथ्यर्थेऽत्र साधुनि ॥
1486. स्युरावेशिक आगन्तुरतिथिर्ना ग्रहागते ॥
1487. प्राघूर्णिकः प्राघूणकश्चाभ्युत्थानं तु गौरवम् ॥
1488. पूजा नमस्यापचितिः सपर्यार्चार्हणाः समाः ॥
1489. वरिवस्या तु शुश्रूषा परिचर्याप्युपासना ॥
1490. व्रज्याटाट्या पर्यटनं चर्या त्वीर्यापथे स्थितिः ॥
1491. उपस्पर्शस्त्वाचमनमथ मौनमभाषणम् ॥
1492. प्राचेतसश्चाअदिकविः स्यान्मैत्रावरुणिश्च सः ॥
1493. वाल्मीकश्चाथ गाधेयो विश्वामित्रश्च कौशिकः ॥
1494. व्यासो द्वैपायनः पाराशर्यः सत्यवतीसुतः ॥
1495. आनुपूर्वी स्त्रियां वाव्रत्परिपाठी अनुक्रमः ॥
1496. पर्यायश्चातिपातस्तु स्यात्पर्यय उपात्ययः ॥
1497. नियमो व्रतमस्त्री तच्चोपवासादि पुण्यकम् ॥
1498. औपवस्तं तूपवासः विवेकः पृथगात्मता ॥
1499. स्याद्ब्रह्मवर्चसं वृत्ताध्ययनर्द्धिरथाञ्जलिः ॥
1500. पाठे ब्रह्माञ्जलिः पाठे विप्रुषो ब्रह्मबिन्दवः ॥

1501. ध्यानयोगासने ब्रह्मासनं कल्पे विधिक्रमौ ॥
1502. मुख्यः स्यात्प्रथमः कल्पोऽनुकल्पस्तु ततोऽधमः ॥
1503. संस्कारपूर्वं ग्रहणं स्यादुपाकरणं श्रुतेः ॥
1504. समे तु पादग्रहणमभिवादनमित्युभे ॥
1505. भिक्षुः परिव्राट् कर्मन्दी पाराशर्यपि मस्करी ॥
1506. तपस्वी तापसः पारिकाङ्क्षी वाचंयमो मुनिः ॥
1507. तपःक्लेशसहो दान्तो वर्णिनो ब्रह्मचारिणः ॥
1508. र्षयः सत्यवचसः स्नातकस्त्वाप्लुतो व्रती ॥
1509. ये निर्जितेन्द्रियग्रामा यतिनो यतयश्च ते ॥
1510. यः स्थण्डिले व्रतवशाच्छेते स्थण्डिलशाय्यसौ ॥
1511. स्थाण्डिलश्चाथ विरजस्तमसः स्युर्द्वयातिगाः ॥
1512. पवित्रः प्रयतः पूतः पाषण्डाः सर्वलिङ्गिनः ॥
1513. पालाशो दण्ड आषाढो व्रते राम्भस्तु वैणवः ॥
1514. अस्त्री कमण्डलुः कुण्डी व्रतिनामासनं ब्रषी ॥
1515. अजिनं चर्म क्रित्तः स्त्री भैक्षं भिक्षाकदम्बकम् ॥
1516. स्वाध्यायः स्याज्जपः सुत्याभिषवः सवनं च सा ॥
1517. सर्वैनसामपध्वंसि जप्यं त्रिष्वघमर्षणम् ॥
1518. दर्शश्च पौर्णमासश्च यागौ पक्षान्तयोः प्रथक् ॥

1519. शरीरसाधनापेक्षं नित्यं यत्कर्म तद्यमः ॥
1520. नियमस्तु स यत्कर्म नित्यमागन्तुसाधनम् ॥
1521. क्षौरम् तु भद्राकरणं मुण्डनं वपनं त्रिषु ॥
1522. कक्षापटी च कौपीनं शाटी च स्त्रीति लक्ष्यतः ॥
1523. उपवीतं ब्रह्मसूत्रं प्रोद्धृते दक्षिणे करे ॥
1524. प्राचीनावीतमन्यस्मिन्निवीतं कण्ठलम्बितम् ॥
1525. अङ्गुल्यग्रे तीर्थं दैवं स्वल्पाङ्गुल्योर्मूले कायम् ॥
1526. मध्येऽङ्गुष्ठाङ्गुल्योः पित्र्यं मूले त्वङ्गुष्ठस्य ब्राह्मम् ॥
1527. स्याद्ब्रह्मभूयं ब्रह्मत्वं ब्रह्मसायुज्यमित्यपि ॥
1528. देवभूयादिकं तद्वत्कृच्छ्रं सान्तपनादिकम् ॥
1529. संन्यासवत्यनशने पुमान्प्रायोऽथ वीरहा ॥
1530. नष्टाग्निः कुहना लोभान्मिथ्येर्यापथकल्पना ॥
1531. व्रात्यः संस्कारहीनः स्यादस्वाध्यायो निराकृतिः ॥
1532. धर्मध्वजी लिङ्गवृत्तिरवकीर्णी क्षतव्रतः ॥
1533. सुप्ते यस्मिन्नस्तमेति सुप्ते यस्मिन्नुदेति च ॥
1534. अंशुमानभिनिर्मुक्ताभ्युदितौ च यथाक्रमम् ॥
1535. परिवेत्तानुजोऽनूढे ज्येष्ठे दारपरिग्रहात् ॥
1536. परिवित्तिस्तु तज्जायान्विवाहोपयमौ समौ ॥

1537. तथा परिणयोद्वाहोपयामाः पाणिपीडनम् ॥
1538. व्यवायो ग्राम्यधर्मो मैथुनं निधुवनं रतम् ॥
1539. त्रिवर्गोधर्मकामार्थैश्चतुर्वर्गः समोक्षकैः ॥
1540. सबलैस्तैश्चतुर्भद्रं जन्याः स्निग्धाः वरस्य ये ॥

अथ क्षत्रियवर्गः

1541. मूर्धाभिषिक्तो राजन्यो बाहुजः क्षत्रियो विराट् ॥
1542. राजा राट् पार्थिवक्ष्माभृन्नृपभूपमहीक्षितः ॥
1543. राजा तु प्रणताशषसामन्तः स्यादधीश्वरः ॥
1544. चक्रवर्ती सार्वभौमो नृपोऽन्यो मण्डलेश्वरः ॥
1545. येनेष्टं राजसूयेन मण्डलस्येश्वरश्च यः ॥
1546. शास्ति यश्चाज्ञया राज्ञः स सम्राडथ राजकम् ॥
1547. राजन्यकं च नृपतिक्षत्रियाणां गणे क्रमात् ॥
1548. मन्त्री धीसचिवोऽमात्योऽन्ये कर्मसचिवास्ततः ॥
1549. महामात्रा प्रधानानि पुरोधास्तु पुरोहितः ॥
1550. द्रष्टरि व्यवहाराणां प्राड्विवाकाक्षदर्शकौ ॥
1551. प्रतीहारो द्वारपालद्वास्थद्वास्थितदर्शकाः ॥
1552. रक्षिवर्गस्त्वनीकस्थोऽथाध्यक्षाधिक्रतौ समौ ॥
1553. स्थायुकोऽधिक्रतो ग्रामे गोपो ग्रामेषु भूरिषु ॥

1554. भौरिकः कनकाध्यक्षो रूप्याध्यक्षस्तु नैष्किकः ॥
1555. अन्तःपुरे त्वधिक्रतः स्यादन्तर्वंशिको जनः ॥
1556. सौविदल्लाः कञ्चुकिनः स्थापत्याः सौविदाश्च ते ॥
1557. शण्ढो वर्षवरस्तुल्यौ सेवकार्थ्यनुजीविनः ॥
1558. विषयानन्तरो राजा शत्रुर्मित्रमतः परम् ॥
1559. उदासीनः परतरः पार्ष्णिग्राहस्तु प्रष्ठतः ॥
1560. रिपौ वैरिसपत्नारिद्विषद्द्वेषणदुर्हृदः ॥
1561. द्विड् विपक्षाहितामित्रदस्युशात्रवशात्रवः ॥
1562. अभिघातिपराराातिप्रत्यर्थिपरिपन्थिनः ॥
1563. वयस्यः स्निग्धः सवया अथ मित्रं सखा सुहृत् ॥
1564. सख्यं साप्तपदीनं स्यादनुरोधोऽनुवर्तनम् ॥
1565. यथार्हवर्णः प्रणिधिरपसर्पश्चरः स्पशः ॥
1566. चारश्च गूढपुरुषश्चाप्तप्रत्ययितौ समौ ॥
1567. सांवत्सरो ज्यौतिषिको दैवज्ञगणकावपि ॥
1568. स्युर्मौहूर्तिकमौहूर्तज्ञानिकार्तान्तिका अपि ॥
1569. तान्त्रिको ज्ञातसिद्धान्तः सत्री ग्रहपतिः समौ ॥
1570. लिपिकारोऽक्षरचरणोऽक्षरचुञ्चुश्च लेखके ॥
1571. लिखिताक्षरविन्यासे (संस्थाने) लिपिर्लिबिरुभे स्त्रियौ ॥

1572. स्यात्संदेशहरो दूतो दूत्यं तद्भावकर्मणी ॥
1573. अध्वनीनोऽध्वगोऽध्वन्यः पान्थः पथिक इत्यपि ॥
1574. स्वाम्यमात्यसुहृत्कोशराष्ट्रदुर्गबलानि च ॥
1575. राज्याङ्गानि प्रक्तयः पौराणां श्रेनयोऽपि च ॥
1576. संधिर्ना विग्रहो यानमासनं द्वैधमाश्रयः ॥
1577. षड्गुणाः शक्तयस्तिस्रः प्रभावोत्साहमन्त्रजाः ॥
1578. क्षयः स्थानं च व्रिद्धिश्च त्रिवर्गो नीतिवेदिनाम् ॥
1579. स प्रतापः प्रभावश्च यत्तेजः कोशदण्डजम् ॥
1580. भेदो दण्डः साम दानमित्युपायचतुष्टयम् ॥
1581. साहसं तु समो (दमो) दण्डः साम सान्त्वमथो समौ ॥
1582. भेदोपजापावुपधा धर्माद्यैर्यत्परीक्षणम् ॥
1583. पञ्च त्रिष्वषडक्षीणो यस्त्रीयाद्यगोचरः ॥
1584. विविक्तविजनच्छन्ननिःशलाकास्तथा रहः ॥
1585. रहश्चोपांशु चालिङ्गे रहस्यं तद्भवे त्रिषु ॥
1586. समौ विस्रम्भविश्वासौ भ्रेषो भ्रंशो यथोचितात् ॥
1587. अभ्रेषान्यायकल्पास्तु देशरूपं समञ्जसम् ॥
1588. युक्तमौपयिकं लभ्यं भजमानाभिनीतवत् ॥
1589. न्याय्यं च त्रिषु षट् संप्रधारणा तु समर्थनम् ॥

1590. अववादस्तु निर्देशो निदेशः शासनं च सः ॥
1591. शिष्टिश्चाज्ञा च संस्था तु मर्यादा धारणा स्थितिः ॥
1592. सुधरणा सुधारा स्त्री सुस्थितिः सुदशोन्नतिः ॥
1593. आगोऽपराधो मन्तुश्च समे तूद्दानबन्धने ॥
1594. द्विपाद्यो द्विगुणो दण्डो भागधेयः करो बलिः ॥
1595. घट्टादिदेयं शुल्कोऽस्त्री प्राभृतं तु प्रदेशनम् ॥
1596. उपायनमुपग्राह्यमुपहारस्तथोपदा ॥
1597. यौतकादि तु यद्देयं सुदायो हरणं च तत् ॥
1598. तत्कालस्तु तदात्वं स्यादुत्तरः काल आयतिः ॥
1599. सांद्रृष्टिकं फलं सद्यः उदर्कः फलमुत्तरम् ॥
1600. अद्रृष्टं वह्नितोयादि द्रृष्टं स्वपरचक्रजम् ॥
1601. महीभुजामहिभयं स्वपक्षप्रभवं भयम् ॥
1602. प्रक्रिया त्वधिकारः स्याच्चामरं तु प्रकीर्णकम् ॥
1603. न्रृपासनं यत्तद्भद्रासनं सिंहासनं तु तत् ॥
1604. हैमं छत्रं त्वातपत्रं राज्ञस्तु न्रृपलक्ष्म तत् ॥
1605. भद्रकुम्भः पूर्णकुम्भो भ्रृङ्गारः कनकालुका ॥
1606. निवेशः शिबिरं षण्ढे सज्जनं तूपरक्षणम् ॥
1607. हस्त्यश्वरथपादातं सेनाङ्गं स्याच्चतुष्टयम् ॥

1608. दन्ती दन्तावलो हस्ती द्विरदोऽनेकपो द्विपः ॥
1609. मतङ्गजो गजो नागः कुञ्जरो वारणः करी ॥
1610. इभः स्तम्बेरभः पद्मी यूथनाथस्तु यूथपः ॥
1611. मदोत्कटो मदकलः कलभः करिशावकः ॥
1612. प्रभिन्नो गर्जितो मत्तः समावुद्वान्तनिर्मदौ ॥
1613. हास्तिकं गजता व्रन्दे करिणी धेनुका वशा ॥
1614. गण्डः कटो मदो दानं वमथुः करशीकरः ॥
1615. कुम्भौ तु पिण्डौ शिरसस्तयोर्मध्ये विदुः पुमान् ॥
1616. अवग्रहो ललाटं स्यादीषिका त्वक्षिकूटकम् ॥
1617. अपाङ्गदेशो निर्याणं कर्णमूलं तु चूलिका ॥
1618. अधः कुम्भस्य वाहित्थं प्रतिमानमधोऽस्य यत् ॥
1619. आसनं स्कन्धदेशः स्यात्पद्मकं बिन्दुजालकम् ॥
1620. पार्श्वभागः पक्षभागो दन्तभागस्तु योऽग्रतः ॥
1621. द्वौ पूर्वपश्चाज्जङ्घादिदेशौ गात्रावरे क्रमात् ॥
1622. तोत्रं वेणुकमालानं बन्धस्तम्भेऽथ श्रृङ्खले ॥
1623. अन्दुको निगडोऽस्त्री स्यादङ्कुशोऽस्त्री स्रिणः स्त्रियाम् ॥
1624. दूष्या (चूषा) कक्ष्या वरत्रा स्यात्कल्पना सज्जना समे ॥
1625. प्रवेण्यास्तरणं वर्णः परिस्तोमः कुथो द्वयोः ॥

1626. वीतं त्वसारं हस्त्यश्वं वारी तु गजबन्धनी ॥
1627. घोटके वीति (पीति) तुरगतुरङ्गाश्वतुरङ्गमाः ॥
1628. वाजिवाहार्वगन्धर्वहयसैन्धवसप्तयः ॥
1629. आजानेयाः कुलीनाः स्युर्विनीताः साधुवाहिनः ॥
1630. वनायुजाः पारसीकाः काम्बोजाः बाह्लिका हयाः ॥
1631. ययुरश्वोऽश्वमेधीयो जवनस्तु जवाधिकः ॥
1632. पृष्ठ्यः स्थौरी सितः कर्को रथ्यो वोढा रथस्य यः ॥
1633. बालः किशोरो वाम्यश्वा वडवा वाडवं गणे ॥
1634. त्रिष्वाश्वीनं यदश्वेन दिनेनैकेन गम्यते ॥
1635. कश्यं तु मध्यमश्वानां हेषा ह्रेषा च निस्वनः ॥
1636. निगालस्तु गलोद्देशो वृन्दे त्वश्वीयमाश्ववत् ॥
1637. आस्कन्दितं धौरितकं रेचितम् वल्गितं प्लुतम् ॥
1638. गतयोऽमूः पञ्च धारा घोणा तु प्रोथमस्त्रियाम् ॥
1639. कविका तु खलीनोऽस्त्री शफं क्लीबे खुरः पुमान् ॥
1640. पुच्छोऽस्त्री लूमलाङ्गूले वालहस्तश्च वालधिः ॥
1641. त्रिषूपावृत्तलुठितौ परावृत्ते मुहुर्भुवि ॥
1642. याने चक्रिणि युद्धार्थे शताङ्गः स्यन्दनो रथः ॥
1643. असौ पुष्परथश्चक्रयानं न समराय यत् ॥

1644. कर्णीरथः प्रवहणं डयनं च समं त्रयम् ॥
1645. क्लीबेऽनः शकटोऽस्त्री स्याद्गन्त्री कम्बलिवाह्यकम् ॥
1646. शिबिका याप्ययानं स्याद्दोला प्रेङ्खाअदिकाः स्त्रियाम् ॥
1647. उभौ तु द्वैपवैयाघ्रौ द्वीपिचर्माव्रते रथे ॥
1648. पाण्डुकम्बलसंवीतः स्यन्दनः पाण्डुकम्बली ॥
1649. रथे काम्बलवास्त्राद्याः कम्बलादिभिराव्रते ॥
1650. त्रिषु द्वैपादयो रथ्या रथकड्या रथव्रजे ॥
1651. धूः स्त्री क्लीबे यानमुखं स्याद्रथाङ्गमपस्करः ॥
1652. चक्रं रथाङ्गं तस्यान्ते नेमिः स्त्री स्यात्प्रधिः पुमान् ॥
1653. पिण्डिका नाभिरक्षाग्रकीलके तु द्वयोरणिः ॥
1654. रथगुप्तिर्वरूथो ना कूबरस्तु युगंधरः ॥
1655. अनुकर्षो दार्वधःस्थं प्रासङ्गो ना युगाद्युगः ॥
1656. सर्वं स्याद्वाहनं यानं युग्यं पत्रं च धोरणम् ॥
1657. परम्परावाहनं यत्तद्वैनीतकमस्त्रियाम् ॥
1658. आधोरणा हस्तिपका हस्त्यारोहा निषादिनः ॥
1659. नियन्ता प्राजिता यन्ता सूतः क्षत्ता च सारथिः ॥
1660. सव्येष्ठदक्षिणस्थौ च संज्ञा रथकुटुम्बिनः ॥
1661. रथिनः स्यन्दनारोहा अश्वारोहास्तु सादिनः ॥

1662. भटा योधाश्च योद्धारः सेनारक्षास्तु सैनिकाः ॥
1663. सेनायां समवेता ये सैन्यास्ते सैनिकाश्च ते ॥
1664. बलिनो ये सहस्रेण साहस्रास्ते सहस्रिणः ॥
1665. परिधिस्थः परिचरः सेनानीर्वाहिनीपतिः ॥
1666. कञ्चुको वारबाणोऽस्त्री यत्तु मध्ये सकञ्चुकाः ॥
1667. बध्नन्ति तत्सारसनमधिकाङ्गोऽथ शीर्षकम् ॥
1668. शीर्षण्यं च शिरस्त्रेऽथ तनुत्रं वर्म दंशनम् ॥
1669. उरश्छदः कङ्कटको जागरः कवचोऽस्त्रियाम् ॥
1670. आमुक्तः प्रतिमुक्तश्च पिनद्धश्चापिनद्धवत् ॥
1671. संनद्धो वर्मितः सज्जो दंशितो व्युढकङ्कटः ॥
1672. त्रिष्वामुक्तादयो वर्मभृतां कावचिकं गणे ॥
1673. पदातिपत्तिपदगपादातिकपदातयः ॥
1674. पद्गश्च पदिकश्चाथ पादातं पत्तिसंहतिः ॥
1675. शस्त्राजीवे काण्डप्रष्ठायुधीयायुधिकाः समाः ॥
1676. क्रतहस्तः सुप्रयोगविशिखः क्रतपुङ्खवत् ॥
1677. अपराद्धप्रषत्कोऽसौ लक्ष्याद्यश्च्युतसायकः ॥
1678. धन्वी धनुष्मान्धानुष्को निषङ्ग्यस्त्री धनुर्धरः ॥
1679. स्यात्काण्डवांस्तु काण्डीरः शाक्तीकः शक्तिहेतिकः ॥

1680. याष्टीकपारश्वथिकौ यष्टिपर्श्वथहेतिकौ ॥
1681. नैस्त्रिंशिकोऽसिहेतिः स्यात्समौ प्रासिककौन्तिकौ ॥
1682. चर्मी फलकपाणिः स्यात्पताकी वैजयन्तिकः ॥
1683. अनुप्लवः सहायश्चाऽनुचरोऽनुचरोऽभिचरः समाः ॥
1684. पुरोगाऽग्रेसरप्रष्ठाऽग्रतःसरपुरःसराः ॥
1685. पुरोगमः पुरोगामी मन्दगामी तु मन्थरः ॥
1686. जङ्घालोऽतिजवस्तुल्यौ जङ्घाकरिकजाङ्घिकौ ॥
1687. तरस्वी त्वरितो वेगी प्रजस्वी जवनो जवः ॥
1688. जय्यो यः शक्यते जेतुं जेयो जेतव्यमात्रके ॥
1689. जैत्रस्तु जेता यो गच्छत्यलं विद्विषतः प्रति ॥
1690. सोऽभ्यमित्रोऽभ्यमित्रीयोऽप्यभ्यमित्रीण इत्यपि ॥
1691. ऊर्जस्वलः स्यादूर्जस्वी य ऊर्जोऽतिशयान्वितः ॥
1692. स्वादुरस्वानुरसिलो रथिको रथिरो रथी ॥
1693. कामगाम्यनुकामीनो ह्यत्यन्तीनस्तथा भ्रशम् ॥
1694. शूरो वीरश्च विक्रान्तो जेता जिष्णुश्च जित्वरः ॥
1695. सांयुगीनो रणे साधुः शस्त्रजीवाऽऽदयस्त्रिषु ॥
1696. ध्वजिनी वाहिनी सेना प्रतनाऽनीकिनी चमूः ॥
1697. वरूथिनी बलं सैन्यं चक्रं चाऽनीकमस्त्रियाम् ॥

1698. व्यूहस्तु बलविन्यासो भेदादण्डाऽऽदयो युधि ॥
1699. प्रत्यासारो व्यूहपार्ष्णिः सैन्यप्रष्ठे प्रतिग्रहः ॥
1700. एकेभैकरथा त्र्यश्वा पत्तिः पञ्चपदातिका ॥
1701. पत्त्यङ्गैस्त्रिगुणैः सर्वैः क्रमादाख्या यथोत्तरम् ॥
1702. सेनामुखं गुल्मगणौ वाहिनी प्रतना चमूः ॥
1703. अनीकिनी दशाऽनीकिन्यक्षौहिण्यथ संपदि ॥
1704. संपत्तिः श्रीश्च लक्ष्मीश्च विपत्त्यां विपदापदौ ॥
1705. आयुधं तु प्रहरणं शस्त्रमस्त्रमथाऽस्त्रियौ ॥
1706. धनुश्चापौ धन्वशरासनकोदण्डकार्मुकम् ॥
1707. इष्वासोऽप्यथ कर्णस्य कालप्रष्ठं शरासनम् ॥
1708. कपिध्वजस्य गाण्डीवगाण्डिवौ पुंनपुंसकौ ॥
1709. कोटिरस्याऽटनी गोधातले ज्याघातवारणे ॥
1710. लस्तकस्तु धनुर्मध्यं मोर्वी ज्या शिञ्जिनी गुणः ॥
1711. स्यात्प्रत्यालीढमालीढमित्यादि स्थानपञ्चकम् ॥
1712. लक्ष्यं लक्षं शरव्यं च शराभ्यास उपासनम् ॥
1713. प्रषत्कबाणविशिखा अजिह्मगखगाऽऽशुगाः ॥
1714. कलम्बमार्गणशराः पत्री रोप इषुर्द्वयोः ॥
1715. प्रक्ष्वेडनास्तु नाराचाः पक्षो वाजस्त्रिषूत्तरे ॥

1716. निरस्तः प्रहिते बाणे विषाऽक्ते दिग्धलिप्तकौ ॥
1717. तूणोपासङ्गतूणीरनिषङ्गा इषुधिर्द्वयोः ॥
1718. तूण्यां खड्गे तु निस्त्रिंशचन्द्रहासाऽसिरिष्टयः ॥
1719. कौक्षेयको मण्डलाग्रः करवालः कृपाणवत् ॥
1720. त्सरुः खड्गादिमुष्टौ स्यान्मेखला तन्निबन्धनम् ॥
1721. फलकोऽस्त्री फलं चर्म संग्राहो मुष्टिरस्य यः ॥
1722. द्रुघणो मुद्गरघनौ स्यादीली करवालिका ॥
1723. भिन्दिपालः सृगास्तुल्यौ परिघः परिघातिनः ॥
1724. द्वयोः कुठारः स्वधितिः परशुश्च परश्वधः ॥
1725. स्याच्छस्त्री चाऽसिपुत्री च छुरिका चाऽसिधेनुका ॥
1726. वा पुंसि शल्यं शङ्कुर्ना सर्वला तोमरोऽस्त्रियाम् ॥
1727. प्रासस्तु कुन्तः कोणस्तु स्त्रियः पाल्यश्रिकोटयः ॥
1728. सर्वाभिसारः सर्वौघः सर्वसन्नहनार्थकः ॥
1729. लोहाभिसारोऽस्त्रभृतां राज्ञानां नीराजनाविधिः ॥
1730. यत्सेनयाऽभिगमनमरौ तदभिषेणनम् ॥
1731. यात्रा व्रज्याऽभिनिर्याणं प्रस्थानं गमनं गमः ॥
1732. स्यादासारः प्रसरणं प्रचक्रं चलितार्थकम् ॥
1733. अहितान्प्रत्यभीतस्य रणे यानमभिक्रमः ॥

1734. वैतालिका बोधकराश्चाक्रिका घाण्टिकार्थकाः ||
1735. स्युर्मागधास्तु मगधा बन्दिनः स्तुतिपाठकाः ||
1736. संशप्तकास्तु समयात् संग्रामादनिवर्तिनः ||
1737. रेणुर्द्वयोः स्त्रियां धूलिः पांसुर्ना न द्वयो रजः ||
1738. चूर्णे क्षोदः समुत्पिञ्जपिञ्जलौ भृशमाकुले ||
1739. पताका वैजयन्ती स्यात्केतनं ध्वजमस्त्रियाम् ||
1740. सा वीराशंसनं युद्धभूमिर्याऽतिभयप्रदा ||
1741. अहं पूर्वमहं पूर्वमित्यहंपूर्विका स्त्रियाम् ||
1742. आहोपुरुषिका दर्पाद्या स्यात्संभावनाऽऽत्मनि ||
1743. अहमहमिका तु सा स्यात् परस्परं यो भवत्यहङ्कारः ||
1744. द्रविणं तरः सहोबलशौर्याणि स्थाम शुष्मं च ||
1745. शक्तिः पराक्रमः प्राणो विक्रमस्त्वतिशक्तिता ||
1746. वीरपाणं तु यत्पानं वृत्ते भाविनि वा रणे ||
1747. युद्धमायोधनं जन्यं प्रघनं प्रविदारणम् ||
1748. मृधमास्कन्दनं संख्यं समीकं सांपरायिकम् ||
1749. अस्त्रियां समराऽनीकरणाः कलहविग्रहौ ||
1750. संप्रहाराऽभिसंपात कलिसंस्फोट संयुगाः ||
1751. अभ्यामर्द समाघआत संग्रामाऽभ्यागमाऽऽहवाः ||

1752. समुदायः स्त्रियः संयत्समित्याऽऽजिसमिद्युधः ॥
1753. नियुद्धं बाहुयुद्धेऽथ तुमुलं रणसंकुले ॥
1754. क्ष्वेदा तु सिंहनादः स्यात् करिणां घटना घटा ॥
1755. क्रंदनं योधसंरावो ब्रूंहितं करिगजिर्तम् ॥
1756. विस्फारो धनुषः स्वानः पताहाऽऽदम्बरओ समौ ॥
1757. प्रसभं तु बलात्कारो हठोऽथ स्खलितं छलम् ॥
1758. अजन्यं क्लीबमुत्पात उपसगर्ः समं त्रयम् ॥
1759. मूछार् तु कश्मलं मोहोऽअप्यवमदर्स् तु पीदनम् ॥
1760. अभ्यवस्कन्दनं त्वभ्यासादनं विजयो जयः ॥
1761. वैरशुद्धिः प्रतीकारो वैरनियर्आतनं च सा ॥
1762. प्रद्रावोद्द्रावसंद्राव संदावा विद्रवो द्रवः ॥
1763. अपक्रमोऽपयानं च रणे भंगः पराजयः ॥
1764. पराजितपराभूतौ त्रिषु नष्टतिरोहितौ ॥
1765. प्रमापणं निबहर्णं निकारणं विशारणम् ॥
1766. प्रवासनं परासनं निषूदनं निहिंसनम् ॥
1767. निवार्सनं संज्ञपनं निगर्न्थनमपासनम् ॥
1768. निस्तहर्णं निहननं क्षणनं परिवजर्नम् ॥
1769. निवार्पणं विशसनं मारणं प्रतिघातनम् ॥

1770. उद्वासन प्रमथन क्रथनोज्जासनानि च ||
1771. आलम्भपिञ्जविशरघातोन्माथवधा अपि ||
1772. स्यात् पञ्चता कालधर्मो दिष्टान्तः प्रलयोऽत्ययः ||
1773. अन्तो नाशो द्वयोर् मृत्युर् मरणं निधनोऽस्त्रियाम् ||
1774. परासुप्राप्तपंचत्वपरेतप्रेतसंस्थिताः ||
1775. मृतप्रमीतौ त्रिष्वेते, चिता चित्या चितिः स्त्रियाम् ||
1776. कबंधोऽस्त्री क्रिया युक्तमपमूर्धकलेवरम् ||
1777. श्मशानं स्यात् पितृवनं कुणपः शवमस्त्रियाम् ||
1778. प्रग्रहोपग्रहौ बंद्यां, कारा स्यात् बंधनालये ||
1779. पूंसि भूम्न्यसवः प्राणाश् चैवं, जीवोऽसुधारणम् ||
1780. आयुर् जीवितकालो, ना जीवतुर् जीवनौषधम् ||
1781. वैश्यवर्गः ||
1782. ऊरव्य ऊरुज अर्या वैश्या भूमिस्पृशो विशः ||
1783. आजीवो जीविका वातार् वृत्तिर् वतर्नजीवने ||
1784. स्त्रियां कृषिः पाशुपाल्यं वाणिज्यं चेति वृत्तयः ||
1785. सेवा श्ववृत्तिरनृतं कृशिरुञ्छशिलं त्वृतम् ||
1786. द्वे याचिताऽयाचितयोर् यथासंख्यं मृताऽमृते ||
1787. सत्यानृतं वणिग्भावः, स्यादृणं पयुर्दञ्चनम् ||

1788. उद्धारोऽथर्प्रयोगस् तु कुसीदं वृद्धिजीविका ॥
1789. याञ्चयाऽऽप्तं याचितकं निमयादापमित्यकम् ॥
1790. उत्तमणार्ऽधमणौर् द्वौ प्रयोक्तृ ग्राहकौ क्रमात् ॥
1791. कुसीदिको वाधुर्षिको वृद्ध्याजीवश् च वार्धुषिः ॥
1792. क्षेत्राजीवः कषर्कश्च कृषिकश् च कृषीवलः ॥
1793. क्षेत्रं व्रैहेयशालेयं व्रीहिशाल्युद्भवोचितम् ॥
1794. यव्यं यवक्यं यष्टिक्यं यवाऽऽदिभवनं हि यत् ॥
1795. तिल्यतैलीनवन् माषोमाऽणुभङ्गाद्विरूपता ॥
1796. मौद्गीनकौद्रवीणाऽऽदि शेषधान्योद्भवक्षमम् ॥
1797. शाकक्षेत्राऽऽदिके शाकशाकतं शाकशाकिनम् ॥
1798. बीजाकृतं तूप्रकृष्टे सीत्यं कृष्टं च हल्यवत् ॥
1799. त्रिगुणाकृतं तृतीयाकृतं त्रिहल्यं त्रिसीत्यमपि तस्मिन् ॥
1800. द्विगुणाकृते तु सवरं पूवरं शम्बाकृतमपीह ॥
1801. द्रोणाऽऽढकाऽऽदि वापाऽऽदौ द्रौणिकाऽऽढकिकाऽऽदयः ॥
1802. ख़्हरीवापस् तु खारीक उत्तमणार्ऽऽदयस् त्रिषु ॥
1803. पुन्नपुंसकयोर् वप्रः केदारः क्षेत्रमस्य तु ॥
1804. कैदारकं स्यात् कैदायरं क्षेत्रं कैदारिकं गणे ॥
1805. लोष्टानि लेष्टवः पुंसि कोटिशो लोष्टभेदनः ॥

1806. प्राजनं तोदनं तोत्रं खनित्रमवदारणे ॥
1807. दात्रं लवित्रमाबन्धो योत्रं योक्त्रमथो फलम् ॥
1808. निरीषं कुटकं फालः कृषको लांगलं हलम् ॥
1809. गोदारणं च सीरोऽथ शम्या स्त्री युगकीलकः ॥
1810. ईष लांगलदंडः स्यात् सीत लाङ्गलपद्धतिः ॥
1811. पुंसि मेधिः खले दारु न्यस्तं यत् पशुबन्धने ॥
1812. आशुर् व्रीहिः पाटलः स्याच्छितशूकयवौ समौ ॥
1813. तोक्मस् तु तत्र हरिते कलायस् तु सतीनकः ॥
1814. हरेणुरेणुकौ चाऽस्मिन् कोरदूषस् तु कोद्रवः ॥
1815. मंगल्यको मसूरोऽथ मकुष्ठक मयुष्ठकौ ॥
1816. वनमुद्गे सषर्पे तु द्वौ तंतुभकदम्बकौ ॥
1817. सिद्धार्थस् त्वेष धवलो गोधूमः सुमनः समौ ॥
1818. स्याद् यावकस् तु कुल्माषश् चणको हरिमन्थकः ॥
1819. द्वौ तिले तिलपेजश् च तिलपिञ्जश् च निष्फले ॥
1820. क्षवः क्षुताभिजननो राजिका कृष्णिकाऽऽसुरी ॥
1821. स्त्रियौ कङ्गुप्रियङ्गू द्वे अतसी स्यादुमा क्षुमा ॥
1822. मातुलानी तु भङ्गायां व्रीहि भेदस् त्वणुः पुमान् ॥
1823. किंशारुः सस्यशूकं स्यात् कणिशं सस्यमञ्जरी ॥

1824. धान्यं व्रीहिः स्तम्बकरिः स्तम्बो गुच्छस् तृणादिनः ॥
1825. नाडी नालं च काण्डोऽस्य पलालोऽस्त्री स निष्फलः ॥
1826. कडङ्गरो बुसं क्लीबे धान्यत्वचि तुषः पुमान् ॥
1827. शूकोऽस्त्री श्लक्ष्णतीक्ष्णाऽग्रे शमी शिम्बा त्रिषूत्तरे ॥
1828. ऋद्धमावसितं धान्यं पूतं तु बहुलीकृतम् ॥
1829. माषाऽऽदयः शमीधान्ये शूकधान्ये यवाऽऽदयः ॥
1830. शालयः कलमाद्याश् च षष्टिकाद्याश् च पुंस्यमी ॥
1831. तृणधान्यानि नीवाराः स्त्री गवेधुर् गवेधुका ॥
1832. अयोग्रं मुसलोऽस्त्री स्यादुदूखलमुलूखलम् ॥
1833. प्रस्फोटनं शूपर्मस्त्री चालनी तितौः पुमान् ॥
1834. स्यूतप्रसेवौ कण्डोलपिटौ कटकिलिञ्जकौ ॥
1835. समानौ रसवत्यां तु पाकस्थानमहानसे ॥
1836. पौरोगवस् तदध्यक्षः सूपकारास् तु बल्लवाः ॥
1837. आरालिका आन्धसिकाः सूदा औदनिका गुणाः ॥
1838. आपूपिकः कान्दविको भक्ष्यकार इमे त्रिषु ॥
1839. अश्मन्तमुद्धानमधिश्रयणी चुल्लिरन्तिका ॥
1840. अङ्गारधानिकाऽअंगारशकट्यपि हसन्त्यपि ॥
1841. हसन्यप्यथ न स्त्री स्यादङ्गारोऽलातमुल्मुकम् ॥

1842. क्लीबेऽम्बरीपं भ्राष्ट्रो ना कन्दुर् वा स्वेदनी स्त्रियाम् ॥
1843. अलिञ्जरः स्यान्मणिकं ककर्य्यर्लुर् गलन्तिका ॥
1844. पिठरः स्थाल्युखा कुण्डं कलशस् तु त्रिषु द्वयोः ॥
1845. घटः कुटनिपावस्त्री शरावो वधर्मानकः ॥
1846. ऋजीषं पिष्टपचनं कंसोऽस्त्री पानभाजनम् ॥
1847. कुतूः कृत्तेः स्नेहपात्रं सैवाऽल्पा कुतुपः पुमान् ॥
1848. सवर्मावपनं भाण्डं पात्रामत्रे च भाजनम् ॥
1849. दविर् कम्बिः खजाका च स्यात् तद्दूर् दारुहस्तकः ॥
1850. अस्त्री शाकं हरितकं शिग्रुरस्य तु नाडिका ॥
1851. कलम्बश् च कदम्बश् च वेषवार उपस्करः ॥
1852. तिन्तिडीकं च चुक्रं च वृक्षाम्लमथ वेल्लजम् ॥
1853. मरीचं कोलकं कृष्णभूषणं धमर्पत्तनम् ॥
1854. जीरको जरणोऽजाजि कणाः कृष्णे तु जीरके ॥
1855. सुषवी कारवी पृथ्वी पृथुः कालोपकुञ्जिका ॥
1856. आर्द्रकं शृङ्गबेरं स्यादथ छत्रा वितुन्नकम् ॥
1857. कुस्तुम्बरु च धान्याकमथ शुण्ठी महौषधम् ॥
1858. स्त्रीनपुंसकयोर्विश्वं नागरं विश्वभेषजम् ॥
1859. आरनालकसौवीरकुल्माषऽभिशुतानि च ॥

1860. अवन्तिसोमधान्याम्लकुञ्जलानि च काञ्जिके ॥
1861. सहस्रवेधि जतुकं बल्हीकं हिङ्गु रामठम् ॥
1862. तत्पत्री कारवी पृथ्वी बाष्पिका कबरी पृथुः ॥
1863. निशाऽऽख्या काञ्चनी पीता हरिद्रा वरवर्णिनी ॥
1864. सामुद्रं यत् तु लवणमक्षीवं वशिरं च तत् ॥
1865. सैन्धवोऽस्त्री शीतशिवं माणिमन्थं च सिन्धुजे ॥
1866. रौमकं वसुकं पाक्यं बिडं च कृतके द्वयम् ॥
1867. सौवर्चलेऽक्षरुचके तिलकं तत्र मेचके ॥
1868. मत्स्यन्डी फाणितं खण्डविकारे शर्करा सिता ॥
1869. कूर्चिका क्षीरविकृतिः स्याद्रसाला तु मार्जिता ॥
1870. स्यात्तेमनं तु निष्ठानं त्रिलिङ्गा वासिताऽवधेः ॥
1871. शूलाकृतं भटित्रं च शूल्यमुख्यं तु पैठरम् ॥
1872. प्रणीतमुपसंपन्नं प्रयस्तं स्यात्सुसंस्कृतम् ॥
1873. स्यात्पिच्छिलं तु विजिलं संमृष्टं शोधितं समे ॥
1874. चिक्कणं मसृणं स्निग्धं तुल्ये भावितवासिते ॥
1875. आपक्कं पौलिरभ्यूषो लाजाः पुंभूम्नि चाऽक्षताः ॥
1876. पृथकः स्याच्चिपिटको धाना भृष्टयवे स्त्रियः ॥
1877. पूपोऽपूपः पिष्टकः स्यात्करम्भो दधिसक्तवः ॥

1878. भिस्सा स्त्री भक्तमन्धोऽन्नमोदनोऽस्त्री स दीदिविः ॥
1879. भिस्सटा दग्धिका सर्वरसाऽग्रे मण्डमस्त्रियाम् ॥
1880. मासराऽऽचामनिस्रावा मण्डे भक्तसमुद्भवे ॥
1881. यवागूरुष्णिका श्राणा विलेपी तरला च सा ॥
1882. म्रक्षणाऽभ्यञ्जने तैलं कृसरस्तु तिलौदनः ॥
1883. गव्यं त्रिषु गवां सर्वं गोविड्गोमयस्त्रियाम् ॥
1884. तत्तु शुष्कं करीषोऽस्त्री दुग्धं क्षीरं पयस्समम् ॥
1885. पयस्यमाज्यदध्याऽऽदि त्रप्स्यं दधि धनेतरत् ॥
1886. घृतमाज्यं हविः सर्पिर् नवनीतं नवोद्धृतम् ॥
1887. तत्तु हैयङ्गवीनं यत् ह्योघोदोहोद्भवं गृतम् ॥
1888. दन्डाहतं कालशेयमरिष्टमपि गोरसः ॥
1889. तक्रं ह्युदश्विन् मथितं पादाम्ब्वर्धाम्बु निर्जलम् ॥
1890. मन्डम् दधिभवं मस्तु पीयूषोऽभिनवं पयः ॥
1891. अशनाया बुभुक्षा क्षुद् ग्रासस्तु कवलः पुमान् ॥
1892. सपीतिः स्त्री तुल्यपानं सग्धिः स्त्री सहभोजनम् ॥
1893. उदन्या तु पिपासा तृट् तर्पो जग्धिस्तु भोजनम् ॥
1894. जेमनं लेह आहारो निघासो न्याद इत्यपि ॥
1895. सौहित्यं तर्पणं तृप्तिः फेला भुक्तसमुज्झितम् ॥

1896. कामं प्रकामं पर्याप्तं निकामेष्टं यथेप्सितम् ॥
1897. गोपे गोपाल गोसंख्य गोधुगाभीर वल्लवाः ॥
1898. गोमहिष्याऽऽदिकं पादबन्धनं द्वौ गवीश्वरे ॥
1899. गोमान् गोमी गोकुलं तु गोधनं स्यात्गवां व्रजे ॥
1900. त्रिष्वाशितंगवीनं तद्गावो यत्राऽशिताः पुरा ॥
1901. उक्षा भद्रो बलीवर्द ऋषभो वृषभो वृषः ॥
1902. अनड्वान् सौरभेयो गौरुक्ष्णां संहतिरौक्षकम् ॥
1903. गव्या गोत्रा गवां वत्सधेन्वोर् वात्सकधैनुके ॥
1904. उक्षा महान् महोक्षः स्याद्वृद्धोक्षस्तु जरद्गवः ॥
1905. उत्पन्न उक्षा जातोक्षः सद्यो जातस्तु तर्णकः ॥
1906. शकृत्करिस्तु वत्सस्याद् दम्यवत्सतरौ समौ ॥
1907. आर्षभ्यः षण्डतायोग्यः षण्डो गोपतिरिट्चरः ॥
1908. स्कन्धदेशे स्वस्य वहः सास्ना तु गलकम्बलः ॥
1909. स्यान्नस्तितस्तु नस्योतः प्रष्ठवाड् युगपार्श्वगः ॥
1910. युगाऽऽदीनां तु वोढारो युग्यप्रासंग्यशाकटाः ॥
1911. खनति तेन तद्वोढाऽस्येदं हालिकसैरिकौ ॥
1912. धुर्वहे धुर्य धौरेय धुरीणाः सधुरन्धराः ॥
1913. उभावेकधुरीणैकधुरावेकधुरावहे ॥

1914. स तु सर्वधुरीणः स्याद्यो वै सर्वधुराऽऽवहः ॥
1915. माहेयी सौरभेयी गौरुस्रा माता च शृङ्गिणी ॥
1916. अर्जुन्यघ्न्या रोहिणी स्यादुत्तमा गोषु नैचिकी ॥
1917. वर्णाऽऽदिभेदात्संज्ञाः स्युः शबलीधवलाऽऽदयः ॥
1918. द्विहायनी द्विवर्षा गौरेकाऽब्दा त्वेकहायनी ॥
1919. चतुरब्दा चतुर्हाण्येवं त्र्यब्दा त्रिहायणी ॥
1920. वशा वन्ध्याऽवतोका तु स्रवद्गर्भाऽथ संधिनी ॥
1921. आक्रान्ता वृषभेणाथ वेहद् गर्भोपघातिनी ॥
1922. काल्योपसर्या प्रजने प्रष्ठौही बालगर्भिणी ॥
1923. स्यादचण्डी तु सुकरा बहुसूतिः परेष्टुका ॥
1924. चिरप्रसूता बष्कयणी धेनुः स्यात्नवसूतिका ॥
1925. सुव्रता सुखसंदोह्या पीनोध्नी पीवरस्तनी ॥
1926. द्रोणक्षीरा द्रोणदुग्धा धेनुष्या बन्धके स्थिता ॥
1927. समांसमीना सा यैव प्रतिवर्षप्रसूतये ॥
1928. ऊधस्तु क्लीबमापीनं समौ शिवककीलकौ ॥
1929. न पुम्सि दाम संदानं पशुरज्जुस्तु दामनी ॥
1930. वैशाखमन्थमन्थान मन्थानो मन्थदन्डके ॥
1931. कुठरो दन्डविष्कम्भो मन्थनी गर्गरी समे ॥

1932. उष्ट्रे क्रमेलकमयमहाङ्गाः करभः शिशुः ॥
1933. करभाः स्युः शृङ्खलका दारवैः पादबन्धनैः ॥
1934. अजा च्छागी शुभच्छागबस्तच्छगलका अजे ॥
1935. मेढ्रोरभ्रोरणोर्णायु मेष वृष्णय एडके ॥
1936. उष्ट्रोरभ्राऽजवृन्दे स्यादौष्ट्रकौरभ्रकाऽऽजकम् ॥
1937. चक्रीवन्तस्तु वालेया रासभा गर्दभाः खराः ॥
1938. वैदेहकः सार्थवाहो नैगमो वाणिजो वणिक् ॥
1939. पण्याजीवो ह्यापणिकः क्रयविक्रयिकश्च सः ॥
1940. विक्रेता स्याद्विक्रयिकः क्रायिकक्रयिकौ समौ ॥
1941. वाणिज्यं तु वणिज्या स्यान् मूल्यं वस्नोऽप्यवक्रयः ॥
1942. नीवी परिपणो मूलधनं लाभोऽधिकं फलम् ॥
1943. परिदानं परीवर्तो नैमेयनियमावपि ॥
1944. पुमानुपनिधिर्न्यासः प्रतिदानं तदर्पणम् ॥
1945. क्रये प्रसारितं क्रय्यं क्रेयं क्रेतव्यमात्रके ॥
1946. विक्रेयं पणितव्यं च पण्यं क्रय्याऽऽदयस्त्रिषु ॥
1947. क्लीबे सत्यापनं सत्यङ्कारः सत्याकृतिः स्त्रियाम् ॥
1948. विपणो विक्रयः संख्याः संख्येये ह्यादश त्रिषु ॥
1949. विंशत्याऽऽद्याः सदैकत्वे सर्वाः संख्येयसंख्ययोः ॥

1950. संख्याऽर्थे द्विबहुत्वे स्तस् तासु चाऽऽनवतेः स्त्रियः ॥
1951. पङ्क्तेः शतसहस्राऽऽदि क्रमाद्दशगुणोत्तरम् ॥
1952. यौतवं द्रुवयं पाय्यमिति मानाऽर्थकं त्रयम् ॥
1953. मानं तुलाङ्गुलिप्रस्थैर् गुञ्जाः पञ्जाऽऽद्यमाषकः ॥
1954. ते षोडशाऽक्षः कर्षोऽस्त्री पलं कर्षचतुष्टयम् ॥
1955. सुवर्णबिस्तौ हेम्नोऽक्षे कुरुबिस्तस्तु तत्पले ॥
1956. तुला स्त्रियां पलशतं भारः स्याद्विंशतिस्तुलाः ॥
1957. आचितो दश भाराः स्युः शाकटो भार आचितः ॥
1958. कार्षापणः कार्षिकः स्यात् कार्षिके ताम्रिके पणः ॥
1959. अस्त्रियामाढकद्रोणौ खारी वाहो निकुञ्चकः ॥
1960. कुडवः प्रस्थ इत्याऽऽद्याः परिमाणाऽर्थकाः पृथक् ॥
1961. पादस्तुरीयो भागः स्यादंशभागौ तु वण्टके ॥
1962. द्रव्यं वित्तं स्वापतेयं रिक्थमृक्थं धनं वसु ॥
1963. हिरण्यं द्रविणं द्युम्नमर्थरैविभवा अपि ॥
1964. स्यात्कोशश्च हिरण्यं च हेमरूप्ये कृताऽकृते ॥
1965. ताभ्यां यदन्यत् तत्कुप्यं रूप्यं तद् द्वयमाहतम् ॥
1966. गारुत्मतं मरकतमश्मगर्भो हरिन्मणिः ॥
1967. शोणरत्नं लोहितकः पद्मरागोऽथ मौक्तिकम् ॥

1968. मुक्ताऽथ विद्रुमः पुंसि प्रवालं पुन्नपुंसकम् ॥
1969. रत्नं मणिर्द्वयोरश्मजातौ मुक्ताऽऽदिकेऽपि च ॥
1970. स्वर्णं सुवर्णं कनकं हिरण्यं हेमकाटकम् ॥
1971. तपनीयं शातकुम्भं गाङ्गेयं भर्म कर्वुरम् ॥
1972. चामीकरं जातरूपं महारजतकाञ्चने ॥
1973. रुक्मं कार्तस्वरं जाम्बूनदमष्टापदोऽस्त्रियाम् ॥
1974. अलङ्कारसुवर्णं यच्छृङ्गीकनकमित्यदः ॥
1975. दुर्वर्णं रजतं रूप्यं खर्जूरं श्वेतमित्यपि ॥
1976. रीतिः स्त्रियामारकूटो न स्त्रियामथ ताम्रकम् ॥
1977. शुल्बं म्लेच्छमुखं द्व्यष्टवरिष्टोदुम्बराणि च ॥
1978. लोहोऽस्त्री शस्त्रकं तीक्ष्णं पिन्डं कालायसाऽयसी ॥
1979. अश्मसारोऽथ मण्डूरं सिंहाणमपि तन्मले ॥
1980. सर्वं च तैजसं लौहं विकारस्त्वयसः कुशी ॥
1981. क्षारः काचोऽथ चपलो रसः सूतश्च पारदे ॥
1982. गवलं माहिषं शृङ्गमभ्रकं गिरिजाऽमले ॥
1983. स्रोतोञ्जनं तु मौवीरं कापोताञ्जनयामुने ॥
1984. तुत्थाञ्जनं शिखिग्रीवं वितुन्नकमयूरके ॥
1985. कर्परी दाविंकाक्कातोद्भवं तुत्थं रसाञ्जनम् ॥

1986. रसगर्भं तार्क्ष्यशैलं गन्धाश्मनि तु गन्धिकः ॥
1987. सौगन्धिकश्च चक्षुष्याकुलाल्यौ तु कुलत्थिका ॥
1988. रीतिपुष्पं पुष्पके तु पुष्पकं कुसुमाञ्जनम् ॥
1989. पिञ्जरं पीतनं तालमालं च हरितालके ॥
1990. गैरेयमर्थ्यं गिरिजमश्मजं च शिलाजतु ॥
1991. वोलगन्धरसप्राणपिण्डगोपरसाः समाः ॥
1992. डिण्डीरोऽब्धिकफः फेनः सिन्दूरं नागसंभवम् ॥
1993. नागसीसकयोगेष्टवप्राणि त्रिषु पिञ्चटम् ॥
1994. रङ्गवङ्गे अथ पिचुस् तूलोऽथ कमलोत्तरम् ॥
1995. स्यात्कुसुम्भं वह्निशिखं महारजनमित्यपि ॥
1996. मेषकम्बल ऊर्णायुः शशोर्णं शशलोमनि ॥
1997. मधु क्षौद्रं माक्षिकाऽऽदि मधूच्छिष्टं तु सिक्थकम् ॥
1998. मनःशिला मनोगुप्ता मनोह्वा नागजिह्विका ॥
1999. नैपाली कुनटी गोला यवक्षारो यवाग्रजः ॥
2000. पाक्योऽथ सर्जिकाक्षारः कापोतः सुखवर्चकः ॥
2001. सौवर्चलं स्याद्रुचकं त्वक्क्षीरी वंशरोचना ॥
2002. शिग्रुजं श्वेतमारिचं मोरटं मूलमैक्षवम् ॥
2003. ग्रन्थिकं पिप्पलीमूलं चटिकाशिर इत्यपि ॥

2004. गोलोमी भूतकेशो ना पत्राङ्गं रक्तचन्दनम् ॥
2005. त्रिकटु त्र्यूपणं व्योपं त्रिफला तु फलत्रिकम् ॥
2006. शूद्रवर्गः ॥
2007. शूद्राश् चाऽवरवर्णाश् च वृषलाश् च जघन्यजाः ॥
2008. आचण्डालात् तु संकीर्णा अम्बष्ठकरणाऽदयः ॥
2009. शूद्राविशोस् तु करणोऽम्बष्ठो वैश्याद्द्विजन्मनोः ॥
2010. शूद्राक्षत्रिययोरुग्रो मागधःक्षत्रियाविशोः ॥
2011. माहिषोऽर्याक्षत्रिययोः क्षत्ताऽर्याशूद्रयोः सुतः ॥
2012. ब्राह्मण्यां क्षत्रियात् सूतस् तस्यां वैदेहको विशः ॥
2013. रथकारस् तु माहिष्यात् करण्यां यस्य संभवः ॥
2014. स्याच् चण्डालस् तु जनितो ब्राह्मण्यां वृषलेन यः ॥
2015. कारुः शिल्पी संहतैस् तैर् द्वयोः श्रेणिः सजातिभिः ॥
2016. कुलकः स्यात् कुलश्रेष्ठी मालाकारस् तु मालिकः ॥
2017. कुम्भकारः कुलालः स्यात् पलगण्डस् तु लेपकः ॥
2018. तन्तुवायः कुविन्दः स्यात् तुन्नवायस् तु सौचिकः ॥
2019. रङ्गाजीवश् चित्रकरः शस्त्रमार्जोऽसि धावकः ॥
2020. पादकृच् चर्मकारः स्याद् व्योकारो लोहकारकः ॥
2021. नाडिन्धमः स्वर्णकारः कलादो रुक्मकारकः ॥

2022. स्याच्छाङ्खिकः काम्बविकः शौल्बिकस् ताम्रकुट्टकः ॥
2023. तक्षा तु वर्धकिस् त्वष्टा रथकारश् च काष्ठतट् ॥
2024. ग्रामाऽधीनो ग्रामतक्षः कौटतक्षोऽनधीनकः ॥
2025. क्षुरी मुण्डी दिवाकीर्तिनापिताऽन्तावसायिनः ॥
2026. निर्णेजकः स्याद् रजकः शौण्डिको मण्डहारकः ॥
2027. जाबालः स्यादजाजीवो देवाजीवस् तु देवलः ॥
2028. स्यान् माया शाम्बरी मायाकारस् तु प्रतिहारकः ॥
2029. शैलालिनस् तु शैलूषा जायाजीवाः कृशाश्विनः ॥
2030. भरता इत्यपि नटाश् चारणास् तु कुशीलवाः ॥
2031. मार्दङ्गिका मौरजिकाः पाणिवादास् तु पाणिघाः ॥
2032. वेणुध्माः स्युर् वैणविका वीणावादास् तु वैणिकाः ॥
2033. जीवान्तकः शाकुनिको द्वौ वागुरिकजालिकौ ॥
2034. वैतंसिकः कौटिकश् च मांसिकश् च समं त्रयम् ॥
2035. भृतको भृतिभुक् कर्मकरो वैतनिकोऽपि सः ॥
2036. वार्तावहो वैवधिको भारवाहस् तु भारिकः ॥
2037. विवर्णः पामरो नीचः प्राकृतश् च पृथग्जनः ॥
2038. निहीनोऽपसदो जाल्मः क्षुल्लकश् चेतरश् च सः ॥
2039. भृत्ये दासेरदासेयदासगोप्यकचेटकाः ॥

2040. नियोज्यकिङ्करप्रैष्यभुजिष्यपरिचारकाः ||
2041. पराचितपरिस्कन्दपरजातपरैधिताः ||
2042. मान्दस् तुन्दपरिमृज आलस्यः शीतकोऽलसोऽनुष्णः ||
2043. दक्षे तु चतुरपेशलपटवः सूत्थान उष्णश् च ||
2044. चण्डालप्लवमातङ्गदिवाकीर्तिजनङ्गमाः ||
2045. निपादश्वपचावन्तेवासिचाण्डालपुक्कसाः ||
2046. भेदाः किरातशबरपुलिन्दा म्लेच्छजातयः ||
2047. व्याधो मृगवधाजीवो मृगयुर् लुब्धकोऽपि सः ||
2048. कौलेयकः सारमेयः कुक्कुरो मृगदंशकः ||
2049. शुनको भपकः श्वा स्यादलर्कस् तु स योगितः ||
2050. श्वा विश्वकद्रुर् मृगयाकुशलः सरमा शुनी ||
2051. विट्चरः सूकरो ग्राम्यो वर्करस् तरुणः पशुः ||
2052. आच्छोदनं मृगव्यं स्यादाखेटोमृगया स्त्रियाम् ||
2053. दक्षिणाऽरुर् लुब्धयोगाद् दक्षिणेर्मा कुरङ्गकः ||
2054. चौरैकागारिकस्तेनदस्युतस्करमोपकाः ||
2055. प्रतिरोधिपरास्कन्दिपाटच्चरमलिम्लुचाः ||
2056. चौरिका स्तैन्यचौर्ये च स्तेयं लोप्त्रं तु तद्धने ||
2057. वीतंसस् तूपकरणं बन्धने मृगपक्षिणाम् ||

2058. उन्माथः कूटयन्त्रं स्याद् वागुरा मृगबन्धनी ॥
2059. शुल्बं वराटकं स्त्री तु रज्जुस् त्रिषु वटी गुणः ॥
2060. उद्घाटनं घटीयन्त्रं सलिलोद्वाहनं प्रहेः ॥
2061. पुंसि वेमा वायदण्डः सूत्राणि नरि तन्तवः ॥
2062. वाणिर् व्यूतिः स्त्रियौ तुल्ये पुस्तं लेप्याऽऽदिकर्मणि ॥
2063. पाञ्चालिका पुत्रिका स्याद् वस्त्रदन्ताऽऽदिभिः कृता ॥
2064. जतुत्रपुविकारे तु जातुपं त्रापुषं त्रिषु ॥
2065. पिटकः पेटकः पेटामञ्जूषाऽथ विहङ्गिका ॥
2066. भारयष्टिस् तदाऽऽलम्बि शिक्यं काचोऽथ पादुका ॥
2067. पादूरुपानत् स्त्री सैवाऽनुपदीना पदाऽऽयता ॥
2068. नद्ध्री वर्ध्री वरत्रा स्यादश्वाऽऽदेस् ताडनी कशा ॥
2069. चाण्डालिका तु कण्डोल वीणा चण्डालवल्लकी ॥
2070. नाराची स्यादेषणिका शाणस् तु निकषः कषः ॥
2071. व्रश्चनःपत्रपरशुरीपिका तूलिका समे ॥
2072. तैजसावर्तनी मूषा भस्त्रा चर्मप्रसेविका ॥
2073. आस्फोटनी वेधनिका कृपाणी कर्तरी समे ॥
2074. वृक्षादनी वृक्षभेदी टङ्कः पाषाणदारणः ॥
2075. क्रकचोऽस्त्री करपत्रमारा चर्मप्रभेधिका ॥

2076. सूर्मी स्थूणाऽयःप्रतिमा शिल्पं कर्म कलाऽऽदिकम् ॥
2077. प्रतिमानं प्रतिबिम्बं प्रतिमा प्रतियातना प्रतिच्छाया ॥
2078. प्रतिकृतिरर्चा पुंसि प्रतिनिधिरुपमोपमानं स्यात् ॥
2079. वाच्यलिङ्गाः समस् तुल्यः सदृक्षः सदृशः सदृक् ॥
2080. साधारणः समानश् च स्युरुत्तरपदे त्वमी ॥
2081. निभसंकाशनीकाशप्रतीकाशोपमाऽऽदयः ॥
2082. कर्मण्या तु विधाभृत्याभृतयो भर्म वेतनम् ॥
2083. भरण्यं भरणं मूल्यं निर्वेशः पण इत्यपि ॥
2084. सुरा हलिप्रिया हाला परिस्रुद् वरुणात्मजा ॥
2085. गन्धोत्तमाप्रसन्नेराकादम्बर्यः परिस्रुता ॥
2086. मदिरा कश्यमद्ये चाप्यवदंशस् तु भक्षणम् ॥
2087. शुण्डापानं मदस्थानं मधुवारा मधुक्रमाः ॥
2088. मध्वासवो माधवको मधु माध्वीकमद्वयोः ॥
2089. मैरेयमासवः सीधुर् मन्दको जगलः समौ ॥
2090. संधानं स्यादभिषवः किण्वं पुंसि तु नग्नहूः ॥
2091. कारोत्तरः सुरामण्ड आपानं पानघोष्ठिका ॥
2092. चपकोऽस्त्री पानपात्रं सरकोऽप्यनुतर्षणम् ॥
2093. धूर्तोऽक्षदेवी कितवोऽक्षधूर्तो द्यूतकृत् समाः ॥

2094. स्युर् लग्नकाः प्रतिभुवः सभिका द्यूतकारकाः ॥
2095. द्यूतोऽस्त्रियामक्षवती कैतवं पण इत्यपि ॥
2096. पणोऽक्षेषु ग्लहोऽक्षास् तु देवनाः पाशकाश् च ते ॥
2097. परिणायस् तु शारीणां समन्तात् नयनेऽस्त्रियाम् ॥
2098. अष्टापदं शारिफलं प्राणिवृत्तं समाह्वयः ॥
2099. उक्ता भूरिप्रयोगत्वादेकस्मिन् येऽत्र यौगिकाः ॥
2100. ताद्धर्म्यादन्यतो वृत्तावूह्या लिङ्गाऽन्तरेऽपि ते ॥

तृतीयं सामान्यकाण्डम्

2101. विशेष्य निघ्नैः संकीर्णैर्नानाऽर्थैरव्ययैरपि ॥
2102. लिङ्गाऽऽदि संग्रहैर्वर्गाः सामान्ये वर्गसंश्रयाः ॥
2103. स्त्रीदाराऽऽद्यैर्यद्विशेष्यं यादृशैः प्रस्तुतं पदैः ॥
2104. गुणद्रव्यक्रियाशब्दास्तथा स्युस्तस्य भेदकाः ॥
2105. क्षेमङ्करोऽरिष्टतातिश्शिवतातिश्शिवङ्करः ॥
2106. सुकृती पुण्यवान् धन्यो महेच्छस् तु महाशयः ॥
2107. हृदयालुः सुहृदयो महोत्साहो महोद्यमः ॥
2108. प्रवीणे निपुणाऽभिज्ञविज्ञनिष्णातशिक्षिताः ॥
2109. वैज्ञानिकः कृतमुखः कृती कुशल इत्यपि ॥

2110. पूज्यः प्रतीक्ष्यः सांशयिकः संशयापन्नमानसः ॥
2111. दक्षिणीयो दक्षिणार्हस् तत्र दक्षिण्य इत्यपि ॥
2112. स्युर्वदान्यस्थूललक्ष्यदानशौण्डा बहुप्रदे ॥
2113. जैवातृकः स्यादायुष्मानन्तर्वाणिस्तु शास्त्रवित् ॥
2114. परीक्षकः कारणिको वरदस् तु समर्द्धकः ॥
2115. हर्षमाणो विकुर्वाणः प्रमना हृष्टमानसः ॥
2116. दुर्मना विमना अन्तर्मनाः स्यादुत्क उन्मनाः ॥
2117. दक्षिणे सरलोदारौ सुकलो दातृभोक्तरि ॥
2118. तत्परे प्रसिताऽऽसक्ताविष्टार्थोद्युक्त उत्सुकः ॥
2119. प्रतीते प्रथितख्यातवित्त विज्ञातविश्रुताः ॥
2120. गुणैः प्रतीते तु कृतलक्षणाऽऽहतलक्षणौ ॥
2121. इभ्य आढ्यो धनी स्वामी त्वीश्वरः पतिरीशिता ॥
2122. अधिभूर् नायको नेता प्रभुः परिवृढोऽधिपः ॥
2123. अधिकर्धिः समृद्धः स्यात् कुटुम्बव्यापृतस् तु यः ॥
2124. स्यादभ्यागारिकस् तस्मिन्नुपाधिश्च पुमानयम् ॥
2125. वराङ्गरूपोपेतो यस्सिंहसंहननो हि सः ॥
2126. निर्वार्यः कार्यकर्ता यः संपन्नः सत्वसंपदा ॥

2127. अवाचि मूकोऽथ मनोजवसः पितृसंनिभः ॥
2128. सत्कृत्याऽलङ्कृतां कन्यां यो ददाति स कूकुदः ॥
2129. लक्ष्मीवान् लक्ष्मणः श्रीलः श्रीमान् स्निग्धस्तु वत्सलः ॥
2130. स्याद् दयालुः कारुणिकः कृपालुः सूरतस्समाः ॥
2131. स्वतन्त्रोऽपावृतः स्वैरी स्वच्छन्दो निरवग्रहः ॥
2132. परतन्त्रः पराधीनः परवान् नाथवानपि ॥
2133. अधीनो निघ्न आयत्तोऽस्वच्छन्दो गृह्यकोऽप्यसौ ॥
2134. खलपूः स्याद् बहुकरो दीर्घसूत्रश् चिरक्रियः ॥
2135. जाल्मोऽसमीक्ष्यकारी स्यात् कुण्ठो मन्दः क्रियासु यः ॥
2136. कर्मक्षमोऽलङ्कर्माणः क्रियावान् कर्मसूद्यतः ॥
2137. स कार्मः कर्मशीलो यः कर्मशूरस्तु कर्मठः ॥
2138. भरण्यभुक् कर्मकरः कर्मकारस् तु तत् क्रियः ॥
2139. अपस्नातो मृतस्नात आमिषशी तु शौष्कुलः ॥
2140. बुभुक्षितः स्यात् क्षुधितो जिघत्सुरशनायितः ॥
2141. परान्नः परपिण्डादो भक्षको घस्मरोऽद्मरः ॥
2142. आद्यूनः स्यादौदरिको विजिगीषाविवर्जिते ॥
2143. उभौ त्वात्मम्भरिः कुक्षिम्भरिः स्वोदरपूरके ॥

2144. सर्वान्नीनस् तु सर्वान्नभोजी गृध्नुस्तु गर्धनः ॥
2145. लुब्धोऽभिलापुकस् तृष्णक् समौ लोलुपलोलुभौ ॥
2146. सोन्मादस् तून्मदिष्णुः स्यादविनीतः समुद्धतः ॥
2147. मत्ते शौण्डोत्कटक्षीबाः कामुके कमिताऽनुकः ॥
2148. कम्रः कामयिताऽभीकः कमनः कामनोऽभिकः ॥
2149. विधेयो विनयग्राही वचनेस्थित आश्रवः ॥
2150. वश्यः प्रणेयो निभृतविनीतप्रश्रिताः समाः ॥
2151. धृष्टे धृष्णग् वियातश् च प्रगल्भः प्रतिभान्विते ॥
2152. स्यादधृष्टे तु शालीनो विलक्षो विस्मयान्विते ॥
2153. अधीरे कातरस् त्रस्ते भीरुभीरुकभीलुकाः ॥
2154. आशंसुराशंसितरि गृहयालुर्ग्रहीतरि ॥
2155. श्रद्धालुः श्रद्धया युक्ते पतयालुस् तु पातुके ॥
2156. लज्जाशीलेऽपत्रपिष्णुर् वन्दारुरभिवादके ॥
2157. शरारुर् घातुको हिंस्रः स्याद्वर्द्धिष्णुस्तु वर्द्धनः ॥
2158. उत्पतिष्णुस्तूत्पतिताऽलङ्करिष्णुस्तु मण्डनः ॥
2159. भूष्णुर् श्वविष्णुर् भविता वर्तिष्णुर्वर्तनः समौ ॥
2160. निराकरिष्णुः क्षिप्नुः स्यात् सान्द्रस्निग्धस्तु मेदुरः ॥

2161. ज्ञाता तु विदुरो विन्दुर् विकासी तु विकस्वरः ॥
2162. विसृत्वरो विसृमरः प्रसारी च विसारिणि ॥
2163. सहिष्णुः सहनः क्षन्ता तितिक्षुः क्षमिता क्षमी ॥
2164. क्रोधनोऽमर्षणः कोपी चण्डस्त्वत्यन्तकोपनः ॥
2165. जागरूको जागरिता घूर्णितः प्रचलायितः ॥
2166. स्वप्नक् शयालुर् निद्रालुर् निद्राणशयितौ समौ ॥
2167. पराङ्मुखः पराचीनः स्यादवाङ्प्यधोमुखः ॥
2168. देवानञ्चति देवद्र्यङ् विश्वद्र्यङ् विश्वगञ्चति ॥
2169. यस्सहाञ्चति सध्र्यङ् स स तिर्यङ् यस्तिरोऽञ्चति ॥
2170. वदो वदावदो वक्ता वागीशो वाक्पतिस्समौ ॥
2171. वाचोयुक्तिपटुर्वाग्मी वावदूकोऽतिवक्तरि ॥
2172. स्याज् जल्पाकस् तु वाचालो वाचाटो बहुगर्ह्यवाक् ॥
2173. दुर्मुखे मुखराऽबद्धमुखौ शक्लः प्रियम्वदे ॥
2174. लोहलः स्यादस्फुटवाग् गर्ह्यवादी तु कद्वदः ॥
2175. समौ कुवादकुचरौ स्यादसौम्यस्वरोऽस्वरः ॥
2176. रवणः शब्दनो नान्दीवादी नान्दीकरः समौ ॥
2177. जडोऽज्ञ एडमूकस्तु वक्तुं श्रोतुमशिक्षिते ॥

2178. तूष्णींशीलस् तु तूष्णीको नग्नोऽवासा दिगम्बरे ॥
2179. निष्कासितोऽवकृष्टः स्यादपध्वस्तस् तु धिक्कृतः ॥
2180. आत्तगर्वोऽभिभूतः स्याद् दापितः साधितः समौ ॥
2181. प्रत्यादिष्टो निरस्तः स्यात् प्रत्याख्यातो निराकृतः ॥
2182. निकृतः स्याद् विप्रकृतो विप्रलब्धस् तु वञ्चितः ॥
2183. मनोहतः प्रतिहतः प्रतिबद्धो हतश् च सः ॥
2184. अधिक्षिप्तः प्रतिक्षिप्तो बद्धे कीलितसंयतौ ॥
2185. आपन्न आपत्प्राप्तः स्यात् कान्दिशीको भयद्रुतः ॥
2186. आक्षारितः क्षारितोऽभिशस्ते संकसुकोऽस्थिरे ॥
2187. व्यसनार्तोपरक्तौ द्वौ विहस्तव्याकुलौ समौ ॥
2188. विक्लवो विह्वलः स्यात् तु विवशोऽरिष्टदुष्टधीः ॥
2189. कश्यः कश्यार्हे सन्नद्धे त्वाततायी वधोद्यते ॥
2190. द्वेष्ये त्वक्षिगतो वध्यः शीर्षच्छेद्य इमौ समौ ॥
2191. विष्यो विषेण यो वध्यो मुसल्यो मुसलेन यः ॥
2192. शिश्विदानोऽकृष्णकर्मा चपलश् चिकुरः समौ ॥
2193. दोषैकदृक् पुरोभागी निकृतस् त्वनृजुः शठः ॥
2194. कर्णेजपः सूचकः स्यात् पिशुनो दुर्जनः खलः ॥

2195. नृशंसो घातुकः क्रूरः पापो धूर्तस् तु वञ्चकः ॥
2196. अज्ञे मूढयथाजातमूर्खवैधेयबालिशाः ॥
2197. कदर्ये कृपणक्षुद्रकिम्पचानमितम्पचाः ॥
2198. निःस्वस्तु दुर्विधो दीनो दरिद्रो दुर्गतोऽपि सः ॥
2199. वनीयको याचनको मार्गणो याचकाऽर्थिनौ ॥
2200. अहङ्कारवानहंयुः शुभंयुस् तु शुभान्वितः ॥
2201. दिव्योपपादुका देवा नृगवाऽऽद्या जरायुजाः ॥
2202. स्वेदजाः कृमिदंशाऽऽद्याः पक्षिसर्पाऽऽदयोऽण्डजाः । ॥
2203. उद्भिदस् तरुगुल्माऽऽद्या उद्भिदुद्भिज्जमुद्भिदम् ॥
2204. सुन्दरं रुचिरं चारु सुषमं साधु शोभनम् ॥
2205. कान्तं मनोरमं रुच्यं मनोज्ञं मञ्जु मञ्जुलम् ॥
2206. रम्यं मनोहरं सौम्यं भद्रकं रमणीयकम् ॥
2207. तदासेचनकं तृप्तेर् नास्त्यन्तो यस्य दर्शनात् ॥
2208. अभीष्टेऽभीप्सितं हृद्यं दयितं वल्लभं प्रियम् ॥
2209. निकृष्टप्रतिकृष्टाऽर्वरेफयाप्याऽवमाऽधमाः ॥
2210. कुपूयकुत्सिताऽवद्यखेटगर्ह्याऽणकाः समाः ॥
2211. मलीमसं तु मलिनं कच्चरं मलदूषितम् ॥

2212. पूतं पवित्रं मेध्यं च वीध्रं तु विमलाऽर्थकम् ॥
2213. निर्णिक्तं शोधितं मृष्टं निःशोध्यमनवस्करम् ॥
2214. असारं फल्गु शून्यं तु वशिकं तुच्छरिक्तके ॥
2215. क्लीबे प्रधानं प्रमुखप्रवेकाऽनुत्तमोत्तमाः ॥
2216. मुख्यवर्यवरेण्याश् च प्रवर्होऽनवराध्र्यवत् ॥
2217. पराध्र्याऽग्रप्राग्रहरप्राग्रयाऽग्रयाऽग्रीयमग्रियम् ॥
2218. श्रेयान्श्रेष्ठः पुष्कलः स्यात् सत्तमश्चाऽतिशोभने ॥
2219. स्युरुत्तरपदे व्याघ्रपुङ्गवर्षभकुञ्जराः ॥
2220. सिंहशार्दूलनागाऽऽद्याः पुंसि श्रेष्ठाऽर्थगोचराः ॥
2221. अप्राग्रयं द्वयहीने द्वे अप्रधानोपसर्जने ॥
2222. विशंकटं पृथु बृहद् विशालं पृथुलं महत् ॥
2223. वड्रोरुविपुलं पीनपीव्नी तु स्थूलपीवरे ॥
2224. स्तोकाऽल्पक्षुल्लकाः सूक्ष्मं श्लक्ष्णं दभ्रं कृशं तनु ॥
2225. स्त्रियां मात्रा त्रुटिः पुंसि लवलेशकणाऽणवः ॥
2226. अत्यल्पेऽल्पिष्ठमल्पीयः कनीयोऽणीय इत्यपि ॥
2227. प्रभूतं प्रचुरं प्राज्यमदभ्रं बहुलं बहु ॥
2228. पुरुहूः पुरु भूयिष्ठं स्फारं भूयश च भूरि च ॥

2229. परः शताऽऽद्यास् ते येषां परा संख्या शताऽऽदिकात् ॥
2230. गणनीये तु गणेयं संख्याते गणितमथ समं सर्वम् ॥
2231. विश्वमशेषं कृत्स्नं समस्तनिखिलाऽखिलानि निःशेषम् ॥
2232. समग्रं सकलं पूर्णमखण्डं स्यादनूनके ॥
2233. घनं निरन्तरं सान्द्रं पेलवं विरलं तनु ॥
2234. समीपे निकटाऽऽसन्नसंनिकृष्टसनीडवत् ॥
2235. सदेशाऽभ्याशसविधसमर्यादसवेशवत् ॥
2236. उपकण्ठाऽन्तिकाऽभ्यर्णाऽभ्यग्रा अप्यभितोऽव्ययम् ॥
2237. संसक्ते त्वव्यवहितमपदान्तरमित्यपि ॥
2238. नेदिष्ठमन्तिकतमं स्याद् दूरं विप्रकृष्टकम् ॥
2239. दवीयश् च दविष्ठं च सुदूरं दीर्घमायतम् ॥
2240. वर्तुलं निस्तलं वृत्तं बन्धुरं तून्नतानतम् ॥
2241. उच्चप्रांशून्नतोदग्रोच्छ्रितास्तुङ्गेऽथ वामने ॥
2242. न्यङ्नीचखर्वह्रस्वाः स्युरवाग्रेऽवनताऽऽनतम् ॥
2243. अरालं वृजिनं जिह्ममूर्मिमत् कुञ्चितं नतम् ॥
2244. आविद्धं कुटिलं भुग्नं वेल्लितं वक्रमित्यपि ॥
2245. ऋजावजिह्मप्रगुणौ व्यस्ते त्वप्रगुणाऽऽकुलौ ॥

2246. शाश्वतस् तु ध्रुवो नित्यसदातनसनातनाः ॥
2247. स्थास्नुः स्थिरतरः स्थेयानेकरूपतया तु यः ॥
2248. कालव्यापी स कूटस्थः स्थावरो जङ्गमेतरः ॥
2249. चरिष्णु जङ्गमचरं त्रसमिङ्गं चराचरम् ॥
2250. चलनं कम्पनं कम्प्रं चलम् लोलं चलाचलम् ॥
2251. चञ्चलं तरलं चैव पारिप्लवपरिप्लवे ॥
2252. अतिरिक्तः समधिको धृढसंधिस् तु संहतः ॥
2253. खक्खटं कठिनं क्रूरं कठोरं निष्ठुरं धृढम् ॥
2254. जरठं मूर्तिमन् मूर्तं प्रवृद्धं प्रौढमेधितम् ॥
2255. पुराणे प्रतनप्रत्नपुरातनचिरन्तनाः ॥
2256. प्रत्यग्रोऽभिनवो नव्यो नवीनो नूतनो नवः ॥
2257. नूत्नश्च सुकुमारं तु कोमलं मृदुलम् मृदु ॥
2258. अन्वगन्वक्षमनुगेऽनुपदं क्लीबमव्ययम् ॥
2259. प्रत्यक्षं स्यादैन्द्रियकमप्रत्यक्षमतीन्द्रियम् ॥
2260. एकतानोऽनन्यवृत्तिरैकाग्रैकायनावपि ॥
2261. अप्येकसर्ग एकाग्र्योऽप्येकायनगतोऽपि सः ॥
2262. पुंस्यादिः पूर्वपौरस्त्यप्रथमाऽऽद्या अथाऽस्त्रियाम् ॥

2263. अन्तो जघन्यं चरममन्त्यपाश्चात्यपश्चिमाः ||
2264. मोघं निरर्थकं स्पष्टं स्फुटं प्रव्यक्तमुल्बणम् ||
2265. साधारणं तु सामान्यमेकाकी त्वेक एककः ||
2266. भिन्नाऽर्थका अन्यतर एकं त्वोऽन्येतरावपि ||
2267. उच्चावचं नैकभेदमुच्चण्डमविलम्बितम् ||
2268. अरुन्तुदस् तु मर्मस्पृगबाधं तु निरर्गलम् ||
2269. प्रसव्यं प्रतिकूलं स्यादपसव्यमपष्ठु च ||
2270. वामं शरीरे सव्यं स्यादपसव्यं तु दक्षिणम् ||
2271. सङ्कटम् ना तु संबाधः कलिलं गहनं समे ||
2272. संकीर्णे संकुलाऽऽकीर्णे मुण्डितं परिवापितम् ||
2273. ग्रन्थितं संदितं दृब्धं विसृतं विस्तृतं ततम् ||
2274. अन्तर्गतं विस्मृतं स्यात् प्रआप्तप्रणिहिते समे ||
2275. वेल्लितप्रेङ्खिताऽऽधूतचलिताऽऽकम्पिता धुते ||
2276. नुत्तनुन्नाऽस्तनिष्ठयूताऽऽविद्धक्षिप्तेरिताः समाः ||
2277. परिक्षिप्तं तु निवृत्तं मूषितं मुषिताऽर्थकम् ||
2278. प्रवृद्धप्रसृते न्यस्तनिसृष्टे गुणिताऽऽहते ||
2279. निदिग्धोपचिते गूढगुप्ते गुण्ठितरूषिते ||

2280. द्रुताऽवदीर्णे उद्गूर्णोद्यते काचितशिक्यिते ॥
2281. घ्राणघ्राते दिग्धलिप्ते समुदक्तोद्धृते समे ॥
2282. वेष्टितं स्याद् वलयितं संवीतं रुद्धमावृतम् ॥
2283. रुग्णं भुग्नेऽथ निशितक्ष्णुतशातानितेजिते ॥
2284. स्याद् विनाशोन्मुखं पक्वं ह्रीणह्रीतौ तु लज्जिते ॥
2285. वृत्ते तु वृतव्यावृत्तौ संयोजित उपाहितः ॥
2286. प्राप्यं गम्यं समासाद्यं स्यन्नं रीणं स्नुतं स्रुतम् ॥
2287. संगूढः स्यात् संकलितोऽवगीतः ख्यातगर्हणः ॥
2288. विविधः स्याद् बहुविधो नानारूपः पृथग्विधः ॥
2289. अवरीणो धिक्कृतश् चाप्यवध्वस्तोऽवचूर्णितः ॥
2290. अनायासकृतं फाण्टं स्वनितं ध्वनितम् समे ॥
2291. बद्धे संदानितं मूतमुद्दितं संदितं सितम् ॥
2292. निष्पक्वे क्वथितं पाके क्षीराऽऽज्य हविषां शृतम् ॥
2293. निर्वाणो मुनिवह्न्याऽऽदौ निर्वातस् तु गतेऽनिले ॥
2294. पक्वम् परिणते गूनं हन्ने मीढं तु मूत्रिते ॥
2295. पुष्टे तु पुषितं सोढे क्षान्तमुद्वान्तमुद्गते ॥
2296. दान्तस् तु दमिते शान्तः शमिते प्रार्थितेऽर्दितः ॥

2297. ज्ञप्तस् तु ग्यपिते छन्नश् छादिते पूजितेऽञ्चितः ॥
2298. पूर्णस् तु पूरिते क्लिष्टः क्लिशितेऽवसिते सितः ॥
2299. प्रुष्टप्लुष्टोषिता दग्धे तष्टत्वष्टौ तनूकृते ॥
2300. वेधितच्छिद्रितौ विद्धे विन्नवित्तौ विचारिते ॥
2301. निष्प्रभे विगताऽरोकौ विलीने विद्रुतद्रुतौ ॥
2302. सिद्धे निर्वृत्तनिष्पन्नौ दारिते भिन्नभेदितौ ॥
2303. ऊतं स्यूतमुतं चेति त्रितयं तन्तु सन्तते ॥
2304. नमस्यितनमसितमपचायिताऽर्चिताऽपचितम् ॥
2305. वरिवसिते वरिवस्यितमुपासितं चोपचरितं च ॥
2306. संतापितसंतप्तौ धूपित धूपायितौ च दूनश् च ॥
2307. हृष्टो मत्तस् तृप्तः प्रह्लन्नः प्रमुदितः प्रीतः ॥
2308. छिन्नं छातं लूनं कृत्तं दातं दितं छितं वृक्णम् ॥
2309. स्रस्तं ध्वस्तं भ्रष्टं स्कन्नं पन्नं च्युतं गलितम् ॥
2310. लब्धं प्राप्तं विन्नं भावितमासादितं च भूतम् च ॥
2311. अन्वेषितं गवेषितमन्विष्टं मार्गितं मृगितम् ॥
2312. आर्द्रं सार्द्रं क्लिन्नं तिमितं स्मिमितं समुन्नमुत्तं च ॥
2313. त्रातं त्राणं रक्षितमवितं गोपायितं च गुप्तं च ॥

2314. अवगणितमवमताऽवज्ञाते अवमानितं च परिभूते ॥
2315. त्यक्तं हीनं विधुतं समुज्झितं धूतमुत्सृष्टे ॥
2316. उक्तं भाषितमुदितं जल्पितमाख्यातमभिहितं लपितम् ॥
2317. बुद्धं बुधितं मनितं विदितं प्रतिपन्नमवसिताऽवगते ॥
2318. उरीकृतमुररीकृतमङ्गीकृतमाश्रुतं प्रतिज्ञातम् ॥
2319. संगीर्णविदितसंश्रुतसमाहितोपश्रुतोपगतम् ॥
2320. ईलितशस्तपणायितपनायितप्रणुतपणितपनितानि ॥
2321. अपि गीर्णवर्णिताऽभिष्टुतेडितानि स्तुताऽर्थानि ॥
2322. भक्षितचर्वितलिप्तप्रत्यवसितगिलितखादितप्सातम् ॥
2323. अभ्यवहृताऽन्नजग्धग्रस्तग्लस्ताऽशितं भुक्ते ॥
2324. क्षेपिष्ठक्षोदिष्ठप्रेष्ठवरिष्ठस्थविष्ठबंहिष्ठाः ॥
2325. क्षिप्रक्षुद्राऽभीप्सितपृथुपीवरबहुलप्रकर्षाऽर्थाः ॥
2326. साधिष्ठद्राघिष्ठस्फेष्ठगरिष्ठह्रसिष्ठवृन्दिष्ठाः ॥
2327. बाढव्यायतबहुगुरुवामनवृन्दारकाऽतिशये ॥
2328. प्रकृतिप्रत्ययाऽर्थाऽऽद्यैः संकीर्णे लिङ्गमुन्नयेत् ॥
2329. कर्म क्रिया तत्सातत्ये गम्ये स्युरपरस्पराः ॥
2330. साकल्याऽऽसंगवचने पारायणपरायणे ॥

2331. यदृच्छा स्वैरिता हेतुशून्या त्वास्था विलक्षणम् ॥
2332. शमथस् तु शमः शान्तिर् दान्तिस् तु दमथो दमः ॥
2333. अवदानं कर्म वृत्तं काम्यदानं प्रवारणम् ॥
2334. वशक्रिया संवननं मूलकर्म तु कार्मणम् ॥
2335. विधूननं विधुवनं तर्पणं प्रीणनाऽवनम् ॥
2336. पर्याप्तिः स्यात् परित्राणं हस्तधारणमित्यपि ॥
2337. सेवनं सीवनं स्यूतिर् विदरः स्फुटनं भिदा ॥
2338. आक्रोशनमभीषङ्गः संवेदो वेदना न ना ॥
2339. संमूर्च्छनमभिव्याप्तिर् याञ्चा भिक्षाऽर्थनाऽर्दना ॥
2340. वर्धनं छेदनेऽथ द्वे आनन्दनसभाजने ॥
2341. आप्रच्छन्नमथाऽऽम्नायः संप्रदायः क्षये क्षिया ॥
2342. ग्रहे ग्राहो वशः कान्तौ रक्षणस् त्राणे रणः कणे ॥
2343. व्यधो वेधे पचा पाके हवो हूतौ वरो वृत्तौ ॥
2344. ओषः प्लोषे नयो नाये ज्यानिर् जीर्णौ भ्रमो भ्रमौ ॥
2345. स्फातिर्वृद्धौ प्रथा ख्यातौ स्पृष्टिः पृक्तौ स्नवः स्रवे ॥
2346. एधा समृद्धौ स्फुरणे स्फुरणा प्रमितौ प्रमा ॥
2347. प्रसूतिः प्रसवे श्च्योते प्राधारः क्लमथः क्लमे ॥

2348. उत्कर्षोऽतिशये संधिः श्लेषे विषय आश्रये ||
2349. क्षिपायां क्षेपणं गीर्णिर् गिरौ गुरणमुद्यमे ||
2350. उन्नाय उन्नये श्रायः श्रयणे जयने जयः ||
2351. निगादो निगदे मादो मद उद्वेग उद्भ्रमे ||
2352. विमर्दनं परिमलोऽभ्युपपत्तिरनुग्रहः ||
2353. निग्रहस् तद्विरुद्धः स्यादभियोगस् त्वभिग्रहः ||
2354. मुष्टिबन्धस् तु संग्राहो डिम्बे डमरविप्लवौ ||
2355. बन्धनं प्रसितिश् चारः स्पर्शः स्प्रष्टोपतप्तरि ||
2356. निकारो विप्रकारः स्यादाकारस् त्विङ्ग इङ्गितम् ||
2357. परिणामो विकारे द्वे समे विकृतिविक्रिये ||
2358. अपहारस् त्वपचयः समाहारः समुच्चयः ||
2359. प्रत्याहार उपादानं विहारस् तु परिक्रमः ||
2360. अभिहारोऽभिग्रहणं निहारोऽभ्यवकर्षणम् ||
2361. अनुहारोऽनुकारः स्यादर्थस्याऽपगमे व्ययः ||
2362. प्रवाहस् तु प्रवृत्तिः स्यात् प्रवहो गमनं बहिः ||
2363. वियामो वियमो यामो यमः संयामसंयमौ ||
2364. हिम्साकर्माऽभिचारः स्याज् जागर्या जांगरा द्वयोः ||

2365. विघ्नोऽन्तरायः प्रत्यूहः स्यादुपघ्नोऽन्तिकाश्रये ॥
2366. निर्वेश उपभोगः स्यात् परिसर्पः परिक्रिया ॥
2367. विधुरं तु प्रविश्लेषेऽभिप्रायश् छन्द आशयः ॥
2368. संक्षेपणं समसनं पर्यवस्था विरोधनम् ॥
2369. परिसर्या परीसारः स्यादास्या त्वासना स्थितिः ॥
2370. विस्तारो विग्रहो व्यासः स च शब्दस्य विस्तरः ॥
2371. संवाहनं मर्दनं स्याद् विनाशः स्याददर्शनम् ॥
2372. संस्तवः स्यात् परिचयः प्रसरस् तु विसर्पणम् ॥
2373. नीवाकस् तु प्रयामः स्यात् संनिधिः संनिकर्षणम् ॥
2374. लवोऽभिलाषो लवने निष्पावः पवने पवः ॥
2375. प्रस्तावः स्यादपसरस् त्रसरः सूत्रवेष्टनम् ॥
2376. प्रजनः स्यादुपसरः प्रश्रयप्रणयौ समौ ॥
2377. धीशक्तिर् निष्क्रमोऽस्त्री तु संक्रमो दुर्गसंचरः ॥
2378. प्रत्युत्क्रमः प्रयोगाऽर्थः प्रक्रमः स्यादुपक्रमः ॥
2379. स्यादभ्यादानमुद्धात आरम्भः संभ्रमस् त्वरा ॥
2380. प्रतिबन्धः प्रविष्टम्भोऽवनायस् तु निपातनम् ॥
2381. उपलम्भस् त्वनुभवः समालम्भो विलेपनम् ॥

2382. विप्रलम्भो विप्रयोगो विलम्भस् त्वतिसर्जनम् ॥
2383. विश्रावस् तु प्रतिख्यातिरवेक्षा प्रतिजागरः ॥
2384. निपाठनिपठौ पाठे तेमस्तेमौ समुन्दने ॥
2385. आदीनवाऽऽस्रवौ क्लेशे मेलके संगसंगमौ ॥
2386. संवीक्षनं विचयनं मार्गणं मृगणा मृगः ॥
2387. परिरम्भः परिष्वङ्गः संश्लेष उपगूहनम् ॥
2388. निर्वर्णनं तु निध्यानं दर्शनाऽऽलोकनेक्षणम् ॥
2389. प्रत्याख्यानं निरसनं प्रत्यादेशो निराकृतिः ॥
2390. उपशायो विशायश् च पर्यायशयनाऽर्थकौ ॥
2391. अर्तनं च ऋतीया च हृणीया च घृणाऽर्थकाः ॥
2392. स्याद् व्यत्यासो विपर्यासो व्यत्ययश् च विपर्यये ॥
2393. पर्ययोऽतिक्रमस् तस्मिन्नतिपात उपात्ययः ॥
2394. प्रेषणं यत् समाहूय तत्र स्यात् प्रतिशासनम् ॥
2395. स संस्तावः क्रतुषु या स्तुतिभूमिर् द्विजन्मनाम् ॥
2396. निधाय तक्ष्यते यत्र काष्ठे काष्ठं स उद्घनः ॥
2397. स्तम्बघ्नस् तु स्तम्बघनः स्तम्बो येन निहन्यते ॥
2398. आविधो विध्यते येन तत्र विष्वक्समे निघः ॥

2399. उत्खारश्च निकारश्च द्वौ धान्योत्क्षेपणाऽर्थकौ ॥
2400. निगारोद्गारविक्षावोद्ग्राहास् तु गरणाऽऽदिषु ॥
2401. आरत्यवरतिविरतय उपरामेऽथाऽस्त्रियां तु निष्ठेवः ॥
2402. निष्ठ्यूतिर् निष्ठेवननिष्ठीवनमित्यभिन्नानि ॥
2403. जवने जूतिः सातिस् त्ववसाने स्यादथ ज्वरे जूर्तिः ॥
2404. उदजस् तु पशु प्रेरणमकरणिरित्याऽऽदयः शापे ॥
2405. गोत्राऽन्तेभ्यस् तस्य वृन्दमित्यौपगवकाऽऽदिकम् ॥
2406. आपूपिकं शाष्कुलिकमेवमाद्यमचेतसाम् ॥
2407. माणवानां तु माणव्यं सहायानां सहायता ॥
2408. हल्या हलानां ब्राह्मण्यवाडव्ये तु द्विजन्मनाम् ॥
2409. द्वे पर्शुकानां पृष्ठानां पार्श्वं पृष्ठ्यमनुक्रमात् ॥
2410. खलानां खलिनी खल्याऽप्यथ मानुष्यकं नृणाम् ॥
2411. ग्रामता जनता धूम्या पाश्या गल्या पृथक्पृथक् ॥
2412. अपि साहस्रकारीषवार्मणाऽऽथर्वणाऽऽदिकम् । ॥
2413. नानाऽर्थाः केऽपि कान्ताऽऽदि वर्गेष्वेवाऽत्र कीर्तिताः ॥
2414. भूरिप्रयोगा ये येषु पर्यायेष्वपि तेषु ते ॥
2415. आकाशे त्रिदिवे नाको लोकस् तु भुवने जने ॥

2416. पद्ये यशसि च श्लोकः शरे खड्गे च सायकः ॥
2417. जम्बुकौ क्रोष्टुवरुणौ पृथुकौ चिपिटाऽर्भकौ ॥
2418. आलोकौ दर्शनद्योतौ भेरीपटकमानकौ ॥
2419. उत्सङ्गचिह्नयोरङ्कः कलङ्कोऽङ्काऽपवादयोः ॥
2420. तक्षको नागवर्द्धक्योरर्कः स्फटिकसूर्ययोः ॥
2421. मरुते वेधसि ब्रघ्ने पुंसि कः कं शिरोऽम्बुनोः ॥
2422. स्यात् पुलाकस् तुच्छधान्ये संक्षेपे भक्तसिक्थके ॥
2423. उलूके करिणः पुच्छमूलोपान्ते च पेचकः ॥
2424. कमण्डलौ च करकः सुगते च विनायकः ॥
2425. किष्कुर् हस्ते वितस्तौ च शूककीटे च वृश्चिकः ॥
2426. प्रतिकूले प्रतीकस् त्रिष्वेकदेशे तु पुंस्ययम् ॥
2427. स्याद् भूतिकं तु भूनिम्बे कत्तृणे भूस्तृणेऽपि च ॥
2428. ज्योत्स्निकायां च घोषे च कोशातक्यथ कट्फले ॥
2429. सिते च खदिरे सोमवल्कः स्यादथ सिह्लके ॥
2430. तिलकल्के च पिण्याको बाह्लीकं रामठेऽपि च ॥
2431. महेन्द्र गुग्गुलूलूकव्यालग्राहिषु कौशिकः ॥
2432. रुक्तापशङ्कास्वातङ्कः स्वल्पेऽपि क्षुल्लकस् त्रिषु ॥

2433. जैवातृकः शशाङ्केऽपि खुरेऽप्यश्वस्य वर्तकः ॥
2434. व्याघ्रेऽपि पुण्डरीको ना यवान्यामपि दीपकः ॥
2435. शालावृकाः कपिक्रोष्टुश्वानः स्वर्णेऽपि गैरिकम् ॥
2436. पीडार्थेऽपि व्यलीकं स्यादलीकं त्वप्रियेऽनृते ॥
2437. शीलाऽन्वयावनूके द्वे शल्के शकलवल्कले ॥
2438. साऽष्टे शते सुवर्णानां हेम्न्युरोभूषणे पले ॥
2439. दीनारेऽपि च निष्कोऽस्त्री कल्कोऽस्त्री शमलैनसोः ॥
2440. दम्भेऽप्यथ पिनाकोऽस्त्री शूलशङ्करधन्वनोः ॥
2441. धेनुका तु करेण्वां च मेघजाले च कालिका ॥
2442. कारिका यातनावृत्त्योः कर्णिका कर्णभूषणे ॥
2443. करिहस्तेऽङ्गुलौ पद्मबीजकोश्यां त्रिषूत्तरे ॥
2444. वृन्दारकौ रूपिमुख्यावेके मुख्याऽन्यकेवलाः ॥
2445. स्याद्दाम्भिकः कौक्कुटिको यश्चाऽदूरेरितेक्षणः ॥
2446. ललाटिकः प्रभोर्भालदर्शी कार्याऽक्षमश्च यः ॥
2447. भूभृन्नितम्बवलयचक्रेषु कटकोऽस्त्रियाम् ॥
2448. सूच्यग्रे क्षुद्रशत्रौ च रोमहर्षे च कण्टकः ॥
2449. पाकौ पक्तिशिशू मध्यरत्ने नेतरि नायकः ॥

2450. पर्यङ्कः स्यात्परिकरे स्याद्व्याघ्रेऽपि च लुब्धकः ॥
2451. पेटकस् त्रिषु वृन्देऽपि गुरौ देश्ये च देशिकः ॥
2452. खेटकौ ग्रामफलकौ धीवरेऽपिच जालिकः ॥
2453. पुष्परेणौ च किञ्जल्कः शुल्कोऽस्त्री स्त्रीधनेऽपि च ॥
2454. स्यात् कल्लोलेऽप्युत्कलिका वार्धकं भाववृन्दयोः ॥
2455. करिण्यां चापि गणिका दारकौ बालभेदकौ ॥
2456. अन्धेऽप्यनेडमूकः स्यात् टङ्कौ दर्पाऽश्मदारणौ ॥
2457. मृद्भाण्डेऽप्युष्ट्रिका मन्थे खजकं रसदर्वके ॥
2458. मयूखस् त्विट्करज्वालास्वलिबाणौ शिलीमुखौ ॥
2459. शङ्खो निधौ ललटाऽस्थ्निकम्बौ न स्त्रीन्द्रियेऽपि खम् ॥
2460. धृणिज्वाले अपि शिखे शैलवृक्षौ नगावगौ ॥
2461. आशुगौ वायुविशिखौ शराऽर्कविहगाः खगाः ॥
2462. पतङ्गौ पक्षिसूर्यौ च पूगः क्रमुकवृन्दयोः ॥
2463. पशवोऽपि मृगा वेगः प्रवाहजवयोरपि ॥
2464. परागः कौसुमे रेणौ स्नानीयादौ रजस्यपि ॥
2465. गजेऽपि नागमातङ्गावपाङ्गस् तिलकेऽपि च ॥
2466. सर्गः स्वभावनिर्मोक्षनिश्चयाऽध्यायसृष्टिषु ॥

2467. योगः संनहनोपायध्यानसंगतियुक्तिषु ॥
2468. भोगः सुखे स्त्र्यादिभृतावहेश् च फणकाययोः ॥
2469. चातके हरिणे पुंसि सारङ्गः शवले त्रिषु ॥
2470. कपौ च प्लवगः शापे त्वभिषङ्गः पराभवे ॥
2471. यानाऽऽद्यङ्गे युगः पुंसि युगं युग्मे कृताऽऽदिषु ॥
2472. स्वर्गेषुपशुवाग्वज्र दिङ्नेत्रधृणिभूजले ॥
2473. लक्ष्यदृष्ट्या स्त्रियां पुंसि गौर् लिङ्गं चिह्न शेफसोः ॥
2474. शृङ्गं प्राधान्यसान्वोश् च वराङ्गं मूर्धगुह्ययोः ॥
2475. भगं श्रीकाममाहात्म्यवीर्ययत्नाऽर्ककीर्तिषु ॥
2476. परिघः परिघातेऽस्त्रेऽप्योघो वृन्देऽम्भसां रये ॥
2477. मूल्ये पूजाविधावर्घोऽहोदुःखव्यसनेष्वघम् ॥
2478. त्रिष्विष्टेऽल्पे लघुः काचाः शिक्यमृद्भेददृग्रुजः ॥
2479. विपर्यासे विस्तरे च प्रपञ्चः पावके शुचिः ॥
2480. मास्यमात्ये चाप्युपधे पुंसि मेध्ये सिते त्रिषु ॥
2481. अभिष्वङ्गे स्पृहायां च गभस्तौ च रुचिः स्त्रियाम् ॥
2482. प्रसन्ने भल्लुकेऽप्यच्छो गुच्छः स्तबक हारयोः ॥
2483. परिधानाऽञ्चले कच्छो जलप्रान्ते त्रि लिङ्गकः ॥

2484. केकि ताक्ष्यार्विहिभुजौ दन्तविप्राऽण्डजा द्विजाः ॥
2485. अजा विष्णुहरच्छागा गोष्ठाऽध्वनिवहा व्रजाः ॥
2486. धर्मराजौ जिनयमौ कुञ्जो दन्तेऽपि न स्त्रियाम् ॥
2487. वलजे क्षेत्रपूर्द्वारि वलजा वल्गुदर्शना ॥
2488. समे क्ष्मांऽशे रणेऽप्याजिः प्रजा स्यात् संततौ जने ॥
2489. अब्जौ शङ्खशशाङ्कौ च स्वके नित्ये निजं त्रिषु ॥
2490. पुंस्यात्मनि प्रवीणेच क्षेत्रज्ञो वाच्यलिङ्गकः ॥
2491. संज्ञा स्याच् चेतना नाम हस्ताऽऽद्यैश् चार्थसूचना ॥
2492. दोषज्ञौ वैद्यविद्वांसौ ज्ञो विद्वान् सोमजोऽपि च ॥
2493. काकेभगण्डौ करटौ गजगण्डकटी कटौ ॥
2494. शिपिविष्टस् तु खलतौ दुश्चर्मणि महेश्वरे ॥
2495. देवशिल्पिन्यपि त्वष्टा दिष्टं दैवेऽपि न द्वयोः ॥
2496. रसे कटुः कट्वकार्ये त्रिषु मत्सरतीक्ष्णयोः ॥
2497. रिष्टं क्षेमाऽशुभाऽभावेष्वरिष्टे तु शुभाऽशुभे ॥
2498. मायानिश्चलयन्त्रेषु कैतवाऽनृतराशिषु ॥
2499. अयोघने शैलशृङ्गे सीराङ्गे कूटमस्त्रियाम् ॥
2500. सूक्ष्मैलायां त्रुटिः स्त्री स्यात् कालेऽल्पे संशयेऽपि सा ॥

2501. अत्युत्कर्षाऽश्रयः कोट्यो मूले लग्नकचे जटा ॥
2502. व्युष्टिः फले समृद्धौ च दृष्टिर् ज्ञानेऽक्ष्णि दर्शने ॥
2503. इष्टिर्योगेच्छयोः सृष्टं निश्चिते बहुनि त्रिषु ॥
2504. कष्टे तु कृच्छ्रगहने दक्षाऽमन्दाऽगदेषु तु ॥
2505. पटुर् द्वौ वाच्यलिङ्गौ च नीलकण्ठः शिवेऽपि च ॥
2506. पोटा दासी द्विलिंगा च घृष्टी घर्षणसूकरौ ॥
2507. घटा घोष्ठ्यां हस्तिपङ्क्तौ कृपीटमुदरे जले ॥
2508. पुंसि कोष्ठोऽन्तर्जठरं कुसूलोऽन्तर्गृहं तथा ॥
2509. निष्ठा निष्पत्तिनाशाऽन्ताः काष्ठोत्कर्षे स्थितौ दिशि ॥
2510. त्रिषु ज्येष्ठोऽतिशस्तेऽपि कनिष्ठोऽतियुवाऽल्पयोः ॥
2511. दण्डोऽस्त्री लगुडेऽपि स्याद् गुडो गोलेक्षुपाकयोः ॥
2512. सर्प मांसात्पशू व्याडौ गोभूवाचस् त्विडा इलाः ॥
2513. क्ष्वेडवंशशलाकाऽपि नाडी कालेऽपि षट्क्षणे ॥
2514. काण्डोऽस्त्री दण्डबाणाऽर्ववर्गाऽवसरवारिषु ॥
2515. स्याद् भाण्डमश्वाऽऽभरणेऽमत्रे मूलवणिग्धने ॥
2516. भृशप्रतिज्ञयोर् बाढं प्रगाढं भृशकृच्छ्रयोः ॥
2517. संघातग्रासयोः पिण्डी द्वयोः पुंसि कलेवरे ॥

2518. गण्डौ कपोलविस्फोटौ मुण्डकस् त्रिषु मुण्डिते ॥
2519. इक्षुभेदेऽपि खण्डोऽस्त्री शिखण्डो बर्हचूडयोः ॥
2520. शक्तस्थूलौ त्रिषु दृढौ व्यूढौ विन्यस्तसंहतौ ॥
2521. भ्रूणोऽर्भके स्त्रैणगर्भे बाणो बलिसुते शरे ॥
2522. कणोऽतिसूक्ष्मे धान्यांऽशे संघाते प्रमथे गणः ॥
2523. पणो द्यूताऽऽदिषूत्सृष्टे भृतौ मूल्ये धनेऽपि च ॥
2524. मौर्व्यां द्रव्याऽऽश्रिते सत्वशौर्यसंध्याऽऽदिके गुणः ॥
2525. निर्व्यापारस्थितौ कालविशेषोत्सवयोः क्षणः ॥
2526. वर्णो द्विजाऽऽदौ शुक्लाऽऽदौ स्तुतौ वर्णं तु वाऽक्षरे ॥
2527. अरुणो भास्करेऽपि स्याद् वर्णभेदेऽपि च त्रिषु ॥
2528. स्थाणुः शर्वोऽप्यथ द्रोणः काकेऽप्याजौ रवे रणः ॥
2529. ग्रामणीर् नापिते पुंसि श्रेष्ठे ग्रामाऽधिपे त्रिषु ॥
2530. ऊर्णा मेषाऽऽदिलोम्नि स्यादावर्ते चान्तरा भ्रुवोः ॥
2531. हरिणी स्यान् मृगी हेमप्रतिमा हरिता च या ॥
2532. त्रिषु पाण्डौ च हरिणः स्थूणा स्तम्भेऽपि वेश्मनः ॥
2533. त्रिष्णे स्पृहापिपासे द्वे जुगुप्साकरुणे घृणे ॥
2534. वणिक्पथे च विपणिः सुरा प्रत्यक् च वारुणी ॥

2535. करेणुरिभ्यां स्त्री नेभे द्रविणं तु बलं धनम् ॥
2536. शरणं गृहरक्षित्रोः श्रीपर्णं कमलेऽपि च ॥
2537. विषाऽभिमरलोहेषु तीक्ष्णं क्लीबे खरे त्रिषु ॥
2538. प्रमाणं हेतुमर्यादाशास्त्रेयत्ताप्रमातृषु ॥
2539. करणं साधकतमं क्षेत्रगात्रेन्द्रियेष्वपि ॥
2540. प्राण्युत्पादे संसरणमसंबाधचमूगतौ ॥
2541. घण्टापथेऽथ वान्ताऽन्ने समुद्गिरणमुन्नये ॥
2542. अतस् त्रिषु विषाणं स्यात् पशुशृङ्गेभदन्तयोः ॥
2543. प्रवणे क्रमनिम्नोर्व्यां प्रह्वे ना तु चतुष्पथे ॥
2544. संकीर्णौ निचिताऽशुद्धा विरिणं शून्यमूषरम् ॥
2545. सेतौ च चरणो वेणी नदीभेदे कचोच्चये ॥
2546. देवसूर्यौ विवस्वन्तौ सरस्वन्तौनदाऽर्णवौ ॥
2547. पक्षिताक्ष्यौं गरुत्मन्तौ शकुन्तौ भासपक्षिणौ ॥
2548. अग्न्युत्पातौ धूमकेतू जीमूतौ मेघपर्वतौ ॥
2549. हस्तौ तु पाणिनक्षत्रे मरुतौ पवनाऽमरौ ॥
2550. यन्ता हस्तिपके सूते भर्ता धातरि पोष्टरि ॥
2551. यानपात्रे शिशौ पोतः प्रेतः प्राण्यन्तरे मृते ॥

2552. ग्रहभेदे ध्वजे केतुः पार्थिवे तनये सुतः ॥
2553. स्थपतिः कारुभेदेऽपि भूभृद् भूमिधरे नृपे ॥
2554. मूर्धाभिषिक्तो भूपेऽपि ऋतुः स्त्री कुसुमेऽपि च ॥
2555. विष्णावप्यजिताऽव्यक्तौ सूतस् त्वष्टरि सारथौ ॥
2556. व्यक्तः प्राज्ञेऽपि दृष्टान्तावुभौ शास्त्रनिदर्शने ॥
2557. क्षत्ता स्यात् सारथौ द्वाःस्थे क्षत्रियायां च शूद्रजे ॥
2558. वृत्तान्तः स्यात् प्रकरणे प्रकारे कात्स्न्र्यवार्तयोः ॥
2559. आनर्तः समरे नृत्यस्थान नीवृद्विशेषयोः ॥
2560. कृतान्तो यम सिद्धान्त दैवाऽकुशलकर्मसु ॥
2561. श्लेष्माऽऽदि रस रक्ताऽऽदि महा भूतानि तद् गुणाः ॥
2562. इन्द्रियाण्यश्म विकृतिः शब्दयोनिश् च धातवः ॥
2563. कक्षान्तरेऽपि शुद्धान्तो भूपस्याऽसर्व गोचरे ॥
2564. कासू सामर्थ्ययोः शक्तिर् मूर्तिः काठिन्यकाययोः ॥ ॥
2565. विस्तार वल्लयोर् व्रततिर् वसती रात्रिवेश्मनोः ॥
2566. क्षयाऽर्चयोरपचितिः सातिर् दानाऽवसानयोः ॥ ॥
2567. आर्तिः पीडा धनुष्कोट्योर्जातिः सामान्यजन्मनोः ॥
2568. प्रचार स्यन्दयो रीतिरीतिर् डिम्ब प्रवासयोः ॥

2569. उदयेऽधिगमे प्राप्तिस्त्रेता त्वग्नित्रये युगे ॥
2570. वीणाभेदेऽपि महती भूतिर् भस्मनि सम्पदि ॥
2571. नदी नगर्योर् नागानां भोगवत्यथ संगरे ॥
2572. संगे सभायां समितिः क्षयवासावपि क्षिती ॥
2573. रवेरर्चिश् च शस्त्रं च वह्निज्वाला च हेतयः ॥
2574. जगती जगति छन्दोविशेषोऽपि क्षितावपि ॥
2575. पङ्क्तिश्छन्दोऽपि दशमं स्यात्प्रभावेऽपि चाऽऽयतिः ॥
2576. पत्तिर् गतौ च मूले तु पक्षतिः पक्षभेदयोः ॥
2577. प्रकृतिर्योनिलिङ्गे च कैशिक्याऽऽद्याश्च वृत्तयः ॥
2578. सिकताः स्युर् वालुकाऽपि वेदे श्रवसि च श्रुतिः ॥
2579. वनिता जनिताऽत्यर्थाऽनुरागायां च योषिति ॥
2580. गुप्तिः क्षितिव्युदासेऽपि धृतिर् धारणधैर्ययोः ॥
2581. बृहती क्षुद्र वार्ताकी छन्दोभेदे महत्यपि ॥
2582. वासिता स्त्री करिण्योश् च वार्ता वृत्तौ जनश्रुतौ ॥
2583. वार्तं फल्गुन्यरोगे च त्रिष्वप्सु च घृताऽमृते ॥
2584. कलधौतं रूप्यहेम्नोर् निमित्तम् हेतुलक्ष्मणोः ॥
2585. श्रुतं शास्त्राऽवधृतयोर् युगपर्याप्तयोः कृतम् ॥

2586. अत्याहितं महाभीतिः कर्म जीवाऽनपेक्षि च ॥
2587. युक्ते क्ष्माऽऽदावृते भूतं प्राण्यतीते समे त्रिषु ॥
2588. वृत्तं पद्ये चरित्रे त्रिष्वतीते दृढनिस्तले ॥
2589. महद् राज्यं चाऽवगीतं जन्ये स्याद् गर्हिते त्रिषु ॥
2590. श्वेतं रूप्येऽपि रजतं हेम्नि रूप्ये सिते त्रिषु ॥
2591. त्रिष्वितो जगदिङ्गेऽपि रक्तं नील्याऽऽदि रागि च ॥
2592. अवदातः सिते पीते शुद्धे बद्धाऽर्जुनौ सितौ ॥
2593. युक्तेऽति संस्कृतेऽमर्षिण्यभिनीतोऽथ संस्कृतम् ॥
2594. कृत्रिमे लक्षणोपेतेऽप्यनन्तोऽनवधावपि ॥
2595. ख्याते हृष्टे प्रतीतोऽभिजातस् तु कुलजे बुधे ॥
2596. विविक्तौ पूतविजनौ मूर्छितौ मूढसोच्छ्रयौ ॥
2597. द्वौ चाम्ल परुषौ शुक्तौ शिती धवलमेचकौ ॥
2598. सत्ये साधौ विद्यमाने प्रशस्तेऽभ्यर्हिते च सत् ॥
2599. पुरस्कृतः पूजितेऽरात्यभियुक्तेऽग्रतः कृते ॥
2600. निवातावाश्रयाऽवातौ शस्त्राऽभेद्यं च वर्म यत् ॥
2601. जातोन्नद्धप्रवृद्धाः स्युरुच्छ्रिता उत्थितास् त्वमी ॥
2602. वृद्धिमत् प्रोद्यतोत्पन्ना आदृतौ सादराऽर्चितौ ॥

2603. समूहोत्पन्नयोर् जातमहिजिच् छ्रीपतीन्द्रयोः ॥
2604. सौप्तिकेऽपि प्रपातोऽथावपातावतटावटौ ॥
2605. समित् सङ्गे रणेऽपि स्त्री व्यवस्थायामपि स्थितिः ॥
2606. अर्थोऽभिधेय रै वस्तु प्रयोजन निवृत्तिषु ॥
2607. निपानाऽऽगमयोस् तीर्थमृषि जुष्टे जले गुरौ ॥
2608. समर्थस् त्रिषु शक्तिस्थे संबद्धाऽर्थे हितेऽपि च ॥
2609. दशमीस्थौ क्षीणराग वृद्धौ वीथी पदव्यपि ॥
2610. आस्थानी यत्नयोरास्था प्रस्थोऽस्त्री सानु मानयोः ॥
2611. शास्त्र द्रविणयोर् ग्रन्थः संस्थाऽऽधारे स्थितौ मृतौ ॥
2612. अभिप्राय वशौ छन्दावब्दौ जीमूत वत्सरौ ॥
2613. अपवादौ तु निन्दाऽऽज्ञे दायादौ सुत बान्धवौ ॥
2614. पादा रश्म्यङ्घ्रि तुर्यांशाश् चन्द्राऽग्न्यर्कास् तमोनुदः ॥
2615. निर्वादो जनवादेऽपि शादो जम्बाल शष्पयोः ॥
2616. आरावे रुदिते त्रातर्याक्रन्दो दारुणे रणे ॥
2617. स्यात् प्रसादोऽनुरगेऽपि सूदः स्याद् व्यञ्जनेऽपि च ॥
2618. गोष्ठाऽध्यक्षेऽपि गोविन्दो हर्षेऽप्यामोदवन् मदः ॥
2619. प्राधान्ये राजलिङ्गे च वृषाङ्गे ककुदोऽस्त्रियाम् ॥

2620. स्त्री संविज्ज्ञान संभाषा क्रियाकाराऽऽजि नामसु ॥
2621. धर्मे रहस्युपनिषत् स्यादृतौ वत्सरे शरत् ॥
2622. पदं व्यवसिति त्राण स्थान लक्ष्माङ्घ्रि वस्तुषु ॥
2623. गोष्पदं सेविते माने प्रतिष्ठा कृत्यमास्पदम् ॥
2624. त्रिष्विष्ट मधुरौ स्वादू मृदू चातीक्ष्ण कोमलौ ॥
2625. मूढाऽल्पाऽपटु निर्भाग्या मन्दाः स्युर् द्वौ तु शारदौ ॥
2626. प्रत्यग्राऽप्रतिभौ विद्वत् सुप्रगल्भौ विशारदौ ॥
2627. व्यामो वटश् च न्यग्रोधावुत्सेधः काय उन्नतिः ॥
2628. पर्याहारश् च मार्गश्, ह् च विवधौ वीवधौ च तौ ॥
2629. परिधिर् यज्ञिय तरोः शाखायामुपसूर्यके ॥
2630. बन्धकं व्यसनं चेतः पीडाऽधिष्ठानमाधयः ॥
2631. स्युः समर्थन नीवाक नियमाश् च समाधयः ॥
2632. दोषोत्पादेऽनुबन्धः स्यात् प्रकृतस्याऽदि विनश्वरे ॥
2633. मुख्याऽनुयायिनि शिशौ प्रकृत्याऽनुवर्तने ॥
2634. विधुर् विष्णौ चन्द्रमसि परिच्छेदे बिलेऽवधिः ॥
2635. विधिर् विधाने दैवेऽपि प्रणिधिः प्रार्थने चरे ॥
2636. बुध वृद्धौ पण्डितेऽपि स्कन्धः समुदयेऽपि च ॥

2637. देशे नद विशेषेऽब्धौ सिन्धुर् ना सरिति स्त्रियाम् ॥
2638. विधा विधौ प्रकारे च साधू रम्येऽपि च त्रिषु ॥
2639. वधूर् जाया स्नुषा स्त्री च सुधा लेपोऽमृतं स्नुही ॥
2640. संधा प्रतिज्ञा मर्यादा श्रद्धा संप्रत्ययः स्पृहा ॥
2641. मधु मद्ये पुष्परसे क्षौद्रेऽप्यन्धं तमस्यपि ॥
2642. अतस् त्रिषु समुन्नद्धौ पण्डितंमन्य गर्वितौ ॥
2643. ब्रह्मबन्धुरधिक्षेपे निर्देशेऽथाऽवलम्बितः ॥
2644. अविदूरोऽप्यवष्टब्धः प्रसिद्धौ ख्यात भूषितौ ॥
2645. लेशेऽपि गन्धः संबाधो गुह्यसंकुलयोरपि ॥
2646. बाधा निषेधे दुःखे च ज्ञातृचान्द्रिसुरा बुधाः ॥
2647. सूर्य वह्नी चित्रभानू भानू रश्मि दिवाकरौ ॥
2648. भूतात्मानौ धातृ देहौ मूर्ख नीचौ पृथग्जनौ ॥
2649. ग्रावाणौ शैलपाषाणौ पत्रिणौ शरपक्षिणौ ॥
2650. तरुशैलौ शिखरिणौ शिखिनौ वह्नि बर्हिणौ ॥
2651. प्रतियत्नावुभौ लिप्सोपग्रहावथ सादिनौ ॥
2652. द्वौ सारथि हयारोहौ वाजिनोऽश्वेषु पक्षिणः ॥
2653. कुलेऽप्यभिजनो जन्म भूम्यामप्यथ हायनाः ॥

2654. वर्षार्चिर् व्रीहिभेदाश् च चन्द्राग्न्यर्का विरोचनाः ॥
2655. केशेऽपि वृजिनो विश्वकर्माऽर्क सुरशिल्पिनोः ॥
2656. आत्मा यत्नो धृतिर् बुद्धिः स्वभावो ब्रह्म वर्ष्म च ॥
2657. शक्रो घातुक मत्तेभो वर्षुकाऽब्दो घनाघनः ॥
2658. अभिमानोऽर्थाऽऽदि दर्पे ज्ञाने प्रणय हिंसयोः ॥
2659. घनो मेघे मूर्तिगुणे त्रिषु मूर्ते निरन्तरे ॥
2660. इनः सूर्ये प्रभौ राजा मृगाङ्के क्षत्रिये नृपे ॥
2661. वाणिन्यौ नर्तकी दूत्यौ स्रवन्त्यामपि वाहिनी ॥
2662. ह्लादिन्यौ वज्रतडितौ वन्दायामपि कामिनी ॥
2663. त्वग् देहयोरपि तनुः सूनाऽधो जिह्विकाऽपि च ॥
2664. क्रतु विस्तारयोरस्त्री वितानं त्रिषु तुच्छके ॥
2665. मन्देऽथ केतनं कृत्ये केतावुपनिमन्त्रणे ॥
2666. वेदस् तत्त्वं तपो ब्रह्म ब्रह्मा विप्रः प्रजापतिः ॥
2667. उत्साहने च हिंसायां सूचने चाऽपि गन्धनम् ॥
2668. आतञ्चनं प्रतीवाप जवनाऽऽप्यायनाऽर्थकम् ॥
2669. व्यञ्जनं लाञ्छनं श्मश्रु निष्ठानाऽवयवेष्वपि ॥
2670. स्यात् कौलीनं लोकवादे युद्धे पश्वहि पक्षिणाम् ॥

2671. स्यादुद्यानं निःसरणे वनभेदे प्रयोजने ॥
2672. अवकाशे स्थितौ स्थानं क्रीडाऽऽदावपि देवनम् ॥
2673. व्युत्थानं प्रतिरोधे च विरोधाऽऽचरणेऽपि च ॥
2674. उत्थानं पौरुषे तन्त्रे संनिविष्टोद्गमेऽपि च ॥
2675. मारणे मृतसंस्कारे गतौ द्रव्येऽर्थ दापने ॥
2676. निर्वर्तनोपकरणाऽनुव्रज्यासु च साधनम् ॥
2677. निर्यातनं वैर शुद्धौ दाने न्यासाऽर्पणेऽपि च ॥
2678. व्यसनं विपदि भ्रंशे दोषे कामजकोपजे ॥
2679. पक्ष्माऽक्षिलोम्नि किञ्जल्के तन्त्वाऽऽद्यम्शेऽप्यणीयसि ॥
2680. तिथिभेदे क्षणे पर्व वर्त्म नेत्रच्छदेऽध्वनि ॥
2681. अकार्यगुह्ये कौपीनं मैथुनं संगतौ रते ॥
2682. प्रधानं परमाऽऽत्मा धीः प्रज्ञानं बुद्धिचिह्नयोः ॥
2683. प्रसूनं पुष्पफलयोर् निधनं कुलनाशयोः ॥
2684. क्रन्दने रोदनाऽऽह्वाने वर्ष्म देहप्रमाणयोः ॥
2685. गृहदेहत्विट्प्रभावा धामान्यथ चतुष्पथे ॥
2686. संनिवेशे च संस्थानं लक्ष्म चिह्नप्रधानयोः ॥
2687. आच्छादने संविधानमपवारणमित्युभे ॥

2688. आराधनं साधने स्यादवाप्तौ तोषणेऽपि च ॥
2689. अधिष्ठानं चक्रपुरप्रभावाऽध्यासनेष्वपि ॥
2690. रत्नं स्वजातिश्रेष्ठेऽपि वने सलिलकानने ॥
2691. तलिनं विरले स्तोके वाच्यलिङ्गं तथोत्तरे ॥
2692. समानाः सत्समैके स्युः पिशुनौ खलसूचकौ ॥
2693. हीनन्यूनावूनगर्ह्यौ वेगिशूरौ तरस्विनौ ॥
2694. अभिपन्नोऽपराद्धोऽभिग्रस्तव्यापद्गतावपि ॥
2695. कलापो भूषणे बर्हे तूणीरे संहतावपि ॥
2696. परिच्छदे परीवापः पर्युप्तौ सलिलस्थितौ ॥
2697. गोधुग्गोष्ठपती गोपौ हरविष्णू वृषाकपी ॥
2698. बाष्पमूष्माश्रु कशिपु त्वन्नमाच्छादनं द्वयम् ॥
2699. तल्पं शय्याऽट्टदारेषु स्तम्बेऽपि विटपोऽस्त्रियाम् ॥
2700. प्राप्तरूपस्वरूपाऽभिरूपा बुधमनोज्ञयोः ॥
2701. भेद्यलिङ्गा अमी कूर्मी वीणाभेदश्च कच्छपी ॥
2702. कुतपो मृगरोमोत्थपटे चाह्नो.ष्टमेंऽशके ॥
2703. शिफा शिखायां सरिति मांसिकायां च मातरि ॥
2704. शफं मूले तरूणां स्याद्गवादीनां खुरेऽपि च ॥

2705. गुल्फः स्याद्गुंफने बाहोरलंकारे च कीर्तितः ॥
2706. रवर्णे पुंसि रेफः स्यात्कुत्सिते वाच्यलिङ्गकः ॥
2707. अन्तराभवसत्वेऽश्वे गन्धर्वो दिव्यगायने ॥
2708. कम्बुर् ना वलये शङ्खे द्विजिह्वौ सर्पसूचकौ ॥
2709. पूर्वोऽन्यलिङ्गः प्रागाह पुमूबहुत्वेऽपि पूर्वजान् ॥
2710. चित्रपुङ्खेऽपि कादम्बो नितम्बोऽद्रितटे कटौ ॥
2711. दर्वी फणाऽपि बिम्बोऽस्त्री मण्डलेऽपि च ॥
2712. कुम्भौ घटेभमूर्धांशौ डिम्भौ तु शिशुबालिशौ ॥
2713. स्तम्भौ स्थूणाजडीभावौ शम्भू ब्रह्मत्रिलोचनौ ॥
2714. कुक्षिभ्रूणाऽर्भका गर्भा विस्रम्भः प्रणयेऽपि च ॥
2715. स्याद्भेर्यां दुन्दुभिः पुंसि स्यादक्षे दुन्दुभिः स्त्रियाम् ॥
2716. स्यान्महारजते क्लीबं कुसुम्भं करके पुमान् ॥
2717. क्षत्रियेऽपि च नाभिर् ना सुरभिर् गवि च स्त्रियाम् ॥
2718. सभा संसदि सभ्ये च त्रिष्वध्यक्षेऽपि वल्लभः ॥
2719. किरण प्रग्रहौ रश्मी कपिभेकौ प्लवङ्गमौ ॥
2720. इच्छामनोभवौ कामौ शक्त्युद्योगौ पराक्रमौ ॥
2721. धर्माः पुण्ययमन्यायस्वभावाऽऽचारसोमपाः ॥

2722. उपायपूर्व आरम्भ उपधा चाप्युपक्रमः ॥
2723. वणिक्पथः पुरं वेदो निगमा नागरो वणिक् ॥
2724. नैगमौ द्वौ बले रामो नीलचारुसिते त्रिषु ॥
2725. शब्दाऽऽदिपूर्वो वृन्देऽपि ग्रामः क्रान्तौ च विक्रमः ॥
2726. स्तोमः स्तोत्रेऽध्वरे वृन्दे जिह्मास्तु कुतिलेऽलसे ॥
2727. उष्णेऽपि घर्मश् चेष्टाऽलङ्कारे भ्रान्तौ च विभ्रमः ॥
2728. गुल्मा रुक्स्तम्बसेनाश्च जामिः स्वसृकुलस्त्रियोः ॥
2729. क्षितिक्षान्त्योः क्षमा युक्ते क्षमं शक्ते हिते त्रिषु ॥
2730. त्रिषु श्यामौ हरित्कृष्णौ श्यामा स्याच्छारिवा निशा ॥
2731. ललामं पुच्छपुण्ड्राऽश्वभूषाप्राधान्यकेतुषु ॥
2732. सूक्ष्ममध्यात्ममप्याद्ये प्रधाने प्रथमस्त्रिषु ॥
2733. वामौ वल्गुप्रतीपौ द्वावधमौ न्यूनकुत्सितौ ॥
2734. जीर्णं च परिभुक्तं च यातयाममिदं द्वयम् ॥
2735. तुरङ्गगरुडौ तार्क्ष्यौ निलयाऽपचयौ क्षयौ ॥
2736. श्वशुर्यौ देवरश्यालौ भ्रातृव्यौ भ्रातृजद्विषौ ॥
2737. पर्जन्यौ रसदब्देन्द्रौ स्यादर्यः स्वामिवैश्ययोः ॥
2738. तिष्यः पुष्ये कलियुगे पर्यायोऽवसरे क्रमे ॥

2739. प्रत्ययोऽधीन शपथज्ञानविश्वासहेतुषु ॥
2740. रन्ध्रे शब्देऽथानुशयो दीर्घद्वेषाऽनुतापयोः ॥
2741. स्थूलोच्चयस् त्वसाकल्ये नागानां मध्यमे गते ॥
2742. समयाः शपथाऽऽचारकालसिद्धान्तसंविदः ॥
2743. व्यसनान्यशुभं दैवं विपदित्यनयास्त्रयः ॥
2744. अत्ययोऽतिक्रमे कृच्छ्रे दोषे दण्डेऽप्यथाऽऽपदि ॥
2745. युद्धायत्योः संपरायः पूज्यस्तु श्वशुरेऽपि च ॥
2746. पस्चादवस्थायि बलं समवायश्च सन्नयौ ॥
2747. संघाते संनिवेशे च संस्त्यायः प्रणयास्त्वमी ॥
2748. विस्रम्भयाञ्चाप्रेमाणो विरोधेऽपि समुच्छ्रयः ॥
2749. विषयो यस्य यो ज्ञातस् तत्र शब्दाऽऽदिकेष्वपि ॥
2750. निर्यासेऽपि कषायो स्त्री सभायां च प्रतिश्रयः ॥
2751. प्रायो भून्म्यन्तगमने मन्युर् दैन्ये क्रतौ क्रुधि ॥
2752. रहस्योपस्थयोर् गुह्यं सत्यं शपथतथ्ययोः ॥
2753. वीर्यं बले प्रभावे च द्रव्यं भव्ये गुणाऽऽश्रये ॥
2754. धिष्ण्यं स्थाने गृहे भेऽग्नौ भाग्यं कर्म शुभाऽशुभम् ॥
2755. कशेरु हेम्नोर् गाङ्गेयं विशल्या दन्तिकाऽपि च ॥

2756. वृषाकपायी श्रीगौर्योरभिज्ञा नामशोभयोः ॥
2757. आरम्भो निष्कृतिः शिक्षा पूजनं संप्रधारणम् ॥
2758. उपायः कर्म चेष्टा च चिकित्सा च नव क्रियाः ॥
2759. छाया सूर्यप्रिया कान्तिः प्रतिबिम्बमनातपः ॥
2760. कक्ष्या प्रकोष्ठे हर्म्याऽऽदेः काञ्च्यां मध्येभबन्धने ॥
2761. कृत्या क्रियादेवतयोस् त्रिषु भेद्ये धनाऽऽदिभिः ॥
2762. जन्यः स्याज्जनवादेऽपि जघन्योऽन्त्येऽधमेऽपि च ॥
2763. गर्ह्याऽधीनौ च वक्तव्यौ कल्यौ सज्जनिरामयौ ॥
2764. आत्मवाननपेतोऽर्थादर्थ्यौ पुण्यं तु चार्वपि ॥
2765. रूप्यं प्रशस्तरूपेऽपि वदान्यो वल्गुवागपि ॥
2766. न्याय्येऽपि मध्यं सौम्यं तु सुन्दरे सोमदैवते ॥
2767. निवहाऽवसरौ वारौ संस्तरौ प्रस्तराऽध्वरौ ॥
2768. गुरू गोष्पतिपित्राद्यौ द्वापरौ युगसंशयौ ॥
2769. प्रकारौ भेदसादृश्ये आकाराविङ्गिताऽऽकृती ॥
2770. किंशारू धान्यशूकेषु मरू धन्वधराधरौ ॥
2771. अद्रयो द्रुमशैलाऽर्काः स्त्रीस्तनाऽब्दौ पयोधरौ ॥
2772. ध्वान्ताऽरिदानवा वृत्रा बलिहस्तांऽशवः कराः ॥

2773. प्रदरा भङ्गनारीरुक्बाणा अस्राः कचा अपि ॥
2774. अजातशृङ्गो गौः कालेऽप्यश्मश्रुर्ना च तूबरौ ॥
2775. स्वर्णेऽपि राः परिकरः पर्यङ्कपरिवारयोः ॥
2776. मुक्ताशुद्धौ च तारः स्याच्छारो वायौ स तु त्रिषु ॥
2777. कर्बुरेऽथ प्रतिज्ञाऽऽजिसंविदापत्सु संगरः ॥
2778. वेदभेदे गुप्तवादे मन्त्रो मित्रो रवावपि ॥
2779. मखेषु यूपखण्डेऽपि स्वरुर्गुह्येऽप्यवस्करः ॥
2780. आडम्बरस् तूर्यरवे गजेन्द्राणां च गर्जिते ॥
2781. अभिहारोऽभियोगे च चौर्ये संनहनेऽपि च ॥
2782. स्याज्जङ्गमे परीवारः खड्गकोशे परिच्छदे ॥
2783. विष्टरो विटपी दर्भमुष्टिः पीठाऽऽद्यमासनम् ॥
2784. द्वारि द्वाः स्थे प्रतीहारः प्रतीहार्यप्यनन्तरे ॥
2785. विपुले नकुले विष्णौ बभ्रुर्ना पिङ्गले त्रिषु ॥
2786. सारो बले स्थिरांऽशे च न्याय्ये क्लीबं वरे त्रिषु ॥
2787. दुरोदरो द्यूतकारे पणे द्यूते दुरोदरम् ॥
2788. महाऽरण्ये दुर्गपथे कान्तारं पुन्नपुंसकम् ॥
2789. मत्सरोऽन्यशुभद्वेषे तद्वत्कृपणयोस्त्रिषु ॥

2790. देवाद्वृते वरः श्रेष्ठे त्रिषु क्लीबं मनाक्प्रिये ॥
2791. वंशाङ्कुरे करीरोऽस्त्री तरुभेदे घटे च ना ॥
2792. ना चमूजघने हस्तसूत्रे प्रतिसरोऽस्त्रियाम् ॥
2793. यमाऽनिलेन्द्रचन्द्रार्कविष्णुसिंहांऽशुवाजिषु ॥
2794. शुकाऽहिकपिभेकेषु हरिर्ना कपिले त्रिषु ॥
2795. शर्करा कर्पराऽंशेऽपि यात्रा स्याद्यापने गतौ ॥
2796. इरा भूवाक्सुराऽप्सुस्यात् तन्द्री निद्राप्रमीलयोः ॥
2797. धात्री स्यादुपमाताऽपि क्षितिरप्यामलक्यपि ॥
2798. क्षुद्रा व्यङ्गा नटी वेश्या सरघा कण्टकारिका ॥
2799. त्रिषु क्रूरेऽधमेऽल्पेऽपि क्षुद्रं मात्रा परिच्छदे ॥
2800. अल्पे च परिमाणे सा मात्रं कार्त्स्न्येऽवधारणे ॥
2801. आलेख्याऽऽश्चर्ययोश्चित्रं कलत्रं श्रोणिभार्ययोः ॥
2802. योग्यभाजनयोः पात्रं पत्रं वाहनपक्षयोः ॥
2803. निदेशग्रन्थयोः शास्त्रं शस्त्रमायुधलोहयोः ॥
2804. स्याज्जटाऽंशुकयोर्नेत्रं क्षेत्रं पत्नीशरीरयोः ॥
2805. मुखाग्रे क्रोडहलयोः पोत्रं गोत्रं तु नाम्नि च ॥
2806. सत्रमाच्छादने यज्ञे सदादाने वनेऽपि च ॥

2807. अजिरं विषये कायेऽप्यंबरं व्योम्नि वाससि ||
2808. चक्रं राष्ट्रेऽप्यक्षरं तु मोक्षेऽपि क्षीरमप्सु च ||
2809. स्वर्णेऽपि भूरिचन्द्रौ द्वौ द्वारमात्रेऽपि गोपुरम् ||
2810. गुहादम्भौ गह्वरे द्वे रहोऽन्तिकमुपह्वरे ||
2811. पुरोऽधिकमुपर्यग्राण्यगारे नगरे पुरम् ||
2812. मन्दिरं चाथ राष्ट्रोऽस्त्री विषये स्यादुपद्रवे ||
2813. दरोऽस्त्रियां भये श्वभ्रे वज्रोऽस्त्री हीरके पवौ ||
2814. तन्त्रं प्रधाने सिद्धान्ते सूत्रवाये परिच्छदे ||
2815. औशीरश्चामरे दण्डेऽप्यौशीरं शयनाऽऽसने ||
2816. पुष्करं करिहस्ताऽग्रे वाद्यभाण्डमुखे जले ||
2817. व्योम्नि खड्गफले पद्मे तीर्थौषधिविशेषयोः ||
2818. अन्तरमवकाशाऽवधिपरिधानान्तर्धिभेदतादर्थ्ये ||
2819. छिद्राऽऽत्मीयविनाबहिरवसरमध्येऽन्तरात्मनि च ||
2820. मुस्तेऽपि पिठरं राजकशेरुण्यपि नागरम् ||
2821. शार्वरं त्वन्धतमसे घातुके भेद्यलिङ्गकम् ||
2822. गौरोऽरुणे सिते पीते व्रणकार्यप्यरुष्करः ||
2823. जठरः कठिनेऽपि स्यादधस्तादपि चाऽधरः ||

2824. अनाकुलेऽपि चैकाग्रो व्यग्रो व्यासक्त आकुले ॥
2825. उपरुदीच्यश्रेष्ठेष्वप्युत्तरः स्यादनुत्तरः ॥
2826. एषां विपर्यये श्रेष्ठे दूराऽनात्मोत्तमाः पराः ॥
2827. स्वादुप्रियौ च मधुरौ क्रूरौ कठिननिर्दयौ ॥
2828. उदारौ दातृमहतोरितरस्त्वन्यनीचयोः ॥
2829. मन्दस्वच्छन्दयोः स्वैरः शुभ्रमुद्दीप्तशुक्लयोः ॥
2830. आसारो वेगवद्वर्षे सैन्यप्रसरणं तथा ॥
2831. धाराम्बुपाते चोत्कर्षेऽस्त्रौ कटाहे तु कर्परः ॥
2832. बन्धुरं सुन्दरे नम्रे गिरिर्गेन्दुकशैलयोः ॥
2833. चरुः स्थाल्यां हविः पक्वाऽवधीरः कातरे चले ॥
2834. चूडा किरीटम् केशाश्च संयता मौलयस्त्रयः ॥
2835. द्रुमप्रभेदमातङ्गकाण्डपुष्पाणि पीलवः ॥
2836. कृतान्ताऽनेहसोः कालश्चतुर्थेऽपि युगे कलिः ॥
2837. स्यात्कुरङ्गेऽपि कमलः प्रावारेऽपि च कम्बलः ॥
2838. करोपहारयोः पुंसि बलिः प्राण्यङ्गजे स्त्रियाम् ॥
2839. स्थौल्यसामर्थ्यसैन्येषु बलं ना काकसीरिणोः ॥
2840. वातूलः पुंसि वात्यायामपि वाताऽसहे त्रिषु ॥

2841. भेद्यलिङ्गः शठे व्यालः पुंसि श्वापदसर्पयोः ॥
2842. मलोऽस्त्री पापविट्किट्टान्यस्त्री शूलं रुगायुधम् ॥
2843. शङ्कावपि द्वयोः कीलः पालिस्त्र्यश्र्यङ्कपङ्क्तिषु ॥
2844. कला शिल्पे कालभेदे चाऽऽली सख्यावली अपि ॥
2845. अब्ध्यम्बुविकृतौ वेला कालमर्यादयोरपि ॥
2846. बहुलाः कृत्तिका गावो बहुलोऽग्नौ शितौ त्रिषु ॥
2847. लीला विलासक्रिययोरुपला शर्कराऽपि च ॥
2848. शोणितेऽम्भसि कीलालं मूलमाद्ये शिफाभयोः ॥
2849. जालं समूह आनायगवाक्षक्षारकेष्वपि ॥
2850. शीलं स्वभावे सद्वृत्ते सस्ये हेतुकृते फलम् ॥
2851. छदिर्नेत्ररुजोः क्लीबं समूहे पटलं न ना ॥
2852. अधस्स्वरूपयोरस्त्री तलं स्याच्चामिषे पलम् ॥
2853. और्वाऽनलेऽपि पातालं चैलं वस्त्रेऽधमे त्रिषु ॥
2854. कुकूलं शङ्कुभिः कीर्णे श्वभ्रे ना तु तुषाऽनले ॥
2855. निर्णीते केवलमिति त्रिलिङ्गं त्वेककृत्स्नयोः ॥
2856. पर्याप्तिक्षेमपुण्येषु कुशलं शिक्षिते त्रिषु ॥
2857. प्रवालमङ्कुरेऽप्यस्त्री त्रिषु स्थूलं जडेऽपि च ॥

2858. करालो दन्तुरे तुङ्गे चारौ दक्षे च पेशलः ॥
2859. मूर्खेऽर्भकेऽपि बालः स्याल्लोलश्चलसतृष्णयोः ॥
2860. कुलं गृहेऽपि तालाङ्के कुबेरे चैककुण्डलः ॥
2861. स्त्रीभावावज्ञयोर्हेला हेलिः सूर्ये रणे हिलिः ॥
2862. हालः स्यान्नृपतौ मद्ये शकलच्छदयोर्दलम् ॥
2863. तूलिश्चित्रोपकरणशलाकातूलशय्ययोः ॥
2864. तुमुलं व्याकुले शब्दे शष्कुली कर्णपाल्यपि ॥
2865. दवदावौ वनाऽरण्यवह्नी जन्महरौ भवौ ॥
2866. मन्त्री सहायः सचिवौ पतिशाखिनरा धवाः ॥
2867. अवयः शैलमेषाऽर्का आज्ञाऽऽह्वानाध्वरा हवाः ॥
2868. भावः सत्तास्वभावाऽभिप्रायचेष्टाऽऽत्मजन्मसु ॥
2869. स्यादुत्पादे फले पुष्पे प्रसवो गर्भमोचने ॥
2870. अविश्वासेऽपह्नवेऽपि निकृतावपि निह्नवः ॥
2871. उत्सेकाऽमर्षयोरिच्छाप्रसरे मह उत्सवः ॥
2872. अनुभावः प्रभावे च सतां च मतिनिश्चये ॥
2873. स्याज्जन्महेतुः प्रभवः स्थानं चाऽऽद्योपलब्धये ॥
2874. शूद्रायां विप्रतनये शस्त्रे पारशवो मतः ॥

2875. ध्रुवो भभेदे क्लीबे तु निश्चिते शाश्वते त्रिषु ॥
2876. स्वो ज्ञातावात्मनि स्वं त्रिष्वात्मीये स्वोऽस्त्रियां धने ॥
2877. स्त्रीकटीवस्त्रबन्धेऽपि नीवी परिपणेऽपि च ॥
2878. शिवा गौरीफेरवयोर्द्वन्द्वं कलहयुग्मयोः ॥
2879. द्रव्याऽसु व्यवसायेऽपि सत्त्वमस्त्री तु जन्तुषु ॥
2880. क्लीबं नपुंसकं षण्डे वाच्यलिङ्गमविक्रमे ॥
2881. द्वौ विशौ वैश्यमनुजौ द्वौ चाराभिमरौ स्पशौ ॥
2882. द्वौ राशी पुञ्जमेषाऽऽद्यौ द्वौ वंशौ कुलमस्करौ ॥
2883. रहः प्रकाशौ वीकाशौ निर्वेशो भृतिभोगयोः ॥
2884. कृतान्ते पुंसि कीनाशः क्षुद्रकर्षकयोस्त्रिषु ॥
2885. पदे लक्ष्ये निमित्तेऽपदेशः स्यात्कुशमप्सु च ॥
2886. दशाऽवस्थाऽनेकविधाऽप्याशा तृष्णाऽपि चाऽयता ॥
2887. वशा स्त्री करिणी च स्यात् दृग्ज्ञाने ज्ञातरि त्रिषु ॥
2888. स्यात्कर्कशः साहसिकः कठोराऽमसृणावपि ॥
2889. प्रकाशोऽतिप्रसिद्धेऽपि शिशावज्ञे च बालिशः ॥
2890. नाशः क्षये तिरोधाने जीवितेशः प्रिये यमे ॥
2891. नृशंसखड्गौ निस्त्रिंशावंशुः सूर्येऽशवः कराः ॥

2892. आश्वाख्या शालिशीघ्रार्थे पाशो बन्धनशस्त्रयोः ॥
2893. सुरमत्स्यावनिमिषौ पुरुषावात्ममानवौ ॥
2894. काकमत्स्यात्खगौ ध्वाङ्क्षौ कक्षौ च तृणवीरुधौ ॥
2895. अभीपुः प्रग्रहे रश्मौ प्रैषः प्रेषणमर्दने ॥
2896. पक्षः सहायेऽप्युष्णीषः शिरोवेष्टकिरीटयोः ॥
2897. शुक्रले मूषिके श्रेष्ठे सुकृते वृषभे वृषः ॥
2898. कोषोऽस्त्री कुड्मले खड्गपिधानेऽर्थौघदिव्ययोः ॥
2899. द्यूतेऽक्षे शारिफलकेऽप्याकर्षोऽथाऽक्षमिन्द्रिये ॥
2900. ना द्यूताङ्गे कर्षचक्रे व्यवहारे कलिद्रुमे ॥
2901. कर्षूर्वार्त्ता करीषाऽग्निः कर्षः कुल्याऽभिधायिनी ॥
2902. पुम्भावे तत्क्रियायां च पौरुषं विषमप्सु च ॥
2903. उपादानेऽप्यामिषं स्यादपराधेऽपि किल्बिषम् ॥
2904. स्याद्वृष्टौ लोकधात्वंशे वत्सरे वर्षमस्त्रियाम् ॥
2905. प्रेक्षा नृत्तेक्षणं प्रज्ञा भिक्षा सेवाऽर्थना भृतिः ॥
2906. त्विट् शोभाऽपि त्रिषु परे न्यक्षं कात्स्न्र्येनिकृष्टयोः ॥
2907. प्रत्यक्षेऽधिकृतेऽध्यक्षो रूक्षस्त्वप्रेम्ण्यचिक्कणे ॥
2908. व्याजसंख्याशरव्येषु लक्षं घोषौ रवव्रजौ ॥

2909. कपिशीर्षं भित्तिशृङ्गेऽनुतर्षश् चषकः सुरा ॥
2910. दोषो वातादिके दोषा रात्रौ दक्षोऽपि कुक्कुटे ॥
2911. शुण्डाग्रभागे गण्डूषो द्वयोश्च मुखपूरणे ॥
2912. रविश्वेतच्छदौ हंसौ सूर्यवह्नी विभावसू ॥
2913. वत्सौ तर्णकवर्षौ द्वौ सारङ्गाश्च दिवौकसः ॥
2914. शृङ्गाराऽऽदौ विषे वीर्ये गुणे रागे द्रवे रसः ॥
2915. पुंस्युत्तंसावतंसौ द्वौ कर्णपूरेऽपि शेखरे ॥
2916. देवभेदेऽनले रश्मौ वसू रत्ने धने वसु ॥
2917. विष्णौ च वेधाः स्त्री त्वाशीर्हिताऽऽशंसाऽहिदंष्ट्रयोः ॥
2918. लालसे प्रार्थनौत्सुक्ये हिंसा चौर्याऽऽदिकर्म च ॥
2919. प्रसूरश्वाऽपि भूद्यावौ रोदस्यौ रोदसी च ते ॥
2920. ज्वालाभासौ न पुंस्यर्चिर्ज्योतिर्भद्योतदृष्टिषु ॥
2921. पापाऽपराधयोरागः खगबाल्याऽऽदिनोर्वयः ॥
2922. तेजः पुरीषयोर्वर्चो महश्चोत्सवतेजसोः ॥
2923. रजो गुणे च स्त्रीपुष्पे राहौ ध्वान्ते गुणे तमः ॥
2924. छन्दः पद्येऽभिलाषे च तपः कृच्छ्राऽऽदिकर्म च ॥
2925. सहो बलं सहा मार्गो नभः खं श्रावणो नभाः ॥

2926. ओकः सद्माऽऽश्रयश्चौकाः पयः क्षीरं पयोऽबु च ॥
2927. ओजो दीप्तौ बले स्रोत इन्द्रिये निम्नगारये ॥
2928. तेजः प्रभावे दीप्तौ च बले शुक्रेऽप्यतस्त्रिषु ॥
2929. विद्वान् विदंश्च बीभत्सो हिंस्रोऽप्यतिशयेत्वमी ॥
2930. वृद्धप्रशंसयोर्ज्यायान् कनीयांस्तु युवाऽल्पयोः ॥
2931. वरीयांस्तूरुवरयोः साधीयान् साधुबाढयोः ॥
2932. दलेऽपि बर्हं निर्बन्धोपरागाऽर्काऽऽदयो ग्रहाः ॥
2933. द्वार्यापीडे क्वाथरसे निर्यूहो नागदन्तके ॥
2934. तुलासूत्रेऽश्वाऽऽदिरश्मौ प्रग्राहः प्रग्रहोऽपि च ॥
2935. पत्नीपरिजनाऽऽदानमूलशापाः परिग्रहाः ॥
2936. दारेषु च गृहाः श्रोण्यामप्यारोहो वरस्त्रियाः ॥
2937. व्यूहो वृन्देऽप्यहिर्वृत्रेऽप्यग्नीन्द्वर्कास्तमोपहाः ॥
2938. परिच्छदे नृपार्हेऽर्थे परिबर्होऽव्ययाः परे ॥
2939. आङीषदर्थेऽभिव्याप्तौ सीमार्थे धातुयोगजे ॥
2940. आप्रगृह्यस्स्मृतौ वाक्येऽप्यास्तु स्यात्कोपपीडयोः ॥
2941. पापकुत्सेषदर्थे कु धिङ् निर्भर्त्सननिन्दयोः ॥
2942. चाऽन्वाचयसमाहारेतरेतरसमुच्चये ॥

2943. स्वस्त्याशीः क्षेमपुण्याऽऽदौ प्रकर्षे लङ्घनेऽप्यति ॥
2944. स्वित्प्रश्ने च वितर्के च तु स्याद्भेदेऽवधारणे ॥
2945. सकृत् सहैकवारे चाप्याराद्दूरसमीपयोः ॥
2946. प्रतीच्यां चरमे पश्चादुताऽप्यर्थविकल्पयोः ॥
2947. पुनस्सहाऽर्थयोः शश्वत् साक्षात्प्रत्यक्षतुल्ययोः ॥
2948. खेदाऽनुकम्पासंतोषविस्मयाऽऽमन्त्रणे बत ॥
2949. हन्त हर्षेऽऽनुकम्पायां वाक्याऽऽरम्भविषादयोः ॥
2950. प्रति प्रतिनिधौ वीप्सालक्षणाऽऽदौ प्रयोगतः ॥
2951. इति हेतुप्रकरणप्रकर्षाऽऽदिसमाप्तिषु ॥
2952. प्राच्यां पुरस्तात्प्रथमे पुराऽर्थेऽग्रत इत्यपि ॥
2953. यावत्तावच्च साकल्येऽवधौ मानेऽवधारणे ॥
2954. मङ्गलाऽनन्तरारम्भप्रश्नकार्त्स्न्येष्वथो अथ ॥
2955. वृथा निरर्थकाऽविध्योर् नानाऽनेकोभयाऽर्थयोः ॥
2956. नु पृच्छायां विकल्पे च पश्चात्सादृश्ययोरनु ॥
2957. प्रश्नाऽवधारणाऽनुज्ञाऽनुनयाऽऽमन्त्रणे ननु ॥
2958. गर्हासमुच्चयप्रश्नशङ्कासंभावनास्वपि ॥
2959. उपमायां विकल्पे वा सामि त्वर्धे जुगुप्सिते ॥

2960. अमा सह समीपे च कं वारिणि च मूर्धनि ॥
2961. इवेत्थमर्थयोरेवं नूनं तर्केऽर्थनिश्चये ॥
2962. तूष्णीमर्थे सुखे जोषं किं पृच्छायां जुगुप्सने ॥
2963. नाम प्राकाश्यसंभाव्यक्रोधोपगमकुत्सने ॥
2964. अलं भूषणपर्याप्तिशक्तिवारणवाचकम् ॥
2965. हुं वितर्के परिप्रश्ने समयाऽन्तिकमध्ययोः ॥
2966. पुनरप्रथमे भेदे निर् निश्चयनिषेधयोः ॥
2967. स्यात्प्रबन्धे चिराऽतीते निकटाऽऽगामिके पुरा ॥
2968. ऊरर्यूरी चोररी च विस्तारेऽङ्गीकृतौ त्रयम् ॥
2969. स्वर्गे परे च लोके स्वर् वार्तासंभाव्ययोः किल ॥
2970. निषेधवाक्याऽलङ्कारजिज्ञासाऽनुनये खलु ॥
2971. समीपोभयतश्शीघ्रसाकल्याऽभिमुखेऽभितः ॥
2972. नामप्राकाश्ययोः प्रदुर् मिथोऽन्योन्यं रहस्यपि ॥
2973. तिरोऽन्तर्धौ तिर्यगर्थे हा विषादशुगर्तिषु ॥
2974. अहहेत्यद्भुते खेदे हि हेतावधारणे ॥
2975. चिराय चिररात्राय चिरस्याऽऽद्याश्चिराऽर्थकाः ॥
2976. मुहुः पुनः पुनः शश्वदभीक्ष्णमसकृत् समाः ॥

2977. स्राग् झटित्यञ्जसाऽह्नाय द्राङ् मङ्क्षु सपदि द्रुते ॥
2978. बलवत्सुष्ठु किमुत स्वत्यतीव च निर्भरे ॥
2979. पृथग् विनाऽन्तरेणर्ते हिरुङ् नाना च वर्जने ॥
2980. यत् तद् यतस् ततो हेतावसाकल्ये तु चिच् चन ॥
2981. कदाचिज्जातु सार्धं तु साकं सत्रा समं सह ॥
2982. आनुकूल्याऽर्थकं प्राध्वं व्यर्थके तु वृथा मुधा ॥
2983. आहो उताहो किमुत विकल्पे किं किमूत च ॥
2984. तु हि च स्म ह वै पादपूरणे पूजने स्वति ॥
2985. दिवाऽह्नीत्यथ दोषा च नक्तं च रजनाविति ॥
2986. तिर्यगर्थे साचि तिरोऽप्यथ संबोधनाऽर्थकाः ॥
2987. स्युः प्याट् पाडङ्ग हे है भोः समया निकषा हिरुक् ॥
2988. अतर्किते तु सहसा स्यात् पुरः पुरतोऽग्रतः ॥
2989. स्वाहा देवहविर्दाने श्रौषट् वौषट् वषट् स्वधा ॥
2990. किञ्चिदीषन् मनागल्पे प्रेत्याऽमुत्र भवाऽन्तरे ॥
2991. व वा यथा तथेवैवं साम्येऽहो हीति विस्मये ॥
2992. मौने तु तूष्णीं तूष्णीकां सद्यः सपदि तत्क्षणे ॥
2993. दिष्ट्या समुपजोषं चेत्यानन्देऽथाऽन्तरेऽन्तरा ॥

2994. अन्तरेण च मध्ये स्युः प्रसह्य तु हठार्थकम् ॥
2995. युक्ते द्वे सांप्रतं स्थानेऽभीक्ष्णं शश्वदनारते ॥
2996. अभावे नह्य नो नाऽपि मा स्म माऽलं च वारणे ॥
2997. पक्षाऽन्तरे चेद्यदि च तत्त्वे त्वद्धाऽञ्जसा द्वयम् ॥
2998. प्राकाश्ये प्रादुराविः स्यादोमेवं परमं मते ॥
2999. समन्ततस्तु परितः सर्वतो विष्वगित्यपि ॥
3000. अकामाऽनुमतौ काममसूयोपगमेस्तु च ॥
3001. ननु च स्याद्विरोधोक्तौ कच्चित् कामप्रवेदने ॥
3002. निष्षमं दुष्षमं गर्ह्ये यथास्वं तु यथायथम् ॥
3003. मृषा मिथ्या च वितथे यथार्थं तु यथातथम् ॥
3004. स्युरेवं तु पुनर्वै वेत्यवधारणवाचकाः ॥
3005. प्रागतीताऽर्थकं नूनमवश्यं निश्चये द्वयम् ॥
3006. संवद् वर्षेऽवरे त्वर्वागामेवं स्वयमात्मना ॥
3007. अल्पे नीचैर्महत्युच्चैः प्रायो भूम्न्यद्रुते शनैः ॥
3008. सना नित्ये बहिर्बाह्ये स्माऽतीतेऽस्तमदर्शने ॥
3009. अस्ति सत्वे रुषोक्तावु ऊं प्रश्नेऽनुनये त्वयि ॥
3010. हुं तर्के स्यादुषा रात्रेरवसानेनमो नतौ ॥

3011. पुनरर्थेऽङ्ग निन्दायां दुष्ठु सुष्ठु प्रशंसने ॥
3012. सायं साये प्रगे प्रातः प्रभाते निकषाऽन्तिके ॥
3013. अमाऽनुगुण्ये स्मरणे हुं फड् विघ्ननिराकृतौ ॥
3014. अङ्गीकृतौ स्यादर्थे हूं हीनसंबोधते त्वरे ॥
3015. परुत् परार्थैषमोऽब्दे पूर्वे पूर्वतरे यति ॥
3016. अद्यऽत्राऽह्न्यथ पूर्वेऽह्नीत्यादौ पूर्वोत्तराऽपरात् ॥
3017. तथाऽधराऽन्याऽन्यतरेतरात्पूर्वेद्युराऽऽदयः ॥
3018. उभयद्युश्चोभयेद्युः परेत्वह्नि परेद्यवि ॥
3019. ह्यो गतेऽनागतेऽह्नि श्वः परश्वस्तु परेऽहनि ॥
3020. तदा तदानीं युगपदेकदा सर्वदा सदा ॥
3021. एतर्हि संप्रतीऽदानीमधुना साम्प्रतं तथा ॥
3022. दिग्देशकाले पूर्वाऽऽदौ प्रागुदक्प्रत्यगाऽऽदयः ॥
3023. सलिङ्गशास्त्रैः सन्नाऽऽदि कृत् तद्धित समासजैः ॥
3024. अनुक्तैः संग्रहे लिङ्गं संकीर्णवदिहोन्नयेत् ॥
3025. लिङ्गशेषविधिर् व्यापी विशेषैर् यद्यबाधितः ॥
3026. स्त्रियामीदूद्विरामैकाऽच् सयोनिप्राणिनाम च ॥
3027. नाम विद्युन्निशावल्लीवीणादिग्भूनदीह्रियाम् ॥

3028. अदन्तैर् द्विगुरेकाऽर्थो न स पात्रयुगाऽऽदिभिः ॥
3029. तल्वृन्दे येनिकट्यत्रा वैरमैथुनिकाऽऽदिवुन् ॥
3030. स्त्रीभावाऽऽदावनि क्तिण्ण्वुल्णच्ण्वुच्क्यब्युजिञ्ङ्नि शाः ॥
3031. उणाऽऽदिषु निरूरीश्च ङ्याषूडन्तं चलं स्थिरम् ॥
3032. तत्क्रीडायां प्रहरणं चेन् मौष्टा पाल्लवा ण दिक् ॥
3033. घञो ञः सा क्रियाऽस्यां चेद् दाण्डपाता हि फाल्गुनी ॥
3034. श्यैनम्पाता च मृगया तैलम्पाता स्वधेति दिक् ॥
3035. स्त्री स्यात्काचिन् मृणाल्याऽऽदिर् विवक्षाऽपचये यदि ॥
3036. लङ्का शेफालिका टीका धातकीपञ्चिकाऽऽढकी ॥
3037. सिध्रका सारिका हिक्का प्राचिकोल्का पिपीलिका ॥
3038. तिन्दुकी कणिका भङ्गिः सुरङ्गासूचिमाढयः ॥
3039. पिच्छा वितण्डा काकिण्यश्चूर्णिः शाणी द्रुणी दरत् ॥
3040. सातिः कन्था तथाऽऽसन्दी नाभी राजसभाऽपि च ॥
3041. झल्लरी चर्चरी पारी होरा लट्वा च सिध्मला ॥
3042. लाक्षा लिक्षा च गण्डूषा गृध्रसी चमसी मसी ॥
3043. पुंस्त्वे सभेदाऽनुचराः सपर्यायाः सुराऽसुराः ॥
3044. स्वर्गयागाऽद्रिमेघाऽब्धि द्रु कालाऽसिशराऽरयः ॥

3045. करगण्डोष्ठदोर्दन्तकन्ठकेशनखस्तनाः ||
3046. अह्नाऽहाऽन्ताः क्ष्वेडभेदा रात्राऽन्ताः प्रागसंख्यकाः ||
3047. श्रीवेष्टाद्याश्च निर्यासा असन्नन्ता अबाधिताः ||
3048. कशेरुजतुवस्तूनि हित्वा तुरुविरामकाः ||
3049. कषणभमरोपान्ता यद्यदन्ता अमी अथ ||
3050. पथनयसटोपान्ता गोत्राख्याश्चरणाऽऽह्वयाः ||
3051. नाम्न्यकर्तरि भावे च घञ् जब् नङ् ण घाऽथुचः ||
3052. ल्युः कर्तरीमनिच् भावे को घोः किः प्राऽऽदितोन्यतः ||
3053. द्वन्द्वेऽश्ववडवावश्ववडवा न समाहृते ||
3054. कान्तः सूर्येन्दुपर्यायपूर्वोऽयः पूर्वको.पि च ||
3055. वटकश्चाऽनुवाकश्च रल्लकश्च कुडङ्गकः ||
3056. पुङ्खो न्यूङ्खः समुद्रश्च विटपट्टधटाः खटाः ||
3057. कोट्टारघट्टहट्टाश्च पिण्डगोण्डपिचण्डवत् ||
3058. गडुः करण्डो लगुडो करण्डश्च किणो घुणः ||
3059. दृतिसीमन्तहरितो रोमन्थोद्गीथबुद्बुदाः ||
3060. कासमर्दोऽर्बुदः कुन्दः फेनस्तूपौ सयूपकौ ||
3061. आतपः क्षत्रिये नाभिः कुणपक्षुरकेदराः ||

3062. पूरक्षुरप्रचुक्राश्च गोलहिङ्गुलपुद्गलाः ॥
3063. वेतालभल्लमल्लाश्च पुराडाशोऽपि पट्टिशः ॥
3064. कुल्माषो रभसश्चैव सकटाहः पतद्ग्रहः ॥
3065. द्विहीनेऽन्यच्च खाऽरण्यपर्णश्वभ्रहिमोदकम् ॥
3066. शीतोष्णमांसरुधिरमुखाऽक्षिद्रविणं बलम् ॥
3067. फलहेमशुल्बलोहसुखदुह्खशुभाऽशुभम् ॥
3068. जलपुष्पाणि लवणं व्यञ्जनान्यनुलेपनम् ॥
3069. कोट्याः शताऽऽदिसंख्याऽन्या वा लक्षा नियुतं च तत् ॥
3070. द्वयष्कमसिसुसन्नन्तं यदनाऽन्तमकर्तरि ॥
3071. त्रान्तं सलोपधं शिष्टं रात्रं प्राक्संख्ययाऽन्वितम् ॥
3072. पात्राऽऽद्यदन्तैरेकाऽर्थो द्विगुर्लक्ष्याऽनुसारतः ॥
3073. द्वन्द्वैक्त्वाऽऽव्ययीभावौ पथः संख्याऽव्ययात्परः ॥
3074. शङ्याश्छाया बहूनां चेद्विच्छायं संहतौ सभा ॥
3075. शालाऽर्थाऽपि परा राजाऽमनुष्याऽर्थादराजकात् ॥
3076. दासीसभं नृपसभं रक्षस्सभमिमा दिशः ॥
3077. उपज्ञोपक्रमाऽन्तश्च तदाऽऽदित्वप्रकाशने ॥
3078. कोपज्ञकोपक्रमाऽऽदि कन्थोशीनरनामसु ॥

3079. भावे न णकचिद्भ्योऽन्ये समूहे भावकर्मणोः ॥
3080. अदन्तप्रत्ययाः पुण्यसुदिनाभ्यां त्वहः परः ॥
3081. क्रियाऽव्ययानां भेदकान्येकत्वेऽप्युक्थतोटके ॥
3082. चोचं पिच्छं गृहस्थूणं तिरीटं मर्म योजनम् ॥
3083. राजसूयं वाजपेयं गद्यपद्ये कृतौ कवेः ॥
3084. माणिक्यभाष्यसिन्दूरचीरचीवरपिञ्जरम् ॥
3085. लोकायतं हरितालं विदलस्थालबाह्लिकम् ॥
3086. पुन्नपुंसकयोः शेषोऽर्धर्चपिण्याककण्टकाः ॥
3087. मोदकस्तण्डकष्टङ्कः शाटकः कर्पटोऽर्बुदः ॥
3088. पातकोद्योगचरकतमालामलका नडः ॥
3089. कुष्ठं मुण्डं शीधु बुस्तं क्ष्वेडितं क्षेमकुट्टिमम् ॥
3090. संगमं शतमानाऽर्मशम्बलाऽव्ययताण्डवम् ॥
3091. कवियं कन्दकार्पासं पारावारं युगन्धरम् ॥
3092. यूपं प्रग्रीवपात्रीवे यूषं चमसचिक्कसौ ॥
3093. अर्धर्चाऽऽदौ घृताऽऽदीनां पुंस्त्वाऽऽद्यं वैदिकं ध्रुवम् ॥
3094. तन् नोक्तमिह लोकेऽपि तच् चेदस्त्यस्तु शेषवत् ॥
3095. स्त्रीपुंसयोरपत्याऽन्ता द्विचतुष्षट्पदोरगाः ॥

3096. जातिभेदाः पुमाख्याश्च स्त्रीयोगैः सह मल्लकः ॥
3097. ऊर्मिर्वराटकः स्वातिर्वर्णको झाटलिर्मनुः ॥
3098. मूषा सृपाटी कर्कन्धूर्यष्टिः शाटी कटी कुटी ॥
3099. स्त्रीनपुंसकयोर्भावक्रियर्योः ष्यञ् क्वचिच्च वुञ् ॥
3100. औचित्यमौचिती मैत्री मैत्र्यं वुञ् प्रागुदाहृतः ॥
3101. षष्ठ्यन्तप्राक्पदाः सेनाछायाशालासुरानिशाः ॥
3102. स्याद्वा नृसेनं श्वनिशं गोशालमितरे च दिक् ॥
3103. आबन्नन्तोत्तरपदो द्विगुश्चाऽपुंसि नश्च लुप् ॥
3104. त्रिखट्वं च त्रिखट्वी च त्रितक्षं च त्रितक्ष्यपि ॥
3105. त्रिषु पात्री पुटी वाटी पेटी कुवलदाडिमौ ॥
3106. परं लिङ्गं स्वप्रधाने द्वन्द्वे तत्पुरुषेऽपि तत् ॥
3107. अर्थाऽन्ताः प्राद्यलम्प्राप्ताऽऽपन्नपूर्वाः परोपगाः ॥
3108. तद्धिताऽर्थो द्विगुः संख्यासर्वनामतदन्तकाः ॥
3109. बहुव्रीहिरदिङ्नाम्नामुन्नेयं तदुदाहृतम् ॥
3110. गुणद्रव्यक्रियायोगोपाधयः परगामिनः ॥
3111. कृतह्कर्तर्यसंज्ञायां कृत्याः कर्तरि कर्मणि ॥
3112. अणाद्यन्तास्तेन रक्ताद्यर्थे नानाऽर्थभेदकाः ॥

3113. षट्संज्ञकास्त्रिषु समा युष्मदस्मत्तिङ्व्ययम् ॥
3114. परं विरोधे शेषं तु ज्ञेयं शिष्टप्रयोगतः ॥
3115. इत्यमरसिंहकृतौ नामलिङ्गाऽनुशासने ॥
3116. सामान्यकाण्डस्तृतीयः साऽङ्ग एव समर्थितः ॥

इति तृतीयः सामान्यकाण्डः समाप्तः ॥

ck_achal@yahoo.com